

(“Службене новине Федерације Босне и Херцеговине” бр. 35/03)

На основу члана IV. Б. 7. а) (IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, доносим

УКАЗ О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Проглашава се Закон о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине који је донио Парламент Федерације БиХ на сједници Представничког дома од 8. јула 2003. године и на сједници Дома народа од 9. јула 2003. године.

Број 01-530/03
28. јула 2003. године
Сарајево

Предсједник
Нико Лозанчић, с. р.

ЗАКОН О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ДИО ПРВИ - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

ГЛАВА I- ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

Члан 1. Предмет овог закона

Овим законом утврђују се правила кривичног поступка по којима су дужни да поступају општински судови, кантонални судови и Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Врховни суд Федерације), тужилац и други учесници у кривичном поступку предвиђени овим законом, кад поступају у кривичним стварима.

Члан 2. Принцип законитости

(1) Правила утврђена овим законом требају обезбиједити да нико невин не буде осуђен, а да се починиоцу изрекне кривичноправна санкција под условима које предвиђа Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: КЗФБиХ), други закони Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација), закони кантона и закони Босне и Херцеговине у којима су прописана кривична дјела и на основу законом прописаног поступка.

(2) Прије доношења правоснажне пресуде осумњичени односно оптужени може бити ограничен у својој слободи и другим правима, само под условима које прописује овај закон.

(3) Кривичноправну санкцију може починиоцу кривичног дјела изрећи само надлежан суд, односно суд коме је Суд Босне и Херцеговине пренио вођење поступка, у поступку који је покренут и проведен по овом закону.

Члан 3. Претпоставка невиности и *in dubio pro reo*

- (1) Свако се сматра невиним за кривично дјело док се правоснажном пресудом суда не утврди његова кривица.
- (2) Сумњу у погледу постојања чињеница које чине обиљежја кривичног дјела или о којима зависи примјена неке одредбе кривичног законодавства, суд рјешава пресудом на начин који је повољнији за оптуженог.

Члан 4.
Ne bis in idem

Нико не може бити поново суђен за дјело за које је већ био суђен и за које је донесена правоснажна судска одлука.

Члан 5.
Права лица лишена слободе

- (1) Лице лишено слободе мора се на матерњем језику или језику који разумије одмах обавијестити о разлозима лишавања слободе и истовремено прије првог испитивања поучити да није дужно да да изјаву, да има право узети браниоца ког може сама да изабере, као и о томе да има право да њена породица, конзуларни службеник стране државе чији је држављанин или друго лице које оно одреди буду обавијештени о његовом лишавању слободе.
- (2) Лицу које је лишено слободе поставиће се бранилац на његов захтјев ако због свог имовног стања не може да сноси трошкове одбране.

Члан 6.
Права осумњиченог односно оптуженог

- (1) Осумњичени већ на првом испитивању мора бити обавијештен о дјелу за које се терети и о основама сумње против њега.
- (2) Осумњиченом односно оптуженом се мора омогућити да се изјасни о свим чињеницама и доказима који га терете и да изнесе све чињенице и доказе који му иду у корист.
- (3) Осумњичени односно оптужени није дужан да изнесе своју одбрану нити одговара на постављена питања.

Члан 7.
Право на одбрану

- (1) Осумњичени односно оптужени има право да брани се сам или уз стручну помоћ браниоца кога сам изабере.
- (2) Ако осумњичени односно оптужени сам не узме браниоца поставиће му се бранилац по службеној дужности кад је то одређено овим законом.
- (3) Осумњиченом односно оптуженом се мора обезбиједити довољно времена за припремање одбране.

Члан 8.
Језик и писмо

У кривичном поступку у равноправној су употреби босански језик, хрватски језик и српски језик, а службена писма су латиница и ћирилица.

Члан 9.

Право на употребу језика и писма

- (1) Кривични поступак се води на једном од језика из члана 8. овог закона. У поступку се користи једно од писама из члана 8. овог закона.
- (2) Странке, свједоци и остали учесници у поступку имају право да се служе својим језиком. Ако лице не разумије један од службених језика Босне и Херцеговине односно Федерације, осигураће се усмено превођење онога што она односно други изнесе, као и документ и други писани доказни материјал.
- (3) О правима из става 2. овог члана поучиће се прије првог испитивања лица из става 2. овог члана која се тих права могу одрећи ако знају језик на коме се води поступак. У записнику ће се забиљежити да је дата поука и изјава учесника на дату поуку.
- (4) Превођење обавља судски тумач.

Члан 10.

Упућивање и достављање писмена

- (1) Позиве, одлуке и друга писмена упућује суд и други органи који учествују у поступку на једном од службених језика и писама из члана 8. овог закона.
- (2) Тужбе, жалбе и други поднесци достављају се суду и другим органима који учествују у поступку на једном од службених језика и писама из члана 8. овог закона.
- (3) Лицу које је лишено слободе или се налази у притвору, на издржавању казне или на обавезном психијатријском лијечењу, односно обавезном лијечењу од овисности доставиће се и превод писмена из ст. 1. и 2. овог члана на језику којим се та лице служи у поступку.

Члан 11.

Законитост доказа

- (1) Забрањено је од осумњиченог, оптуженог или било којег другог лица које учествује у поступку изнуђивати признање или какву другу изјаву.
- (2) Суд не може засновати своју одлуку на доказима прибављеним повредама људских права и слобода прописаних уставом и међународним уговорима које је Босна и Херцеговина ратификовала, нити на доказима који су прибављени битним повредама овог закона.
- (3) Суд не може заснивати своју одлуку на доказима који су добијени на основу доказа из става 2. овог члана.

Члан 12.

Право на одштету и рехабилитацију

Лице које је неоправдано осуђено за кривично дјело или је без основа лишено слободе има право на рехабилитацију, право на надокнаду штете из буџетских средстава, као и друга права утврђена законом.

Члан 13.

Поука о правима

Осумњиченог односно оптуженог или друго лице које учествује у поступку које би из незнања могло

пропустити неку радњу у поступку, или се из незнања не би користило својим правима, суд, тужилац и други органи који учествују у поступку ће поучити о правима која им по овом закону припадају и о посљедицама пропуштања радње.

Члан 14. Право на суђење без одгађања

- (1) Осумњичени, односно оптужени има право да у најкраћем разумном року буде изведен пред суд и да му буде суђено без одгађања, а најкасније у року од једне године од дана потврђивања оптужнице.
- (2) Суд је дужан да поступак проведе без одуговлачења и онемогући сваку злоупотребу права која припадају лицима која учествују у поступку.
- (3) Трајање притвора мора бити сведено на најкраће нужно вријеме.

Члан 15. Једнакост у поступању

Суд, тужилац и други органи који учествују у поступку дужни су с једнаком пажњом да испитују и утврђују како чињенице које терете осумњиченог односно оптуженог, тако и оне које им иду у корист.

Члан 16. Слободна оцјена доказа

Право суда, тужиоца и других органа који учествују у кривичном поступку да оцјењују постојање или непостојање чињеница није везано ни ограничено посебним формалним доказним правилима.

Члан 17. Принцип акузаторности

Кривични поступак се може покренути и провести само по захтјеву надлежног тужиоца.

Члан 18. Принцип легалитета кривичног гоњења

Тужилац је дужан да предузме кривично гоњење ако постоје докази да је почињено кривично дјело, осим ако овим законом није другачије прописано.

Члан 19. Посљедице покретања поступка

Кад је прописано да покретање кривичног поступка има за посљедицу ограничење одређених права, ове посљедице, ако овим законом није другачије одређено, наступају потврђивањем оптужнице. Ако се ради о кривичним дјелима с прописаном казном затвора до пет година или новчаном казном као главном казном, ове посљедице наступају од дана кад је донесена осуђујућа пресуда, без обзира на то је ли постала правоснажна.

Члан 20. Претходна питања

- (1) Ако примјена Кривичног закона зависи од претходне одлуке о каквом правном питању за чије је одлучивање надлежан суд у којем другом поступку или неки други орган, суд кад суди у кривичном предмету може сам одлучити и о том питању по одредбама које важе за доказивање у кривичном

поступку. Одлука суда о овом правном питању има учинак само у кривичном предмету који овај суд расправља.

(2) Ако је о таквом претходном питању већ донио одлуку суд у којем другом поступку или неки други орган, таква одлука не веже суд у погледу оцјене да ли је учињено одређено кривично дјело.

ГЛАВА II - ЗНАЧЕЊЕ ИЗРАЗА

Члан 21.

Основни појмови

Осим ако овим законом није другачије одређено, поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- а) "осумњичени" је лице за које постоји основана сумња да је починио кривично дјело,
- б) "оптужени" је лице против којег је једна или више тачака у оптужници потврђена,
- ц) "осуђени" је лице за које је правоснажном одлуком утврђено да је кривично одговорно за одређено кривично дјело,
- д) "судија за претходни поступак" је судија који у току истраге поступа у случајевима када је то прописано овим законом,
- е) "судија за претходно саслушање" је судија који последије подизања оптуженице поступа у случајевима када је то прописано овим законом и који има овлаштења која припадају судији за претходни поступак,
- ф) "странке" су тужилац и осумњичени односно оптужени,
- г) "овлаштено службено лице" је оно лице која има одговарајућа овлаштења унутар државне граничне службе, полицијских органа Федерације, судске полиције, као и царинских органа, органа финансијске полиције, пореских органа и органа војне полиције,
- х) "оштећени" је лице којем је лично или имовинско право кривичним дјелом повријеђено или угрожено,
- и) "правна лица" су лица која су као таква дефинисана у КЗФБиХ, укључујући: корпорације, предузећа, удружења и ортаклуци и друга правна лица,
- ј) "истрага" обухвата активности предузете од тужиоца или овлаштеног службеног лица у складу с овим законом, укључујући прикупљање и чување изјава и доказа,
- к) "унакрсно испитивање" је испитивање свједока и вјештака од странке односно браниоца која није позвала свједока, односно вјештака,
- л) "директно испитивање" је испитивање свједока и вјештака од странке односно браниоца, која је позвала свједока, односно вјештака,
- м) "основана сумња" је виши степен сумње заснован на прикупљеним доказима који упућују на закључак да је извршено кривично дјело,
- н) "забиљешке" и "списи" су слова, ријечи или бројеви или њихов еквивалент записане руком, откуцане писаћом машином, одштапане, фотокопирани, фотографирани, забиљене магнетским импулсима, механички или електронски или неким другим видом сакупљања података,
- о) "фотографије" су фотографски, дигитални и рендгенски снимци, видеотраке и филмови,
- п) "оригинал" је сам спис или снимак или сличан еквивалент којим се остварује исто дјеловање од лица које га пише, снима или издаје. "Оригинал" фотографија укључује негатив и све копије. Ако су подаци похрањени у компјутеру или сличном уређају за аутоматску обраду података, оригинал је и сваки одштапани примјерак или оком видљиви похрањени податак,
- р) "копија" је пресликавање оригинала или матрице, укључујући увећања и умањења, механичким или електронским преснимавањем, хемијском репродукцијом или неком другом еквивалентном техником којом се прецизно репродукује оригинал,
- с) "телекомуникацијска адреса" је сваки телефонски број, линијски или мобилни или електронска пошта или интернет адреса коју посједује или користи одређено лице.

ГЛАВА III - ПРАВНА ПОМОЋ И СЛУЖБЕНА САРАДЊА

Члан 22.

Обавеза пружања правне помоћи и службене сарадње

- (1) Сви судови у Федерацији дужни су да пруже правну помоћ суду који води поступак.
- (2) Сви органи власти у Федерацији дужни су службено да сарађују са судовима, тужиоцем и другим органима који учествују у кривичном поступку.

Члан 23.

Пружање правне помоћи и службене сарадње

- (1) Суд ће упутити захтјев за пружање правне помоћи, односно за службену сарадњу надлежном суду односно органу власти.
- (2) Пружање правне помоћи и службена сарадња проводе се без надокнаде.
- (3) Ставови 1. и 2. овог члана примјењују се и на захтјеве које је тужилац упутио према тужилаштву или другим органима власти у Федерацији.

ГЛАВА IV - НАДЛЕЖНОСТ СУДА

Одјељак 1. Стварна надлежност и састав суда

Члан 24.

Стварна надлежност суда

Врховни суд Федерације, кантонални судови и општински судови суде у кривичним стварима у границама своје стварне надлежности одређене законом Федерације односно законом кантона.

Члан 25.

Састав суда

- (1) У првом степену суди вијеће кривичног одјељења суда састављено од тројице судија.
- (2) За кривична дјела с прописаном казном затвора до пет година или новчаном казном као главном казном суди судија појединац.
- (3) У другом степену суди вијеће апелационог одјељења суда састављено од тројице судија.
- (4) О захтјеву за понављање поступка одлучује вијеће кривичног одјељења састављено од тројице судија.
- (5) Судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање, предсједник суда и предсједник вијећа одлучују у случајевима предвиђеним овим законом.
- (6) У вијећу састављеном од тројице судија, суд одлучује о жалбама против рјешења када је то одређено овим законом и доноси друге одлуке ван главног претреса.

Одјељак 2. Мјесна надлежност

Члан 26.

Forum delicti commissi

- (1) Мјесно надлежан је суд на чијем подручју је кривично дјело извршено или покушано.

(2) Ако је кривично дјело извршено или покушано на подручјима разних судова или на граници тих подручја, или је неизвјесно на којем је подручју извршено или покушано, надлежан је онај суд који је први потврдио оптужницу, а ако оптужница није потврђена - суд који је први примио оптужницу на потврђивање.

Члан 27.
Посебна надлежност

Ако је кривично дјело почињено на домаћем броду или домаћем ваздухоплову док се налази у домаћем пристаништу, надлежан је суд на чијем се подручју налази то пристаниште. У осталим случајевима кад је кривично дјело учињено на домаћем броду или домаћем ваздухоплову, надлежан је суд на чијем се подручју налази матична лука брода односно ваздухоплова или домаће пристаниште у коме се брод односно ваздухоплов први пут заустави.

Члан 28.
Forum domicilii

(1) Ако није познато мјесто извршења кривичног дјела или ако је то мјесто ван подручја Федерације, надлежан је суд на чијем подручју осумњичени односно оптужени има пребивалиште или боравиште.

(2) Ако је суд на чијем подручју осумњичени односно оптужени има пребивалиште или боравиште већ започео поступак, остаје надлежан иако се сазнало за мјесто извршења кривичног дјела.

Члан 29.
Forum deprehensionis

Ако није познато мјесто извршења кривичног дјела, а нити пребивалиште или боравиште осумњиченог односно оптуженог, или се оба мјеста налазе ван подручја Федерације, надлежан је суд на чијем се подручју осумњичени односно оптужени ухапси или се сам пријави.

Члан 30.
Надлежност с елементом иностраности

Ако је неко лице починило кривична дјела у Федерацији и у иностранству, а између тих дјела постоји међусобна веза и исти докази, надлежан је суд који је надлежан за кривично дјело почињено у Федерацији.

Члан 31.
Forum ordinatum

Ако се према одредбама овог закона не може установити који је суд мјесно надлежан, Врховни суд Федерације одредиће један од стварно надлежних судова пред којим ће се провести поступак.

Одјељак 3. Спајање и раздвајање поступка

Члан 32.
Спајање поступка

(1) Ако је исто лице оптужено за више кривичних дјела, па је за нека од тих дјела надлежан нижи а за нека виши суд, надлежан је виши суд, а ако су надлежни судови исте врсте, надлежан је онај суд који је први потврдио оптужницу, а ако оптужнице нису потврђене - суд који је први примио оптужницу на потврђивање.

(2) Према одредбама става 1. овог члана, одређује се надлежност и у случају ако је оштећени истовремено учинио кривично дјело према осумњиченом односно оптуженом.

- (3) За саизвршиоце, у правилу, надлежан је суд који је први потврдио оптужницу.
- (4) Суд који је надлежан за извршиоца кривичног дјела надлежан је, у правилу, и за саучеснике, прикриваче, лица које су помогла починиоцу последије извршења кривичног дјела, као и за лица која нису пријавила припремање кривичног дјела, извршење кривичног дјела или починиоца.
- (5) У свим случајевима из ст. од 1. до 4. овог члана, провешће се, у правилу, јединствени поступак и донијети једна пресуда.
- (6) Суд може одлучити да проведе јединствени поступак и донесе једну пресуду и у случају кад је више лица оптужено за више кривичних дјела, али само ако између извршених кривичних дјела постоји међусобна веза. Ако је за нека од ових кривичних дјела надлежан виши а за нека нижи суд, јединствени поступак може се провести само пред вишим судом.
- (7) Суд може одлучити да проведе јединствени поступак и донесе једну пресуду ако се пред истим судом воде одвојени поступци против истог лица за више кривичних дјела или против више лица за исто кривично дјело.
- (8) О спајању поступка одлучује суд који је надлежан за провођење јединственог поступка. Против рјешења којим је одређено спајање поступка или којим је одбијен приједлог за спајање није дозвољена жалба.
- (9) По одредбама овог члана поступиће се и ако јединствени поступак треба да се проведе за више кривичних дјела за која су надлежни судови у разним кантонима.

Члан 33. Раздвајање поступка

- (1) Суд који је по члану 32. овог закона надлежан може из важних разлога или из разлога цјелиходности до завршетка главног претреса одлучити да се поступак за поједина кривична дјела или против појединих оптужених раздвоји и посебно доврши.
- (2) Рјешење о раздвајању поступка доноси судија односно вијеће по саслушању странака и браниоца.
- (3) Против рјешења којим је одређено раздвајање поступка или којим је одбијен приједлог за раздвајање поступка није дозвољена жалба.

Одјељак 4. Преношење мјесне надлежности

Члан 34. Преношење надлежности из правних или стварних разлога

- (1) Кад је надлежни суд из правних или стварних разлога спречен да поступа, дужан је, по саслушању странака и браниоца, да о томе извијести непосредно виши суд који ће одредити други стварно надлежан суд на свом подручју.
- (2) Против рјешења из става 1. овог члана није дозвољена жалба.

Члан 35. Преношење надлежности из важних разлога

- (1) Суд одређен законом може за вођење поступка одредити други стварно надлежан суд на свом подручју, ако постоје важни разлози.

- (2) Врховни суд Федерације може за вођење поступка одредити други стварно надлежан суд на подручју другог кантона, ако постоје важни разлози.
- (3) Рјешење у смислу ст. 1. и 2. овог члана, против којег није дозвољена жалба, може се донијети на приједлог судије за претходни поступак, судије за претходно саслушање, судије или предсједника вијећа или на приједлог једне од странака или браниоца.

Одјељак 5. Посљедице ненадлежности и сукоб надлежности

Члан 36. Посљедице ненадлежности

- (1) Суд је дужан да пази на своју стварну и мјесну надлежност и чим примијети да није надлежан прогласиће се ненадлежним и по правоснажности рјешења упутиће предмет надлежном суду.
- (2) Ако у току главног претреса суд установи да је за суђење надлежан нижи суд неће доставити предмет том суду, него ће сам провести поступак и донијети одлуку.
- (3) Након потврђивања оптужнице суд се не може прогласити мјесно ненадлежним нити странке могу истицати приговор мјесне ненадлежности.
- (4) Ненадлежан суд је дужан предузети оне радње у поступку за које постоји опасност од одгађања.

Члан 37. Покретање поступка за рјешавање сукоба надлежности

- (1) Ако суд коме је предмет уступљен као надлежном сматра да је надлежан суд који му је предмет уступио или неки други суд, покренуће поступак за рјешавање сукоба надлежности.
- (2) Кад је поводом жалбе против одлуке првостепеног суда којом се овај прогласио ненадлежним одлуку донио другостепени суд, за ту одлуку везан је по питању надлежности и суд коме је предмет уступљен ако је другостепени суд надлежан за рјешавање сукоба надлежности између тих судова.

Члан 38. Рјешавање сукоба надлежности

- (1) Сукоб надлежности између судова рјешава заједнички непосредно виши суд.
- (2) Прије него што донесе рјешење поводом сукоба надлежности суд ће затражити мишљење странака и браниоца. Против овог рјешења није дозвољена жалба.
- (3) Приликом одлучивања о сукобу надлежности суд може истовремено по службеној дужности донијети одлуку о преношењу мјесне надлежности ако су испуњени услови из члана 35. овог закона.
- (4) Док се не ријешу сукоб надлежности између судова, сваки од њих је дужан предузети оне радње у поступку за које постоји опасност од одгађања.

ГЛАВА V - ИЗУЗИМАЊЕ

Члан 39. Разлози за изузимање

Судија не може вршити судијску дужност:

- а) ако је оштећен кривичним дјелом,

- б) ако му је осумњичени односно оптужени, његов бранилац, тужилац, оштећени, његов законски заступник или опуномоћеник, брачни односно ванбрачни друг или сродник по крви у правој линији до било којег степена, у бочној линији до четвртог степена, а по тазбини до другог степена,
- ц) ако је са осумњиченим односно оптуженим, његовим браниоцем, тужиоцем или оштећеним у односу стараоца, стараника, усвојиоца, усвојеника, храниоца или храњеника,
- д) ако је у истом кривичном предмету учествовао као судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање или је поступао као тужилац, бранилац, законски заступник или опуномоћеник оштећеног или је саслушан као свједок или као вјештак,
- е) ако је у истом предмету учествовао у доношењу одлуке која се побија правним лијеком, и
- ф) ако постоје околности које изазивају разумну сумњу у његову непристрасност.

Члан 40.

Изузимање на захтјев странке

- (1) Изузимање председника суда и судије може тражити странка или бранилац.
- (2) Захтјев из става 1. овог члана може се поднијети до почетка главног претреса, а ако се за разлог изузимања из члана 39. тач. од а) до ф) овог закона сазнало касније, захтјев се подноси одмах по сазнању.
- (3) Захтјев за изузимање судије вијећа апелационог одјељења странка или бранилац могу да поднесу у жалби или у одговору на жалбу.
- (4) Странке или бранилац могу да траже изузимање само поименично одређеног судије односно председника суда који поступа у предмету.
- (5) Странка или бранилац дужни су да у захтјеву наведу околности и доказе због којих сматрају да постоји неки од законских основа за изузимање. У захтјеву се не могу поново наводити разлози који су истицани у захтјеву за изузимање који је раније одбијен.

Члан 41.

Поступак за изузимање

- (1) Чим сазна за постојање неког од разлога за изузимање из члана 39. тач. од а) до е) овог закона, судија је дужан да прекине сваки рад на том предмету и о томе обавијести председника суда. Ако судија сматра да постоје околности из члана 39. тачке ф) овог закона, извијестиће о томе председника суда.
- (2) У случају из става 1. овог члана, као и у случају када се ради о изузећу председника суда - о његовом изузећу и замјени одлучује општа сједница односно колегијум судија тог суда.

Члан 42.

Одлучивање о захтјеву за изузимање

- (1) О захтјеву за изузимање из члана 40. овог закона одлучује општа сједница односно колегијум судија.
- (2) Прије доношења рјешења о изузимању прибавиће се изјава судије односно председника суда, а по потреби провешће се и други извиђаји.
- (3) Против рјешења којим се усваја или одбија захтјев за изузимање жалба није дозвољена.
- (4) Ако је захтјев за изузимање из члана 39. тачка ф) овог закона поднесен послије почетка главног претреса или ако је поступљено противно одредбама члана 40. ст. 4. и 5. овог закона, захтјев ће се одбацити у цјелини односно дјелимично. Рјешење којим се захтјев одбацује доноси вијеће. У

доношењу овог рјешења не може учествовати судија чије се изузимање тражи. Против рјешења којим се захтјев одбацује није дозвољена жалба.

Члан 43.

Ваљаност радњи предузетих након подношења захтјева за изузимање

Кад судија сазна да је поднесен захтјев за његово изузимање, дужан је одмах да обустави сваки рад на предмету, а ако се ради о изузећу из члана 39. тачка ф) овог закона, може до доношења рјешења о захтјеву предузимати само оне радње за које постоји опасност од одгађања.

Члан 44.

Изузимање тужиоца и других учесника у поступку

(1) Одредбе о изузимању судије сходно се примјењују и на тужиоца и лица која су на основу закона овлаштена да га заступају у поступку, записничаре, судске тумаче, стручна лица, као и на вјештаке ако за њих није одређено нешто друго.

(2) Тужилац одлучује о изузимању лица која су на основу закона овлаштена да га заступају у кривичном поступку. О изузимању тужиоца одлучује колегијум тужилаштва.

(3) О изузимању записничара, судског тумача, стручног лица и вјештака одлучује вијеће, предсједник вијећа или судија.

(4) Када овлаштена службена лица предузимају истражне радње на основу овог закона, о њиховом изузимању одлучује тужилац. Ако приликом предузимања радње учествује записничар, о његовом изузимању одлучује службено лице које предузима радњу.

ГЛАВА VI - ТУЖИЛАЦ

Члан 45.

Права и дужности

(1) Основно право и основна дужност тужиоца је откривање и гоњење починилаца кривичних дјела која су у надлежности суда.

(2) Тужилац има право и дужан је да:

- а) одмах по сазнању да постоји основана сумња да је почињено кривично дјело предузме потребне мјере с циљем његовог откривања и провођења истраге, проналажења осумњиченог, руковођења и надзора над истрагом, као и ради управљања активностима овлашћених службених лица везаних за проналажење осумњиченог и прикупљање изјава и доказа,
- б) проведе истрагу у складу са овим законом,
- ц) даје имунитет у складу са законом,
- д) захтијева достављање информација од државних органа, предузећа, правних и физичких лица у Федерацији,
- е) издаје позиве и наредбе и предлаже издавање позива и наредби у складу са овим законом,
- ф) нареди овлашћеном службеном лицу да изврши наредбу издату од суда у складу са овим законом,
- г) предлаже издавање кривичног налога у складу с чланом 350. овог закона,
- х) подиже и заступа оптужницу пред судом,
- и) подноси правне лијекове,
- ј) обавља и друге послове одређене законом.

(3) У складу са ст. 1. и 2. овог члана, сви органи који учествују у истрази дужни су да о свакој предузетој радњи обавијесте тужиоца и да поступе по сваком његовом захтјеву.

Члан 46.
Поступање пред судовима

Главни федерални тужилац односно тужилац у кантону поступа пред судовима у складу са федералним односно кантоналним законом.

Члан 47.
Предузимање радњи

Тужилац предузима све радње у поступку за које је по закону овлаштен сам или преко лица која су на основу закона обавезна да поступају по његовом захтјеву у кривичном поступку.

Члан 48.
Мјесна надлежност тужиоца

Мјесна надлежност тужиоца одређује се према одредбама које важе за надлежност суда оног подручја за који је тужилац именован.

Члан 49.
Поступање ненадлежног тужиоца

Кад постоји опасност од одгађања, радње у поступку предузеће и ненадлежни тужилац у кантону, али о томе мора одмах да извијести надлежног тужиоца.

Члан 50.
Давање упутстава

У оквиру дјелокруга свога рада главни федерални тужилац може у конкретним предметима давати потребна обавезна упутства тужилаштвима у Федерацији.

Члан 51.
Сукоб надлежности

Сукоб надлежности између тужилаца рјешава главни федерални тужилац.

Члан 52.
Принцип мутабилитета

Тужилац може да одустане од гоњења до завршетка главног претреса, а у поступку пред вијећем апелационог одјељења - када је то предвиђено овим законом.

ГЛАВА VII - БРАНИЛАЦ

Члан 53.
Право на браниоца

- (1) Осумњичени односно оптужени може имати браниоца током цијелог поступка.
- (2) За браниоца се може узети адвокат под условима који су прописани Законом о адвокатури Федерације Босне и Херцеговине.
- (3) Уколико осумњичени односно оптужени сам не узме браниоца, осумњиченом односно оптуженом осим ако се он томе изричито не противи, могу браниоца узети његов законски заступник, брачни односно ванбрачни друг, крвни сродник у правој линији до било ког степена, усвојилац, усвојеник, брат, сестра или хранилац.

- (4) Бранилац мора предати пуномоћ за заступање приликом предузимања прве радње у поступку.

Члан 54. Број бранилаца

- (1) Више осумњичених односно оптужених могу имати заједничког браниоца, осим ако браниоца поставља суд, у складу са чл. 59. и 60. овог закона.
- (2) Осумњичени односно оптужени може имати више бранилаца, али само један од њих имаће статус главног браниоца о чему ће се осумњичени односно оптужени изјаснити. Сматра се да је одбрана обезбијеђена када у поступку учествује један од бранилаца.

Члан 55. Ко не може бити бранилац

- (1) Бранилац не може бити оштећени, брачни односно ванбрачни друг оштећеног или тужиоца, нити њихов сродник по крви у правој линији до било ког степена, у бочној линији до четвртог степена или по тазбини до другог степена.
- (2) Бранилац који је позван као свједок не може бити бранилац у том предмету.
- (3) Бранилац не може бити лице које је у истом предмету поступало као судија или тужилац.

Члан 56. Искључење браниоца из поступка

- (1) Разлог за искључење браниоца из поступка постоји и у погледу лица које злоупотребљава контакт с осумњиченим односно оптуженим који је у притвору како би осумњичени односно оптужени починио кривично дјело или угрозио безбједност установе у којој се притвор извршава.
- (2) У случају из става 1. овог члана, осумњичени односно оптужени ће се позвати да у одређеном року узме другог браниоца.
- (3) Ако осумњичени односно оптужени у случајевима обавезне одбране сам не узме браниоца или браниоца не ангажују лица из члана 53. става 3. овог закона, поступиће се на начин предвиђен у члану 59. став 4. овог закона.
- (4) У случају из ст. 2. и 3. овог члана, новом браниоцу ће се оставити довољно времена за припрему одбране осумњиченог односно оптуженог.
- (5) За вријеме трајања искључења бранилац не може бранити осумњиченог односно оптуженог у другом поступку. Бранилац не може бранити друге осумњичене односно оптужене у истом поступку, као ни у раздвојеном поступку.

Члан 57. Поступак искључења браниоца

- (1) Одлука о искључењу браниоца доноси се на посебном саслушању коме присуствују тужилац, осумњичени односно оптужени, бранилац и представник адвокатске коморе чији је бранилац члан.
- (2) Поступак искључења се може провести и без браниоца ако је уредно позван и ако је у позиву за саслушање био упозорен да ће се поступак водити и у његовом одсуству. О саслушању се саставља записник.

Члан 58.

Рјешење о искључењу

- (1) Рјешење о искључењу из члана 57. овог закона прије почетка главног претреса доноси вијеће (члан 25. став 6.), а на главном претресу судија односно вијеће. У поступку пред вијећем апелационог одељења рјешење о искључењу браниоца доноси вијеће надлежно за одлучивање у апелационом поступку.
- (2) Против рјешења из става 1. овог члана жалба није дозвољена.
- (3) Ако је бранилац искључен из поступка може му се наредити да сноси трошкове настале због прекида или одгађања поступка.

Члан 59.

Када осумњичени односно оптужени мора имати браниоца

- (1) Осумњичени мора имати браниоца већ приликом првог испитивања ако је нијем или глув или ако је осумњичен за кривично дјело за које се може изрећи казна дуготрајног затвора.
- (2) Осумњичени односно оптужени мора имати браниоца одмах пошто му је одређен притвор, за вријеме док притвор траје.
- (3) Након подизања оптужнице за кривично дјело за које се може изрећи десет година затвора или тежа казна оптужени мора имати браниоца у вријеме достављања оптужнице.
- (4) Ако осумњичени односно оптужени у случајевима обавезне одбране не узме сам браниоца, или браниоца не ангажују лица из члана 53. став 3. овог закона, браниоца ће му поставити судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање, судија, односно предсједник вијећа. У овом случају осумњичени односно оптужени има право на браниоца до правоснажности пресуде, а ако је изречена казна дуготрајног затвора - и у поступку по правном лијеку.
- (5) Бранилац ће бити постављен осумњиченом односно оптуженом ако суд утврди да је то због сложености предмета или менталног стања осумњиченог односно оптуженог у интересу правде.
- (6) У случају постављања браниоца осумњичени односно оптужени ће се прво позвати да сам изабере браниоца са представљене листе. Уколико осумњичени односно оптужени сам не изабере браниоца са представљене листе, браниоца ће поставити суд.

Члан 60.

Постављање браниоца због слабог имовног стања

- (1) Кад не постоје услови за обавезну одбрану, а поступак се води за кривично дјело за које се може изрећи казна затвора од три године или тежа казна или када то захтијевају интереси праведности, без обзира на прописану казну, осумњиченом односно оптуженом ће се, на његов захтјев, поставити бранилац, ако према свом имовном стању не може сносити трошкове одбране.
- (2) Захтјев за постављање браниоца из става 1. овог члана може се поднијети током цијелог кривичног поступка. Браниоца поставља судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање, судија односно предсједник вијећа након што је осумњиченом односно оптуженом прво пружена прилика да са представљене листе изабере браниоца.

Члан 61.

Право браниоца да прегледа списе и документацију

- (1) У току истраге, бранилац има право да разматра списе и разгледа прибављене предмете који иду у корист осумњиченом. Ово право се браниоцу може ускратити ако је ријеч о списима и предметима

чије би откривање могло довести у опасност циљ истраге.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, када се осумњичени односно оптужени налази у притвору тужилац ће доставити судији за претходни поступак односно судији за претходно саслушање доказе ради обавјештавања браниоца.

(3) Послије подизања оптужнице бранилац осумњиченог односно оптуженог има право на увид у све списе и доказе.

(4) Судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање, судија односно вијеће, као и тужилац дужни су, када дођу у посјед новог доказа или било које информације или чињенице која може послужити као доказ на суђењу, ставити их на увид браниоцу.

(5) У случају из ст. 3. и 4. овог члана бранилац може извршити фотокопирање свих списа и докумената.

Члан 62.

Комуникација осумњиченог односно оптуженог са браниоцем

(1) Ако се осумњичени односно оптужени налази у притвору има право да одмах комуницира са браниоцем, усмено или писано.

(2) Током разговора осумњичени односно оптужени и бранилац могу бити посматрани, али се не смије слушати њихов разговор.

Члан 63.

Разрјешење постављеног браниоца

(1) Умјесто постављеног браниоца осумњичени односно оптужени може да сам узме другог браниоца. У том случају разријешит ће се постављени бранилац.

(2) Бранилац може тражити да буде разријешен само на начин предвиђен законом.

(3) О разрјешењу браниоца у случају из ст. 1. и 2. овог члана одлучује у току истраге судија за претходни поступак, након подизања оптужнице - судија за претходно саслушање, а у току главног претреса судија односно вијеће. Против ове одлуке није дозвољена жалба.

(4) Судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање, судија односно вијеће може, на тражење осумњиченог односно оптуженог или уз његову сагласност да разријешит постављеног браниоца који неодговорно врши своју дужност. Умјесто разријешеног браниоца поставит ће се други бранилац. О разрјешењу браниоца одмах ће се обавијестити адвокатска комора чији је члан.

Члан 64.

Предузимање радњи од браниоца

(1) Бранилац мора, заступајући осумњиченог односно оптуженог, предузимати све неопходне радње с циљем утврђивања чињеница, прикупљања доказа који иду у корист осумњиченог односно оптуженог, као и заштите њихових права.

(2) Права и дужности браниоца не престају у случају опозива пуномоћи све док судија односно вијеће не разријешит браниоца његових права и дужности.

ГЛАВА VIII - РАДЊЕ ДОКАЗИВАЊА

Одјељак 1. Претресање стана, просторија и лица

Члан 65.
Претресање стана, осталих просторија и покретнина

(1) Претресање стана и осталих просторија осумњиченог односно оптуженог и других лица, као и њихових покретнина изван стана може се предузети само онда ако има довољно основа за сумњу да се код њих налазе починилац, саучесник, трагови кривичног дјела или предмети важни за поступак.

(2) Претресање покретнина, у смислу одредбе става 1. овог члана, обухвата и претресање компјутера и сличних уређаја за аутоматску обраду података који су с њима повезани. На захтјев суда, лица која се користе овим уређајима дужна су да омогуће приступ, предају дискете, траке или неки други облик похрањивања података, као и пруже потребна обавјештења за употребу тих уређаја. Лице које одбије њихову предају, иако за то не постоје разлози из члана 98. овог закона, може се казнити према одредби члана 79. став 5. овог закона.

(3) Претресање компјутера и сличних уређаја из става 2. овог члана, ће се обавити уз помоћ стручног лица.

Члан 66.
Претресање лица

(1) Претресање лица може се предузети када је вјероватно да је то лице починила кривично дјело или да ће се претресањем пронаћи предмети или трагови важни за кривични поступак.

2) Претресање лица обавља лице истог пола.

Члан 67.
Наредба за претресање

(1) Суд може издати наредбу за претресање под условима прописаним овим законом.

(2) Наредбу за претресање може издати суд на захтјев тужиоца или на захтјев овлашћених службених лица која су добила одобрење од тужиоца.

Члан 68.
Форма захтјева за претресање

Захтјев за издавање наредбе за претресање може се поднијети у писаној или усменој форми. Ако се захтјев подноси у писаној форми мора бити састављен, потписан и овјерен на начин одређен у члану 69. став 1. овог закона. Захтјев за издавање наредбе за претресање може се поднијети у складу са чланом 70. овог закона.

Члан 69.
Писани захтјев за издавање наредбе за претресање

(1) Захтјев за издавање наредбе за претресање мора садржавати:

- а) назив суда, као и име и функцију подносиоца захтјева,
- б) чињенице које указују на вјероватност да ће се лица, односно трагови и предмети наведени у члану 65. став 1. овог закона наћи на назначеном или описаном мјесту или код одређеног лица,
- ц) захтјев да суд изда наредбу за претресање ради проналажења лица или одузимања предмета.

(2) У захтјеву се може предложити:

а) да се наредба за претресање изврши у било које вријеме зато што постоји основана сумња да претресање неће моћи бити извршено у временском периоду од 6 часова до 21 часа, да ће се тражени предмети склонити или уништити ако се наредба не изврши одмах, као и да ће лице које се тражи побјећи или починити друго кривично дјело или да може угрозити безбједност овлаштеног службеног лица или другог лица ако се наредба не изврши одмах или у временском периоду од 21 часа до 6 часова,

б) да овлаштено службено лице изврши наредбу без претходне предаје наредбе ако постоји основана сумња да се тражени предмети могу лако и брзо уништити ако се одмах не одузму, да предаја наредбе може угрозити безбједност овлаштеног службеног или другог лица, као и да ће лице које се тражи починити друго кривично дјело или угрозити безбједност овлаштеног службеног или другог лица.

Члан 70.

Усмени захтјев за издавање наредбе

(1) Усмени захтјев за издавање наредбе за претресање може се поднијети када постоји опасност од одгађања. Усмени захтјев за издавање наредбе о претресању може се саопштити директно судији за претходни поступак или телефоном, или радио-везом или другим средством електронске комуникације.

(2) Кад је поднесен усмени захтјев за издавање наредбе за претресање, судија за претходни поступак ће даљећи ток разговора забиљежити. У случају када се користи звучни или стенографски записник, судија за претходни поступак је дужан дати записник на препис, овјерити идентичност преписа и предати оригинални записник и препис суду у року од 24 часа од издавања наредбе. У случају дословног биљежења разговора, судија за претходни поступак потписаће копију записника и предати је суду у року од 24 часа од издавања наредбе.

Члан 71.

Издавање наредбе за претресање

(1) Ако судија за претходни поступак установи да је захтјев за издавање наредбе за претресање оправдан, може одобрити захтјев и издати наредбу за претресање.

(2) Кад судија за претходни поступак одлучи да изда наредбу за претресање на основу усменог захтјева, подносилац таквог захтјева ће сам саставити наредбу у складу с чланом 58. овог закона и прочитаће је у цјелини судији за претходни поступак.

Члан 72.

Садржај наредбе за претресање

Наредба за претресање садржи:

- а) назив суда који издаје наредбу, осим када се наредба за претресање одобрава на основу усменог захтјева и потпис судије за претходни поступак који издаје наредбу,
- б) ако се наредба за претресање одобрава на основу усменог захтјева, то ће се навести уз назначавање имена судије за претходни поступак који издаје наредбу и времена и мјеста издавања,
- ц) име, одјељење или ранг овлаштеног лица на ког се наредба односи,
- д) сврха претресања,
- е) опис лица које треба пронаћи или опис ствари које су предмет претресања,
- ф) одређивање или опис мјеста, просторија или лица која се траже, с навођењем адресе, власништва, имена или сличног за сигурно утврђивање идентитета,
- г) упутство да се наредба има извршити између 6 часова и 21 часа или овлаштење да се наредба може извршити у било које вријеме ако то суд изричито одреди,
- х) овлаштење извршиоцу наредбе да може без претходне најаве ући у просторије које се

- имају претрести, ако то суд изричито одреди,
- и) упутство да се наредба и одузете ствари донесу у суд без одгађања,
 - ј) поуку да осумњичени има право обавијестити браниоца и да се претресање може извршити и без присуства браниоца, ако то захтијевају изузетне околности.

Члан 73.

Вријеме извршења наредбе за претресање

- (1) Наредба за претресање мора се извршити најкасније 15 дана од издавања наредбе послје чега се, без одгађања, мора вратити суду.
- (2) Наредба за претресање се може извршити било којег дана у седмици. Наредба се може извршити само у времену од 6 часова до 21 часа, осим ако у наредби није изричито дато овлаштење да се може извршити у било које доба дана или ноћи, у складу са чланом 69. став 2. овог закона.

Члан 74.

Поступак извршења наредбе за претресање

- (1) Прије почетка претресања овлаштено службено лице мора дати обавјештење о својој функцији и разлогу доласка и предати наредбу за претресање лицу код којег ће се или на којем ће се извршити претресање. Ако је након тога овлаштенем службеном лицу приступ ускраћен, може употријебити силу, у складу са законом.
- (2) Приликом извршавања наредбе за претресање којом се одређује претресање стана и других просторија, овлаштено службено лице није дужно да обавијести било кога о својој функцији и разлозима претресања, већ може одмах ући у стан или друге просторије ако су празни или ако овлаштено службено лице оправдано сматра да су празни или ако је овлаштено службено лице наредбом изричито овлаштено да уђе без претходне најаве.
- (3) Власник односно корисник стана и других просторија позваће се да буде присутан претресању, а ако је он одсутан - позват ће се његов заступник или неко од одраслих чланова домаћинства или сусједа. Уколико лице код ког се претресање има извршити није присутно, наредба се оставља у просторији гдје се врши претресање, а претресање се извршава и без његовог присуства.
- (4) Претресању стана, осталих просторија или лица присуствују два пунољетна грађанина као свјedoци. Претресању лица присуствују свјedoци истог пола. Претресање лица врши лице истог пола. Свјedoци ће се прије почетка претресања упозорити да пазе како се претресање врши, као и да имају право да прије потписивања записника о претресању ставе своје приговоре ако сматрају да садржај записника није тачан.
- (5) Приликом вршења претресања службених просторија, позваће се њихов старјешина или руководилац да буде присутан претресању.
- (6) Ако се претресање мора предузети у војном објекту, писана наредба о претресању доставља се војним властима, које ће одредити најмање једно војно лице да буде присутно претресању.

Члан 75.

Извршење наредбе за претресање лица

Приликом извршења наредбе за претресање лица, овлаштено службено лице мора дати обавјештење о својој функцији и предати наредбу за претресање лицу над којим ће претресање извршити. Овлаштена службена лице могу употријебити силу у складу са законом.

Члан 76.

Записник о претресању

(1) О сваком претресању стана, просторије или лица саставиће се записник који потписује лице код ког се или над којим се врши претресање и лица чија је присутност обавезна. Приликом вршења претресања одузеће се привремено само они предмети и документи који су у вези са сврхом претресања. У записник ће се унијети и тачно описати предмети и документи који се одузимају, а то ће се назначити и у потврди о одузимању предмета која ће се одмах предати лицу којем су предмети односно документи одузети.

(2) Ако се при претресању стана, просторије, односно лица нађу предмети који нису повезани са кривичним дјелом због којег је издата наредба за претресање, али упућују на друго кривично дјело, они ће се описати у записнику и привремено одузети, а о одузимању ће се одмах издати потврда. О томе ће се обавијестити тужилац. Ти ће се предмети одмах вратити ако тужилац установи да нема основа за покретање кривичног поступка, а не постоји неки други законски основ по којем би се ти предмети имали одузети.

(3) Предмети употребљени приликом претресања компјутера и сличних уређаја за аутоматску обраду података вратиће се послџе претресања њиховим корисницима, ако нису потребни за даљње вођење кривичног поступка. Лични подаци прибављени претресањем могу се користити само у сврху кривичног поступка и избрисаће се, без одгађања, кад та сврха престане.

Члан 77.

Одузимање предмета на основу наредбе за претресање

(1) Након привременог одузимања предмета на основу наредбе за претресање, овлаштено службено лице написаће и потписати потврду у којој ће навести одузете предмете и назив суда који је издао наредбу.

(2) Ако је предмет привремено одузет од одређеног лица, таква потврда мора се предати том лицу. Ако је предмет привремено одузет из стана или просторије, таква потврда мора се предати власнику, станару или кориснику.

(3) Након одузимања предмета на основу наредбе за претресање, овлаштено службено лице мора, без одгађања, вратити суду наредбу и предати предмете и списак одузетих предмета.

(4) Након пријема ствари одузетих на основу наредбе за претресање, суд ће задржати предмете под надзором суда до даљње одлуке или одредити да предмети остану под надзором подносиоца захтјева за издавање наредбе или под надзором овлаштеног извршиоца наредбе.

Члан 78.

Претресање без наредбе

(1) Овлаштено службено лице може ући у стан и друге просторије без наредбе и без свједока и, по потреби, извршити претресање ако станар тог стана то жели, ако неко зове у помоћ, ако је потребно ухватити починиоца кривичног дјела који је затечен на дјелу или ради безбједности људи и имовине, ако се у стану или другој просторији налази лице које се по наредби суда има притворити или принудно довести или које се ту склонило од гоњења.

(2) Овлаштено службено лице може претрести лице без наредбе за претресање и без присутности свједока:

- а) при извршењу наредбе о довођењу,
- б) приликом лишавања слободе,
- ц) ако постоји сумња да то лице посједује ватрено или хладно оружје,
- д) ако постоји сумња да ће сакрити, уништити или се ријешити предмета који се требају од њега одузети и употребити као доказ у кривичном поступку.

(3) Након извршења претресања без наредбе за претресање, овлаштено службено лице мора одмах

да поднесе писани извјештај тужиоцу који ће о томе обавијестити судију за претходни поступак. Извјештај мора садржавати разлоге претресања без наредбе.

Одјељак 2. Привремено одузимање предмета и имовине

Члан 79.

Наредба за одузимање предмета

- (1) Предмети који се по КЗФБиХ имају одузети или који могу послужити као доказ у кривичном поступку привремено ће се одузети и на основу судске одлуке ће се обезбиједити њихово чување.
- (2) Наредбу за одузимање предмета издаје суд, на приједлог тужиоца или на приједлог овлаштеног службеног лица које је добило одобрење од тужиоца.
- (3) Наредба за привремено одузимање предмета садржи: назив суда, правни основ за привремено одузимање предмета, назначење предмета који подлијежу одузимању, име лица од које се одузимају предмети, мјесто одузимања предмета, рок у којем се предмети требају одузети и поука о правном лијеку.
- (4) Одузимање предмета врши овлаштено службено лице на основу издате наредбе.
- (5) Ко држи такве предмете, дужан их је предати по наредби суда. Лице које их одбије предати може бити кажњено до 50.000 КМ, а у случају даљњег одбијања - може бити затворено. Затвор траје до предаје предмета или до завршетка кривичног поступка, а најдуже 90 дана. На исти начин поступиће се према службеном или одговорном лицу у државном органу или правном лицу.
- (6) Одредбе става 5. овог члана односе се и на податке похрањене у компјутеру или сличним уређајима за аутоматску обраду података. При њиховом прибављању посебно ће се водити рачуна о прописима који се односе на чување тајности одређених података.
- (7) О жалби против рјешења којим је изречена новчана казна или је наређен затвор одлучује вијеће. Жалба против рјешења о затвору не задржава извршење рјешења.
- (8) При одузимању предмета назначиће се гдје су пронађени и описаће се, а, по потреби, и на други начин обезбиједити утврђивање њихове идентичности. За одузете предмете издаће се потврда.
- (9) Мјере из ст. 5. и 6. овог члана не могу се примијенити на осумњиченом односно оптуженом нити лицима која су ослобођена дужности свједочења.

Члан 80.

Привремено одузимање предмета без наредбе

- (1) Предмети из члана 79. став 1. овог закона могу се привремено одузети и без наредбе суда уколико постоји опасност од одгађања. Уколико се лице које се претреса изричито успротиви одузимању предмета, тужилац ће у року од 72 часа од извршеног претресања поднијети захтјев судији за претходни поступак за накнадно одобрење одузимања предмета.
- (2) Уколико судија за претходни поступак одбије захтјев тужиоца, одузети предмети се не могу користити као доказ у кривичном поступку. Привремено одузети предмети ће се одмах вратити лицу од којег су одузети.

Члан 81.

Привремено одузимање писама, телеграма и других пошиљака

- (1) Привремено се могу одузети писма, телеграми и друге пошиљке упућене осумњиченом односно

оптуженом или оне које он шаље, а које се налазе код предузећа и лица која обављају послове поште и телекомуникација.

(2) Пошиљке из става 1. овог члана могу се привремено одузети ако постоје околности због којих се основано може очекивати да ће ове пошиљке послужити као доказ у поступку.

(3) Наредбу за привремено одузимање пошиљака из става 1. овог члана издаје судија за претходни поступак, на приједлог тужиоца.

(4) Наредбу за привремено одузимање пошиљака може да изда и тужилац ако постоји опасност од одгађања, с тим да ова наредба мора бити потврђена од судије за претходни поступак у року од 72 часа од привременог одузимања пошиљака.

(5) Уколико наредба не буде потврђена у смислу става 4. овог члана те пошиљке се не могу користити као доказ у кривичном поступку.

(6) Мјере предузете у складу са овим чланом не могу се примјењивати на писма, телеграме и друге пошиљке размијењене између осумњиченог односно оптуженог и његовог браниоца.

(7) Наредба из става 3. овог члана садржи: податке о осумњиченом односно оптуженом на ког се наредба односи, начин извршења наредбе и вријеме трајања мјере, те предузеће које ће извршити наређену мјеру. Предузете мјере могу да трају најдуже три мјесеца, а из важних разлога судија за претходни поступак може продужити трајање ових мјера за још три мјесеца, с тим да ће се предузете мјере укинати чим престану разлози за њихово даљње предузимање.

(8) Уколико то интереси поступка дозвољавају, о предузетим мјерама из става 1. овог члана обавијестиће се осумњичени односно оптужени против кога су примјењене те мјере.

(9) Издате пошиљке отвара тужилац у присутности два свједока. При отварању ће се пазити да се не повриједи печат, а омотнице и адреса ће се сачувати. О отварању ће се саставити записник.

(10) Садржај пошиљке или дијела пошиљке ће се саопштити осумњиченом односно оптуженом, односно лицу ком је упућена, а дио пошиљке или пошиљка предаће се том лицу, осим ако, изузетно, тужилац сматра да би то имало штетне посљедице за успјешно вођење кривичног поступка. Ако је осумњичени односно оптужени одсутан, о упућеној пошиљци обавијестиће се чланови његове породице. Ако осумњичени односно оптужени послуже тога не затражи предају пошиљке, пошиљка ће се вратити пошиљаоцу.

Члан 82.

Попис привремено одузетих предмета и документације

(1) Након привременог одузимања предмета и документације, у записнику ће се пописати привремено одузети предмети и документација и о томе издати потврда.

(2) Ако попис предмета и документације није могућ, предмети и документација ће се ставити у омот и запечатити.

(3) Предмет који је одузет од физичког односно правног лица не може се продати, поклонити или на други начин њим располагати.

Члан 83.

Право жалбе

(1) Лице од којег се привремено одузима предмет и докумен- тација има право жалбе.

- (2) Жалба из става 1. овог члана не одлаже привремено одузимање предмета и документације.
- (3) Против одлуке суда којом се враћају одузети предмети или документација тужилац има право да поднесе жалбу.

Члан 84.

Чување привремено одузетих предмета и документације

Привремено одузети предмети и документација похрањују се у суду или суд на други начин обезбјеђује њихово чување.

Члан 85.

Отварање и преглед привремено одузетих предмета и документације

- (1) Отварање и преглед привремено одузетих предмета и документације врши тужилац.
- (2) О отварању привремено одузетих предмета и докумен- тације тужилац је дужан обавијестити лице или предузеће од ког су предмети одузети, судију за претходни поступак и браниоца.
- (3) При отварању и прегледу одузетих предмета и докумен- тације мора се водити рачуна да њихов садржај не сазнају неовлаштена лица.

Члан 86.

Наредба банци или другом правном лицу

- (1) Ако постоје основи сумње да је неко лице починило кривично дјело које је повезано с добијањем имовинске користи, суд може на основу приједлога тужиоца, наредити да банка или друго правно лице које врши финансијско пословање достави податке о банковним депозитима и другим финансијским трансакцијама и пословима тог лица, као и лица за која се основано вјерује да су укључена у те финансијске трансакције или послове осумњиченог, ако би такви подаци могли бити доказ у кривичном поступку.
- (2) Судија за претходни поступак може, на приједлог тужиоца, наредити предузимање и других потребних радњи из члана 116. овог закона да би се омогућило утврђивање и проналажење незаконито прибављене имовине и прикупљање доказа о томе.
- (3) У хитним случајевима тужилац може одредити мјере из става 1. овог члана на основу наредбе. О предузетим мјерама тужилац одмах обавјештава судију за претходни поступак који може у року од 72 часа издати наредбу. Тужилац ће добијене податке да запечати док не буде издата судска наредба. У случају да судија за претходни поступак не изда наредбу, тужилац ће податке вратити без претходног отварања.
- (4) Суд може рјешењем наредити правном или физичком лицу да привремено обустави извршење финансијске трансак- ције за коју постоји сумња да представља кривично дјело, или да је намијењена почињењу кривичног дјела, да служи прикривању кривичног дјела или прикривању добити остварене кривичним дјелом.
- (5) Рјешењем из става 4. овог члана суд ће одредити да се финансијска средства намијењена за трансакцију из става 4. овог члана и готовински износи новца домаће и стране валуте привремено одзму према члану 79. став 1. овог закона, похране на посебан рачун и чувају до завршетка поступка, односно док се не стекну услови за њихово враћање.
- (6) Против рјешења из става 4. овог члана жалбу могу поднијети тужилац, власник финансијских средстава или готовинског новца домаће и стране валуте, осумњичени односно оптужени, као и правно или физичко лице из ст. 4. и 5. овог члана.

Члан 87.
Привремено одузимање имовине ради осигурања

(1) Суд може у било које вријеме током поступка да донесе на приједлог тужиоца привремену мјеру одузимања имовине која се одузима по КЗФБиХ, мјеру заплане или другу неопходну привремену мјеру како би се спречило коришћење, отуђење или располагање том имовином.

(2) Овлаштено службено лице може, када постоји опасност од одгађања, привремено да одузме имовину из става 1. овог члана, заплијени имовину или предузме друге неопходне привремене мјере како би се спречило било какво коришћење, отуђивање или располагање том имовином. О предузетим мјерама овлаштено службено лице мора одмах да обавијести тужиоца, а предузете мјере морају бити одобрене од судије за претходни поступак у року од 72 часа од предузимања мјера.

(3) У случају да суд ускрати одобрење, предузете мјере ће се обуставити, а одузети предмети и имовина ће бити одмах враћени лицу од ког су одузети.

Члан 88.
Враћање привремено одузетих предмета

Предмети који су током кривичног поступка привремено одузети вратиће се власнику, односно држаоцу када у току поступка постане очигледно да њихово задржавање није у складу са чланом 79. овог закона, а не постоје разлози на њихово одузимање (члан 412.).

Одјељак 3. Поступак са сумњивим стварима

Члан 89.
Оглашивање сумњивих ствари

(1) Нађе ли се код осумњиченог односно оптуженог туђа ствар, а не зна се чија је, орган који води поступак описаће ту ствар и опис објавити на огласној табли општине на чијем подручју осумњичени односно оптужени има пребивалиште и на чијем је подручју кривично дјело учињено. У огласу ће се позвати власник да се јави органу који води поступак у року од једне године од дана објављивања огласа јер ће се иначе ствар продати. Новац добијен продајом је приход Буџета Федерације.

(2) Ако се ради о стварима веће вриједности објављивање се може извршити и путем дневног листа.

(3) Ако је ствар подложна кварењу или је њено чување везано са знатним трошковима, она ће се продати по одредбама које важе за извршни поступак, а новац предати на чување у судски депозит.

(4) По одредби става 3. овог члана поступиће се и када ствар припада одбјеглом или непознатом починиоцу кривичног дјела.

Члан 90.
Одлучивање о сумњивим стварима

(1) Ако се у току од једне године нико не јави за ствари или за новац добијен продајом ствари, донијеће се рјешење да ствар постаје власништво Федерације односно да је новац приход Буџета Федерације.

(2) Власник ствари има право да у парници тражи поврат ствари или новца добијеног продајом ствари. Застаријевање овог права почиње тећи од дана објављивања огласа.

Одјељак 4. Испитивање осумњиченог

Члан 91.

Позив за испитивање

- (1) Испитивање осумњиченог у истрази врши тужилац.
- (2) Испитивање треба вршити тако да се у пуној мјери поштује личност осумњиченог. Приликом испитивања осумњиченог не смије се употрежити сила, пријетња, превара, наркотици или друга средства која могу утицати на слободу одлучивања и изражавања воље приликом давања изјаве или признања.
- (3) Ако је поступљено противно одредбама овог члана, на изјави осумњиченог не може се заснивати судска одлука.

Члан 92.

Поука осумњиченом о његовим правима

- (1) Кад се осумњичени први пут испитује питаће га за име и презиме, надимак, ако га има, име и презиме родитеља, дјевојачко породично име мајке, гдје је рођен, гдје станује, дан, мјесец и годину рођења, које је народности и чији је држављанин, јединствени матични број грађана држављанина Босне и Херцеговине, које му је занимање, какве су му породичне прилике, да ли је писмен, какве је школе завршио, да ли је, гдје и када служио војску односно има ли чин резервног војног старјешине, води ли се у војној евиденцији и код којег органа надлежног за послове одбране, да ли је одликован, каквог је имовног стања, да ли је, када и зашто осуђиван, да ли је и када је изречену казну издржао, да ли се против њега води поступак за неко друго кривично дјело, а ако је малољетан, ко му је законски заступник. Осумњичени ће се поучити да је дужан одазвати се позиву и одмах саопштити сваку промјену адресе или намјеру да промијени боравиште, а упозориће се и на посљедице ако по томе не поступи.
- (2) На почетку испитивања осумњиченом ће се саопштити за које кривично дјело се терети и основе сумње против њега, а поучиће се и о сљедећим правима:
 - а) да није дужан изнијети своју одбрану, нити одговори на постављена питања,
 - б) да може узети браниоца по свом избору који може бити присутан његовом испитивању, као и да има право на браниоца без надокнаде у случајевима предвиђеним овим законом,
 - ц) да се може изјаснити о дјелу које му се ставља на терет и изнијети све чињенице и доказе који му иду у корист,
 - д) да има право у току истраге разматрати списе и разгледати прибављене предмете који му иду у корист, осим ако је ријеч о списима и предметима чије би откривање могло довести у опасност циљ истраге,
 - е) да има право на бесплатне услуге преводиоца ако не разумије или не говори језик који се користи приликом испитивања.
- (3) Осумњичени се може добровољно одрећи права наведених у ставу 2. овог члана, али његово испитивање не може започети уколико се и док се његова изјава о одрицању не забиљежи у записник и док је не потпише осумњичени. Осумњичени се ни под којим околностима не може одрећи права на присуство браниоца, ако је његова одбрана обавезна у складу са овим законом.
- (4) У случају да се осумњичени одрекао права да узме браниоца, а касније изрази жељу да узме браниоца, испитивање ће се одмах прекинути и поново ће се наставити када осумњичени добије браниоца или му се бранилац постави или ако осумњичени изрази жељу да настави да одговара на питања.
- (5) Ако се осумњичени добровољно одрекне права да не одговара на постављена питања, мора му се и у том случају омогућити да се изјасни о свим чињеницама и доказима који му иду у корист.
- (6) Ако је поступљено противно одредбама овога члана, на изјави осумњиченог не може се заснивати судска одлука.

Члан 93.
Начин испитивања осумњиченог

(1) О сваком испитивању осумњиченог саставља се записник. Битни дијелови исказа унијеће се дословно у записник. Након што је записник састављен, осумњиченом ће се прочитати записник и предати копија записника.

(2) Испитивање осумњиченог, у правилу, се снима на аудио или видеотраку, под сљедећим условима:

- а) да је осумњичени обавијештен на језику који говори и разумије да се испитивање снима на аудио или видеотраку,
- б) услучају прекида испитивања, разлог и вријеме прекида ће се назначити у снимку, као и вријеме настављања и закључења испитивања,
- ц) на крају испитивања осумњичени ће добити могућност да појасни све што је рекао и да дода све што жели,
- д) запис с траке ће се преписати након завршетка испитивања, а копија преписа предаће се осумњиченом заједно с копијом снимљене траке или ако је кориштена апаратура за истовремено прављење већег броја снимака, предаће му се једна од оригинално снимљених трака,
- е) пошто се направи копија оригиналне траке у сврху преписа, оригинално снимљена трака или једна од оригинално снимљених трака ће се запечатити у присуству осумњиченог, с овјером потписа органа кривичног поступка и осумњиченог.

Члан 94.
Испитивање уз помоћ тумача

Испитивање осумњиченог обавиће се уз помоћ тумача у случајевима из члана 101. овог закона.

Одјељак 5. Саслушање свједока

Члан 95.
Позив за саслушање свједока

(1) Свједоци се саслушавају када постоји вјероватноћа да ће својим исказом моћи дати обавјештења о кривичном дјелу, починиоцу и о другим важним околностима.

(2) Позив за свједочење доставља тужилац, односно суд. Позивање као свједока малољетног лица које није навршило шеснаест година живота врши се преко родитеља, односно законског заступника, осим ако то није могуће због потребе да се хитно поступа или других околности.

(3) Свједоци који се због старости, болести или тешких физичких мана не могу одазвати позиву могу се саслушати у свом стану, болници или на другом мјесту.

(4) У позиву се свједок обавјештава да се позива у својству свједока, о мјесту и времену када се треба одазвати позиву, као и о посљедицама неодржавања позиву.

(5) Уколико се свједок не одазове позиву, нити свој изостанак оправда суд може изрећи новчану казну до 5.000 КМ или наредити принудно довођење.

(6) Наредбу за довођење свједока извршава судска полиција. Изузетно, наредбу може издати и тужилац уколико уредно позвани свједок не дође, а свој изостанак не оправда, с тим да ову наредбу мора одобрити судија за претходни поступак у року од 24 часа од издавања наредбе.

(7) Уколико свједок одбије да свједочи, суд може, на приједлог тужиоца, да донесе рјешење о кажњавању свједока новчаном казном до 30.000 КМ. Против овог рјешења дозвољена је жалба која

не задржава извршење.

(8) О жалби против рјешења којим је изречена новчана казна одлучује вијеће (члан 25. став 6).

Члан 96. Лица која не могу бити саслушана као свједоци

Не може се саслушати као свједок:

- а) лице које би својим исказом повриједило дужност чувања државне, војне или службене тајне док је надлежни орган не ослободи те дужности,
- б) бранилац осумњиченог односно оптуженог у погледу чињеница које су му постале познате у својству браниоца,
- ц) лице које би својим исказом повриједило дужност чувања професионалне тајне (вјерски службеник односно исповједник, новинар у сврху заштите извора информација, адвокат, нотар, лекар, бабица и др.), осим ако је ослобођено те дужности посебним прописом или изјавом лица у чију је корист установљено чување тајне,
- д) малолетно лице које, с обзиром на узраст и психички развој није способно да схвати значај права да не мора свједочити.

Члан 97. Лица која могу одбити да свједоче

(1) Да свједоче могу одбити:

- а) брачни односно ванбрачни друг осумњиченог односно оптуженог,
- б) сродник осумњиченог односно оптуженог по крви у правој линији, сродници у бочној линији до трећег степена закључно и сродници по тазбини до другог степена,
- ц) усвојеник и усвојилац осумњиченог односно оптуженог.

(2) Орган који води поступак дужан је да лица из става 1. овог члана, прије њиховог саслушања или чим сазна за њихов однос према осумњиченом односно оптуженом упозори да могу одбити да свједоче. Упозорење и одговор се уносе у записник.

(3) Лице које може одбити да свједочи према једном од осумњичених односно оптужених може одбити да свједочи и према осталим осумњиченим односно оптуженим, ако се његов исказ према природи ствари не може ограничити само на остале осумњичене односно оптужене.

(4) Ако је као свједок саслушано лице које може одбити да свједочи или је саслушано лице које није упозорено да може одбити да свједочи или то упозорење није унесено у записник, на таквом исказу се не може заснивати судска одлука.

Члан 98. Право свједока да не одговара на поједина питања

(1) Свједок има право да не одговара на поједина питања ако би га истинит одговор изложио кривичном гоњењу.

(2) Свједок који користи право из става 1. овог члана одговориће на та питања ако му се да имунитет.

(3) Имуитет се даје одлуком тужиоца.

(4) Свједок који је добио имунитет и који је свједочио неће се кривично гонити, осим ако је дао лажни исказ.

(5) Свједоку се може одлуком суда за савјетника одредити адвокат за вријеме трајања саслушања, уколико је очито да сам није у стању да користи своја права у вријеме саслушања и ако његови интереси не могу бити заштићени на други начин.

Члан 99.

Начин саслушања, суочење и препознавање

- (1) Свједоци се саслушавају појединачно и у одсуству других свједока.
- (2) У току поступка свједок се може суочити с другим свједоцима и осумњиченим односно оптуженим.
- (3) Ако је потребно да се утврди да ли свједок познаје лице или предмет тражиће се од њега прво да их опише или да наведе знакове по којима се разликују, па ће му се тек послје показати ради препознавања и то заједно с другим њему непознатим лицима односно ако је то могуће - заједно с предметима исте врсте.

Члан 100.

Ток саслушања свједока

- (1) Свједок је дужан да одговоре даје усмено.
- (2) Свједок ће се претходно опоменути да је дужан говорити истину и да не смије ништа прећутити, а затим ће се упозорити да давање лажног исказа представља кривично дјело.
- (3) Послије тога свједок ће се питати за име и презиме, име оца или мајке, занимање, боравиште, мјесто и годину рођења и његов однос са осумњиченим односно оптуженим и оштећеним. Свједок ће се упозорити да је дужан да о промјени адресе или боравишта обавијести суд.
- (4) Приликом саслушања малољетног лица, нарочито ако је оно оштећено кривичним дјелом, поступиће се обзириво да саслушање не би штетно утицало на психичко стање малољетника. Ако је то потребно, саслушање малољетног лица извршиће се уз помоћ психолога, педагога или другог стручног лица.
- (5) Оштећеног кривичним дјелом није дозвољено испитивати о његовом сексуалном животу прије извршеног кривичног дјела, а ако је такво испитивање обављено - на таквом исказу не може се заснивати судска одлука.
- (6) С обзиром на животну старост, физичко и психичко стање или друге оправдане интересе свједок се може саслушати путем техничких уређаја за пренос слике и звука на начин да му странке и бранилац могу постављати питања без присуства у просторији гдје се свједок налази. За потребе таквог испитивања може се одредити стручно лице.
- (7) Послије општих питања свједок се позива да изнесе све што му је о предмету познато, а затим ће му се постављати питања ради провјеравања, допуне и разјашњења. Приликом саслушања свједока није дозвољено служити се обманом нити постављати таква питања у којима је већ садржано како би требало одговорити.
- (8) Свједок ће се увијек питати откуд му је познато оно о чему свједочи.
- (9) Свједоци се могу суочити ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница. Суочени ће се о свакој околности о којој се њихови искази међусобно не слажу понаособ саслушати и њихов ће се одговор унијети у записник. Истовремено се могу суочити само два свједока.
- (10) Оштећени који се саслушава као свједок питаће се да ли жели да у кривичном поступку

остварује имовинскоправни захтјев.

Члан 101.

Саслушање свједока уз помоћ тумача

- (1) Ако је свједок глув или нијем његово саслушање врши се уз помоћ тумача.
- (2) Ако је свједок глух, поставиће му се питања писмено, а ако је нијем, позваће се да писано одговара. Ако се саслушање не може обавити на овај начин позваће се као тумач лице које се са свједоком може споразумити.
- (3) Ако тумач није раније заклет, положиће заклетву да ће вјерно пренијети питања која се свједоку упућују и изјаве које он буде давао.

Члан 102.

Заклетва односно изјава свједока

- (1) Ако су испуњени услови за саслушање, суд може захтијевати од свједока да прије свједочења положи заклетву односно да изјаву.
- (2) Прије главног претреса свједок може положити заклетву односно дати изјаву само ако постоји страх да због болести или из других разлога неће моћи доћи на главни претрес. Заклетва се полаже односно изјава се даје пред судијом односно предсједником вијећа. Разлог због ког је положена заклетва односно дата изјава навешће се у записнику.
- (3) Текст заклетве односно изјаве гласи: "Заклињем се - изјављујем да ћу о свему што пред судом будем питан говорити истину и да ништа од онога што ми је познато нећу прећутати."
- (4) Свједок заклетву полаже односно изјаву даје усмено, читањем њеног текста или потврдним одговором након саслушаног садржаја текста заклетве односно изјаве коју је прочитао судија односно предсједник вијећа. Ниједи свједоци који знају да читају и пишу потписују текст заклетве односно изјаве, а глуви или ниједи свједоци који не знају ни да читају ни да пишу - заклињу се односно дају изјаву уз помоћ тумача.
- (5) Одбијање и разлози одбијања свједока да положи заклетву односно да изјаву унијеће се у записник.

Члан 103.

Лица која не полажу заклетву односно не дају изјаву

Не смију се заклињати односно давати изјаву лица која нису пунољетна у тренутку саслушања, за које је доказано или за које постоји основана сумња да су починиле или учествовале у кривичном дјелу због ког се саслушавају или које због психичког стања не могу да схвате значај заклетве односно изјаве.

Члан 104.

Снимање саслушања свједока аудио-визуелним средствима

Саслушање свједока се може снимати аудио-визуелним средствима у свим фазама поступка. Саслушање се мора снимити у случајевима када се ради о малолетним лицима која нису навршила шеснаест година живота и која су оштећена кривичним дјелом, као и ако постоје основе за страх да се свједок неће моћи саслушати на главном претресу.

Члан 105.

Заштићени свједок

На положај заштићеног свједока у поступку пред судом, примјењују се одредбе посебног закона.

Одјељак 6. Увиђај и реконструкција

Члан 106. Предузимање увиђаја

Увиђај се предузима када је за утврђивање неке важне чињенице у поступку потребно директно опажање.

Члан 107. Реконструкција догађаја

(1) Ради провјеравања изведених доказа или утврђивања чињеница које су од значаја за разјашњење ствари орган који води поступак може одредити реконструкцију догађаја, која се врши тако што се понављају радње или ситуације у условима под којима се према изведеним доказима догађај десио. Ако су у исказима појединих свједока или осумњичених, односно оптужених, радње или ситуације различито приказане реконструкција догађаја ће се, у правилу, посебно извршити са сваким од њих.

(2) Реконструкција се не смије вршити на начин којим се вријеђа јавни ред и морал или се доводи у опасност живот или здравље људи.

(3) Приликом реконструкције могу се, по потреби, поново извести поједини докази.

Члан 108. Помоћ вјештака и стручног лица

(1) Увиђај и реконструкција догађаја врше се уз помоћ стручног лица криминалистичко-техничке или друге струке које ће помоћи у проналажењу, осигурању или описивању трагова, извршити потребна мјерења и снимања, сачинити скицу и фотодокументацију или прикупити и друге податке.

(2) На увиђај или реконструкцију може се позвати и вјештак ако би његова присутност била од користи за давање налаза и мишљења.

Одјељак 7. Вјештачење

Члан 109. Одређивање вјештачења

Вјештачење се одређује када за утврђивање или оцјену неке важне чињенице треба прибавити налаз и мишљење лица која располажу потребним стручним знањем. Ако научно, техничко, или друга стручна знања могу помоћи суду да оцијени доказе или разјасни спорне чињенице, вјештак као посебна врста свједока може да свједочи давањем налаза о чињеницама и мишљења које садржи оцјену о чињеницама.

Члан 110. Наредба о вјештачењу

(1) Писану наредбу за вјештачење издаје тужилац или суд. У наредби ће се навести чињенице о којима се врши вјештачење.

(2) Ако за одређену врсту вјештачења постоји стручна установа или се вјештачење може извести у оквиру државног органа, таква вјештачења, а посебно сложенија, повјериће се, у правилу, таквој установи, односно органу. У том случају та установа, односно орган одређује једног или више стручњака који ће извршити вјештачење.

Члан 111.
Дужности вјештака ког је одредио тужилац односно суд

Лице које тужилац односно суд одреди за вјештака дужно је тужиоцу, односно суду да достави свој извјештај који садржи сљедеће: доказе које је прегледао, обављене тестове, налаз и мишљење до којег је дошао и све друге релевантне податке које вјештак сматра потребним за праведну и објективну анализу. Вјештак ће детаљно образложити како је дошао до одређеног мишљења.

Члан 112.
Ко не може бити вјештак

- (1) За вјештака се не може одредити лице које не може бити саслушано као свједок (члан 96.) или лице које је ослобођено од дужности да свједочи (члан 97.), као ни лице према којем је кривично дјело почињено, а ако је такво лице одређено - на његовом налазу и мишљењу не може се заснивати судска одлука.
- (2) Разлог за изузимање вјештака (члан 44.) постоји и за лице које је заједно са осумњиченим односно оптуженим или оштећеним у радном односу у истом органу, предузећу или другом правном лицу или код самосталног привредника (занатски радник), као и за лице које је у радном односу код оштећеног или осумњиченог односно оптуженог.
- (3) За вјештака се неће узети лице које је саслушано као свједок.

Члан 113.
Поступак вјештачења

- (1) Вјештачењем руководи орган који је наредио вјештачење. Прије почетка вјештачења позваће се вјештак да предмет вјештачења пажљиво размотри, да тачно наведе све што запази и утврди и да своје мишљење изнесе непристрасно и у складу са правилима науке и вјештине. Посебно ће се упозорити да је лажно вјештачење кривично дјело.
- (2) Приликом давања налаза и мишљења о предмету који се прегледа, вјештак ће се ослањати на доказе на које су му указала овлаштена службена лица, тужилац или суд. Вјештак може да свједочи само о чињеницама које произилазе из његовог директног сазнања, осим ако се приликом припреме свог налаза и мишљења није користио информацијама на које би се оправдано ослањали остали стручњаци исте струке.
- (3) Вјештаку се могу давати разјашњења, а може му се допустити и да разматра списе. Вјештак може предложити да се изведу докази или прибаве предмети и подаци који су од важности за давање његовог налаза и мишљења. Ако присуствује увиђају, реконструкцији догађаја или другој истражној радњи вјештак може предложити да се разјасне поједине околности или да се лицу које се саслушава поставе поједина питања.

Члан 114.
Прегледање предмета вјештачења

- (1) Вјештак прегледа предмете вјештачења на мјесту гдје се они налазе осим ако су за вјештачење потребна дуготрајна испитивања или ако се испитивања врше у установи, односно органу или ако то захтјевају разлози морала.
- (2) Ако је у оквиру вјештачења потребно извршити анализу неке материје, вјештаку ће се, ако је то могуће, ставити на располагање само дио те материје, а остатак ће се у потребној количини сачувати за случај накнадних анализа.

Члан 115.
Достављање налаза и мишљења

Вјештак доставља налаз и мишљење, као и радни материјал, скице и забиљешке органу који га је одредио.

Члан 116.

Вјештачење у стручној установи или државном органу

(1) Ако се вјештачење повјерава стручној установи односно органу, тужилац односно суд ће упозорити ту установу или орган који врши вјештачење да у давању налаза и мишљења не може учествовати лице из члана 112. овог закона или лице за које постоје разлози за изузимање од вјештачења предвиђени у овом закону, а биће упозорен и на последице давања лажног налаза и мишљења.

(2) Стручној установи односно државном органу ставиће се на располагање материјал потребан за вјештачење, а ако је потребно, поступиће се у складу с поступком одређеним одредбом члана 113. овог закона.

(3) Писани налаз и мишљење лица која су извршила вјештачење доставља стручна установа односно државни орган.

Члан 117.

Обдукција и ексхумација леша

(1) Преглед и обдукција леша предузеће се увијек кад у неком смртном случају постоји сумња да се не ради о природној смрти. Ако је леш већ закопан, одредиће се ексхумација с циљем његовог прегледа и обдукције.

(2) При обдукцији леша предузеће се потребне мјере да се установи идентитет леша и у том циљу посебно ће се описати подаци о вањским и унутрашњим тјелесним особинама леша.

Члан 118.

Обдукција леша ван специјализоване медицинске установе

(1) Специјализована медицинска установа врши преглед и обдукцију леша.

(2) Кад се вјештачење не врши у специјализованој медицинској установи, преглед и обдукцију леша врши лекар специјалиста судске медицине. Тим вјештачењем руководи тужилац и у записник уноси налаз и мишљење вјештака.

(3) За вјештака се не може одредити лекар који је лијечио умрлог. Међутим, лекар који је лијечио умрлог може се саслушати као свједок, ради давања разјашњења о току и околностима болести умрлог.

Члан 119.

Извјештај о прегледу и обдукцији

(1) Вјештак судске медицине ће у свом налазу и мишљењу навести узрок и вријеме када је смрт наступила.

(2) Ако је на лешу нађена било каква повреда утврдиће се да ли је ту повреду нанио ко други и ако јесте, чиме, на који начин, колико времена прије него што је смрт наступила и да ли је она проузроковала смрт. Ако је на лешу нађено више повреда утврдиће се да ли је свака повреда нанесена истим средством и која је повреда проузроковала смрт, а ако је више смртоносних повреда, која је од њих или које од њих су својим заједничким дјеловањем биле узрок смрти.

(3) У случају из става 2. овог члана нарочито ће се утврдити да ли је смрт проузрокована самом

врстом и општом природом повреде или због личног својства или нарочитог стања организма повријеђеног или због случајних околности или околности под којим је повреда нанијета.

(4) Вјештак је дужан да обрати пажњу на нађени биолошки материјал (крв, пљувачка, сперма, урин и др.) и да га опише и сачува за биолошко вјештачење - ако оно буде одређено.

Члан 120.

Преглед и обдукција заметка и новорођенчета

(1) При прегледу и обдукцији заметка треба посебно утврдити његову старост, способност за ванматерични живот и узрок смрти.

(2) При прегледу и обдукцији леша новорођенчета посебно ће се утврдити да ли је рођено живо или мртво, да ли је било способно за живот, колико је дуго живјело, као и вријеме и узрок смрти.

Члан 121.

Токсиколошко испитивање

(1) Ако постоји сумња о тровању, сумњиве материје које су нађене у лешу или на другом мјесту ће се послати на вјештачење установи или државном органу који врше токсиколошка испитивања.

(2) При прегледу сумњивих материја посебно ће се утврдити врста, количина и дјеловање нађеног отрова, а ако се ради о прегледу материја узетих из леша, по могућности и количина употријебљеног отрова.

Члан 122.

Вјештачење тјелесних повреда

(1) Вјештачење тјелесних повреда врши се, у правилу, прегледом повријеђеног, а ако то није могуће или није потребно - на основу медицинске документације или других података у списима.

(2) Пошто тачно опише повреде вјештак ће дати мишљење, нарочито о врсти и тежини сваке поједине повреде и њиховом укупном дјеловању, с обзиром на њихову природу или посебне околности случаја, какво дјеловање те повреде обично производе, а какво су у конкретном случају произвеле и чиме су повреде нанесене и на који начин.

Члан 123.

Физички преглед и друге радње

(1) Физички преглед предузеће се и без пристанка осумњиченог односно оптуженог, ако је потребно да се утврде чињенице важне за кривични поступак. Физички преглед других лица може се без њиховог пристанка предузети само онда ако се мора утврдити да ли се на њиховом тијелу налази одређен траг или последица кривичног дјела.

(2) Узимање крви и друге медицинске радње које се по правилима медицинске науке предузимају ради анализе и утврђивања других важних чињеница за кривични поступак, могу се предузети и без пристанка лица које се прегледа - ако због тога не би наступила каква штета по његово здравље.

(3) Предузимање физичког прегледа осумњиченог односно оптуженог и друге радње у вези с тим наређује суд, а ако постоји опасност од одгађања - тужилац.

(4) Није дозвољено да се према осумњиченом односно оптуженом или свједоку примијене медицинске интервенције или да им се дају таква средства којима би се утицало на њихову вољу при давању исказа.

(5) Ако је поступљено противно одредбама овога члана на тако прибављеном доказу не може се заснивати судска одлука.

Члан 124. Психијатријско вјештачење

(1) Ако се појави сумња да је искључена или смањена урачунљивост осумњиченог односно оптуженог, или да је осумњичени односно оптужени учинио кривично дјело због овисности од алкохола или опојних дрога, или да због психичких сметњи није способан да учествује у поступку, одредиће се психијатријско вјештачење.

(2) Ако се у току истраге осумњичени добровољно не подвргне психијатријском прегледу ради вјештачења или ако је према мишљењу вјештака потребно дуже посматрање, осумњичени ће се послати на психијатријски преглед, односно на посматрање у одговарајућу здравствену установу. Рјешење о томе доноси судија за претходни поступак на приједлог тужиоца. Посматрање не може трајати дуже од два мјесеца.

(3) Ако вјештаци установе да је психичко стање осумњиченог односно оптуженог поремећено утврдиће природу, врсту, степен и трајност поремећености и дати своје мишљење о томе какав је утицај такво психичко стање имало и какав још има на схватање и поступке осумњиченог односно оптуженог, као и да ли је и у којој мјери поремећеност психичког стања постојала у вријеме почињења кривичног дјела.

(4) Ако се у здравствену установу упућује осумњичени односно оптужени који се налази у притвору, судија ће обавијестити ту установу о разлозима због којих је одређен притвор да би се предузеле мјере потребне за обезбјеђење сврхе притвора.

5) Вријеме проведено у здравственој установи урачунаће се осумњиченом односно оптуженом у притвор односно у казну, ако буде изречена.

Члан 125. Вјештачење пословних књига

(1) Кад је потребно да се предузме вјештачење пословних књига, орган пред којим се води поступак дужан је вјештацима назначити у ком правцу и у ком обиму треба вршити вјештачење и које чињенице и околности треба утврдити.

(2) Ако је за предузимање вјештачења пословних књига предузећа, других правних лица или самосталног привредника нужно да се претходно среди њихово књиговодство, трошкови око сређивања књиговодства падају на њихов терет.

(3) Наредбу о сређивању књиговодства доноси орган који води поступак, на основу образложеног писаног извјештаја вјештака којем је наређено вјештачење пословних књига. У наредби ће се назначити и износ који је правно лице, односно самостални привредник дужан да положи органу који води поступак као предујам за трошкове око сређивања књиговодства.

(4) Наплата трошкова, уколико њихов износ није био унапријед исплаћен, врши се у корист органа који је унапријед исплатио трошкове и награду вјештацима.

Члан 126. Анализе дезоксирибонуклеинске киселине

Анализу дезоксирибонуклеинске киселине (у даљем тексту: ДНК) може вршити искључиво установа специјализована за ову врсту вјештачења.

Члан 127.
Када се врши анализа ДНК

Анализа ДНК може се вршити уколико је то неопходно потребно за одређивање идентитета или чињенице да ли откривени трагови материја потичу од осумњиченог односно оптуженог или оштећеног.

Члан 128.
Кориштење резултата анализе ДНК у другим кривичним поступцима

С циљем утврђивања идентитета осумњиченог односно оптуженог с његовог тијела могу се узети ћелије ради анализе ДНК. Подаци добијени на овај начин могу се користити и у другим кривичним поступцима против истог лица.

Члан 129.
Регистар извршених анализа ДНК и заштита података

- (1) Све извршене анализе ДНК воде се у посебном регистру у федералном министарству надлежном за здравство, ако посебним законом није другачије одређено.
- (2) Заштита података добијених анализама из става 1. овог члана уређује се посебним законом.

ГЛАВА IX - ПОСЕБНЕ ИСТРАЖНЕ РАДЊЕ

Члан 130.
Врсте посебних истражних радњи и услови за њихову примјену

- (1) Против лица за које постоји основана сумња да је само или с другим лицем учествовало или учествује у почињењу кривичног дјела из члана 131. овог закона могу се одредити посебне истражне радње ако се на други начин не могу прибавити докази или би њихово прибављање било повезано с несразмјерним тешкоћама.
- (2) Истражне радње из става 1. овог члана су:
 - а) контрола и техничко снимање телекомуникација,
 - б) приступ компјутерским системима и компјутерско срававање података,
 - ц) контрола и техничко снимање просторија,
 - д) тајно праћење и техничко снимање лица и предмета,
 - е) прикривени истражитељ и информатор,
 - ф) симулирани откуп предмета и симулирано давање мита,
 - г) надзирани превоз и испорука предмета кривичног Дјела.
- (3) Истражне радње из става 2. тачке а) овог члана могу се одредити и према лицу за које постоји основана сумња да починиоцу односно од починиоца кривичног дјела из члана 131. овог закона преноси информације у вези са кривичним дјелом, односно да починилац користи његово средство телекомуникације.
- (4) На разговоре лица из става 1. овог члана и његовог браниоца сходно се примјењују одредбе о комуникацији осумњиченог и браниоца.
- (5) При извршавању истражних радњи из става 2. тач. е) и ф) овог члана, полицијски органи или друга лица не смију предузимати активности које представљају подстрекавање на почињење кривичног дјела. Ако су такве активности предузете, та околност искључује кривично гоњење подстрекаваног лица за кривично дјело извршено у вези са овим радњама.

Члан 131.

Кривична дјела за која се могу одредити посебне истражне радње

Истражне радње из члана 130. став 2. овог закона могу се одредити за кривична дјела за која се може изрећи казна затвора најмање три године или тежа казна.

Члан 132.

Надлежност за одређивање и трајање истражних радњи

- (1) Истражне радње из члана 130. став 2. овог закона одређује наредбом судија за претходни поступак, на образложени приједлог тужиоца који садржи: податке о лицу против којег се радња предузима, основану сумњу из члана 130. ст. 1. или 3. овог закона, разлоге за њено предузимање и остале битне околности које захтијевају предузимање радњи, навођење радње која се захтијева и начин њеног извођења, обим и трајање радње. Наредба садржи исте податке као и приједлог тужиоца, те утврђивање трајања наређене радње.
- (2) Изузетно, ако се писана наредба не може добити на вријеме и ако постоји опасност од одгађања може се започети с извршавањем мјере из члана 130. овог закона и на основу усмене наредбе судије за претходни поступак. Писана наредба судије за претходни поступак мора бити прибављена у року од 24 часа од издавања усмене наредбе.
- (3) Истражне радње из члана 130. става 2. тач. од а) до д) и г) овог закона, могу трајати најдуже до мјесец дана, а из посебно важних разлога могу се, на образложени приједлог тужиоца, продужити за још мјесец дана, с тим да мјере из тач. од а) до ц) могу трајати укупно најдуже шест мјесеци, а мјере из тач. д) и г) укупно најдуже три мјесеца. Захтјев за радњу из члана 130. става 2. тачке ф) овог закона се може односити само на једнократни акт, а захтјев за сваку наредну радњу против истог лица мора садржавати разлоге који оправдавају њену употребу.
- (4) Наредба судије за претходни поступак, као и приједлог тужиоца из става 1. овог члана чувају се у посебном омоту. Тужилац и судија за претходни поступак ће састављањем или преписом записника без навођења личних података прикривеног истражитеља и информатора или на други одговарајући начин, спречити да неовлаштена лица, осумњичени и његов бранилац открију идентитет прикривеног истражитеља и информатора.
- (5) Судија за претходни поступак мора писаном наредбом, без одгађања, обуставити извршење предузетих радњи ако су престали разлози због којих су радње одређене.
- (6) Наредбу из става 1. овог члана извршава полицијски орган. Предузећа која врше пренос информација дужна су да тужиоцу и полицијским органима омогуће провођење мјера из члана 130. став 2. тачке а) овог закона.

Члан 133.

Материјал добијен предузимањем радњи и обавјештавање о предузетим радњама

- (1) По престанку радњи из члана 130. овог закона полицијски органи морају све информације, податке и предмете добијене предузетим радњама, као и извјештај о томе предати тужиоцу. Тужилац је дужан да достави судији за претходни поступак писани извјештај о предузетим радњама. На основу поднесеног извјештаја судија за претходни поступак провјерава да ли је поступљено по његовој наредби.
- (2) Ако тужилац одустане од кривичног гоњења, односно ако информације и подаци прибављени наређеним радњама нису потребни за кривични поступак, уништиће се под надзором судије за претходни поступак који ће о томе саставити посебни записник. О предузимању радњи, разлозима за њихово предузимање, информацији да добијени материјал није био основ за кривично гоњење и да је уништен, писано се обавјештава лице против које је нека од радњи из члана 130. става 2. овог закона била предузета.

(3) Судија за претходни поступак ће, без одгађања, а након предузимања радњи из члана 130. овог закона, да обавијести лице против којег је радња била предузета. Лице против којег је мјера била предузета може од суда затражити испитивање законитости наредбе и начина на који је проведена мјера.

(4) Подаци и информације добијени предузимањем мјера из става 2. члан 130. овог закона чувају се док се чува судски спис.

Члан 134. Случајни налази

Не могу се користити као доказ информације и подаци добијени предузимањем радњи из члана 130. овог закона ако се не односе на кривично дјело из члана 131. овог закона.

Члан 135. Поступање без судске наредбе или ван њезиног оквира

Ако су радње из члана 130. овог закона предузете без наредбе судије за претходни поступак или у супротности с њом, суд на прибављеним подацима или доказима не може заснивати своју одлуку.

Члан 136. Кориштење доказа прибављених посебним радњама

Технички снимци, документи и предмети прибављени под условима и на начин прописан овим законом могу се користити као докази у кривичном поступку. Прикривени истражитељ и информатор из члана 130. става 2. тачке е) овог закона, као и лица која су провела истражне радње из члана 130. става 2. тачке ф) овог закона могу се саслушати као свједоци о току провођења радњи.

ГЛАВА X - МЈЕРЕ ЗА ОБЕЗБЈЕЂЕЊЕ ПРИСУСТВА ОСУМЊИЧЕНОГ ОДНОСНО ОПТУЖЕНОГ И УСПЈЕШНО ВОЂЕЊЕ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

Одјељак 1. Заједничка одредба

Члан 137. Врсте мјера

(1) Мјере које се могу предузети према оптуженом за обезбјеђење његове присутности и за успјешно вођење кривичног поступка јесу позив, довођење, забрана напуштања боравишта, јемство и притвор.

(2) Приликом одлучивања коју ће од наведених мјера примијенити, надлежни орган придржаваће се услова одређених за примјену појединих мјера, водећи рачуна да се не примјењује тежа мјера ако се иста сврха може постићи блажом мјером.

(3) Ове мјере укинуће се и по службеној дужности одмах када престану разлози који су их изазвали, односно замијениће се другом блажом мјером када за то наступе услови.

(4) Одредбе ове главе сходно се примјењују и на осумњиченог.

Одјељак 2. Позив

Члан 138. Достављање и садржај позива

(1) Присутност оптуженог при извршењу радњи у кривичном поступку обезбјеђује се његовим позивањем.

(2) Позивање се врши достављањем затвореног писаног позива који садржи: назив органа који позива, име и презиме оптуженог, назив кривичног дјела које му се ставља на терет, мјесто гдје оптужени треба да дође, дан и сат кад треба да дође, назначење да се позива у својству оптуженог и упозорење да ће у случају недоласка бити принудно доведен, да је дужан одмах обавијестити тужиоца, односно суд о промјени адресе, као и о намјери да промијени боравиште и службени печат и потпис тужиоца односно судије који позива.

(3) Кад се оптужени први пут позива, поучиће се у позиву о праву да узме браниоца и да бранилац може бити присутан његовом саслушању.

(4) Кад се осумњичени први пут позива, поучиће се у позиву о његовим правима у складу с чланом 92. овог закона. До подизања оптужнице позив осумњиченом упућује тужилац.

(5) Ако оптужени није у стању одазвати се позиву услјед болести или друге неотклоњиве сметње, испитаће се у мјесту гдје се налази или ће се обезбиједити његов превоз до зграде суда или другог мјеста гдје се радња предузима.

Одјељак 3. Довођење

Члан 139. Наредба за довођење

(1) Наредбу да се оптужени доведе може издати суд ако је донесено рјешење о притвору или ако уредно позвани оптужени не дође, а свој изостанак не оправда, или ако се није могло извршити уредно достављање позива, а из околности очигледно произлази да оптужени избјегава пријем позива.

(2) Изузетно, у хитним случајевима, наредбу из става 1. овог члана може да изда и тужилац уколико уредно позвани осумњичени не дође, а свој изостанак не оправда, с тим што ову наредбу мора одобрити судија за претходни поступак у року од 24 часа од издавања наредбе.

(3) Наредбу за довођење извршава судска полиција.

(4) Наредба за довођење издаје се писано. Наредба садржава: име и презиме оптуженог који се треба довести, назив кривичног дјела које му се ставља на терет, уз навођење одредбе кривичног закона, разлог због којег се наређује довођење, службени печат и потпис судије који наређује довођење.

(5) Лице којем је повјерено извршење наредбе предаје наредбу оптуженом и позива га да пође с њим. Ако оптужени то одбије, довешће га принудно.

Одјељак 4. Забрана напуштања боравишта

Члан 140. Мјере забране

(1) Ако постоје околности које указују да би оптужени могао побјећи, сакрити се, отићи у непознато мјесто или у иностранство, суд му може образложеним рјешењем забранити да без одобрења напусти мјесто боравишта.

(2) Уз мјеру из става 1. овог члана, оптуженом може бити забрањено посјећивање одређених мјеста или састајање са одређеним лицима или наређено да се повремено јавља одређеном органу или привремено одузет путни документ или возачка дозвола, као и забрањено предузимање одређених пословних активности.

(3) Мјерама из ст. 1. и 2. овог члана не може се ограничити право оптуженог да комуницира са

својим браниоцем.

(4) Оптужени ће се у рјешењу о изрицању мјера из ст. 1. и 2. овог члана упозорити да се против њега може одредити притвор ако прекрши изречене забране.

(5) У току истраге мјере из ст. 1. и 2. овог члана одређује и укида судија за претходни поступак, последије подизања оптужнице - судија за претходно саслушање, а након достављања предмета судији односно вијећу у сврху заказивања главног претреса - тај судија односно предсједник вијећа.

(6) Мјере из ст. 1. и 2. овог члана могу да трају док за то постоји потреба, а најдуже до правоснажности пресуде. Судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање или судија односно предсједник вијећа дужан је да свака два мјесеца испита да ли је примијењена мјера још потребна.

(7) Против рјешења којим се одређују, продужавају или укидају мјере из ст. 1. и 2. овог члана странке и бранилац могу поднијети жалбу, а тужилац и против рјешења којим је његов приједлог за примјену мјере одбијен. О жалби одлучује вијеће из члана 25. став 6. овог закона у року од три дана од дана пријема жалбе. Жалба не задржава извршење рјешења.

Одјељак 5. Јемство

Члан 141.

Услови за одређивање јемства

Оптужени којем се притвор има одредити или му је притвор већ одређен само због страха да ће побјећи, може се оставити на слободи, односно може се пустити на слободу ако он лично или ко други за њега пружи јемство да до краја кривичног поступка неће побјећи, а сам оптужени обећа да се неће крити и да без одобрења неће напустити своје боравиште.

Члан 142.

Садржај јемства

(1) Јемство увијек гласи на новчани износ који се одређује, с обзиром на тежину кривичног дјела, личне и породичне прилике оптуженог и имовинско стање лица које даје јемство.

(2) Јемство се састоји у полагању готовог новца, вриједносних папира, драгоцености или других покретнина веће вриједности које се лако могу уновчити и чувати или у стављању хипотеке за износ јемства на непокретна добра лица које даје јемство или у личној обавези једног или више грађана да ће у случају бјекства оптуженог платити утврђени износ јемства.

(3) Лице које даје јемство мора да достави доказе о свом имовинском стању, поријеклу имовине, власништву и посједу над имовином која се даје као јемство.

(4) Ако оптужени побјегне, рјешењем ће се одредити да је вриједност дата као јемство приход Буџета Федерације.

Члан 143.

Престанак јемства

(1) Оптуженом ће се и поред датог јемства одредити притвор ако на уредан позив не дође а изостанак не оправда, ако се спрема за бјекство или ако се против њега, пошто је остављен на слободи, појави неки други законски основ за притвор.

(2) У случају из става 1. овог члана јемство се укида. Положени новчани износ, драгоцености, вриједносни папири или друге покретнине враћају се, а хипотека се скида. На исти начин се поступа и кад се кривични поступак правоснажно доврши рјешењем о обустави поступка или пресудом.

(3) Ако је пресудом изречена казна затвора јемство се укида тек кад осуђени почне да издржава казну.

Члан 144. Рјешење о јемству

У току истраге рјешење о јемству и о његовом укидању доноси судија за претходни поступак, последије подизања оптужнице - судија за претходно саслушање, а након достављања предмета судији односно вијећу у сврху заказивања главног претреса тај судија односно предсједник вијећа. Рјешење којим се одређује јемство и рјешење којим се јемство укида доноси се након саслушања тужиоца.

Одјељак 6. Притвор

Члан 145. Одређивање притвора

(1) Притвор се може одредити само под условима прописаним у овом закону и само ако се иста сврха не може остварити другом мјером.

(2) Трајање притвора мора бити сведено на најкраће потребно вријеме. Ако се оптужени налази у притвору дужност је свих органа који учествују у кривичном поступку и органа који им пружају правну помоћ да поступају с посебном хитности.

(3) У току цијелог поступка притвор ће се укинути чим престану разлози на основу којих је одређен, а притвореник ће се одмах пустити на слободу.

Члан 146. Разлози за притвор

(1) Ако постоји основана сумња да је одређено лице починило кривично дјело, притвор му се може одредити:

- а) ако се крије или ако постоје друге околности које указују на опасност од бјекства,
- б) ако постоји основан страх да ће уништити, сакрити, измијенити или фалсификовати доказе или трагове важне за кривични поступак или ако нарочите околности указују да ће ометати кривични поступак утицајем на свједоке, саучеснике или прикриваче,
- ц) ако нарочите околности оправдавају страх да ће поновити кривично дјело или да ће довршити покушано кривично дјело или да ће починити кривично дјело којим пријети, а за та кривична дјела може се изрећи казна затвора од најмање пет година или тежа казна,
- д) ако се ради о кривичном дјелу за које се може изрећи казна затвора од десет година или тежа казна, а услијед начина почињења или посљедица кривичног дјела, одређивање притвора неопходно је за безбједност грађана или имовине. У случају кривичног дјела тероризма, сматра се да постоји претпоставка, која се може побијати, да је угрожена безбједност грађана и имовине.

(2) У случају из става 1. тачке б) овог члана, притвор ће се укинути чим се осигурају докази због којих је притвор одређен.

Члан 147. Опште право задржавања

Лице затечено на почињењу кривичног дјела свако може задржати. Лице које је задржано мора се одмах предати суду, тужиоцу или најближем полицијском органу, а ако се то не може урадити мора се одмах обавијестити један од тих органа.

Члан 148.

Надлежност за одређивање притвора

- (1) Притвор се одређује рјешењем суда, а на приједлог тужиоца.
- (2) Рјешење о притвору садржи: име и презиме лица које се лишава слободе, кривично дјело које му се ставља на терет, законски основ за притвор, образложење, поуку о праву на жалбу, службени печат и потпис судије који одређује притвор.
- (3) Рјешење о притвору предаје се лицу на које се односи у моменту притварања. У списима се мора назначити сат лишавања слободе и сат предаје рјешења.
- (4) Против рјешења о притвору притворено лице може да поднесе жалбу вијећу (члан 25. став 6.) у року од 24 часа од пријема рјешења. Ако се притворено лице први пут испитује, по истеку овог рока може да поднесе жалбу приликом тог испитивања. Жалба с преписом записника о испитивању, ако је притворено лице испитано и рјешење о притвору достављају се одмах вијећу. Жалба не задржава извршење рјешења.
- (5) Ако судија за претходни поступак односно судија за претходно саслушање не прихвати приједлог тужиоца о одређивању притвора, затражиће да о томе одлучи вијеће (члан 25. став 6). Против рјешења вијећа којим се одређује притвор притворено лице може да поднесе жалбу која не задржава извршење рјешења. У погледу предаје рјешења и подношења жалбе примјењују се одредбе ст. 3. и 4. овог члана.
- (6) У случајевима из ст. 4. и 5. овог члана вијеће које одлучује о жалби дужно је да донесе одлуку у року од 48 часова.

Члан 149.

Трајање притвора током истраге

- (1) Прије доношења рјешења о одређивању притвора судија за претходни поступак ће преиспитати основаност захтјева за одређивање притвора. Према рјешењу судије за претходни поступак притвор може да траје најдуже мјесец дана од дана лишавања слободе. Послије тог рока осумњичени се може задржати у притвору само на основу рјешења о продужењу притвора.
- (2) Притвор се одлуком вијећа (члан 25. став 6.), према образложеном приједлогу тужиоца, може продужити за највише два мјесеца. Против рјешења вијећа дозвољена је жалба која не задржава извршење рјешења.
- (3) Ако се поступак води за кривично дјело за које се може изрећи казна затвора 10 година или тежа казна и ако постоје нарочито важни разлози, вијеће Врховног суда Федерације може, према образложеном приједлогу тужиоца, продужити притвор за још највише три мјесеца. Против рјешења вијећа дозвољена је жалба која не задржава извршење рјешења.
- (4) Ако се до истека рокова из ст. од 1. до 3. овог члана не потврди оптужница, осумњичени ће се пустити на слободу.

Члан 150.

Укидање притвора

- (1) У току истраге, а прије истека рока трајања притвора, судија за претходни поступак може рјешењем укинути притвор по претходном саслушању тужиоца. Против тог рјешења тужилац може да поднесе жалбу вијећу из члана 25. став 6. овог закона које је дужно да донесе одлуку у року од 48 часова.
- (2) Против рјешења којим се одбија приједлог за укидање притвора жалба није дозвољена.

Члан 151.
Притвор после потврђивања оптужнице

- (1) Притвор се може одредити, продужити или укинути и после потврђивања оптужнице. Контрола оправданости притвора се врши по истеку свака два мјесеца од дана доношења посљедњег рјешења о притвору. Жалба против овог рјешења не задржава његово извршење.
- (2) Након потврђивања оптужнице притвор може да траје најдуже једну годину. Ако за то вријеме не буде изречена првостепена пресуда притвор ће се укинути и оптужени пустити на слободу.
- (3) После изрицања првостепене пресуде притвор може да траје најдуже још шест мјесеци. Ако за то вријеме не буде изречена другостепена пресуда којом се првостепена пресуда преиначава или потврђује, притвор ће се укинути и оптужени пустити на слободу. Ако у року од шест мјесеци буде изречена другостепена одлука којом се првостепена пресуда укида, притвор може да траје најдуже још једну годину од изрицања другостепене одлуке.
- (4) Притвор се увијек укида истеком изречене казне.

Члан 152.
Одређивање притвора после изрицања пресуде

- (1) Када изрекне пресуду на казну затвора суд ће оптуженом одредити притвор, односно притвор ће се продужити ако постоје разлози из члана 146. става 1. тач. а), ц) и д) овог закона, а оптуженом који се налази у притвору укинуће притвор ако за притвор више не постоје разлози због којих је био одређен. У овом случају доноси се посебно рјешење, а жалба против рјешења не задржава његово извршење.
- (2) Притвор ће се укинути ако је оптужени ослобођен од оптужбе или је оптужба одбијена или ако је проглашен кривим, а ослобођен од казне или је осуђен само на новчану казну или је условно осуђен или је због урачунавања притвора казну већ издржао.
- (3) Притвор који је одређен или продужен по одредбама става 1. овог члана може да траје до правоснажности пресуде, али најдуже док не истекне вријеме трајања казне изречене у првостепеној пресуди.
- (4) На захтјев оптуженог, који се после изрицања казне затвора налази у притвору, судија односно предсједник вијећа може оптуженог рјешењем да упути у установу за издржавање казне и прије правоснажности пресуде.

Члан 153.
Лишавање слободе и задржавање

- (1) Полицијски орган може лице да лиши слободе ако постоји основана сумња да је то лице починило кривично дјело и ако постоји ма који разлог предвиђен у члану 146. овог закона, али је полицијски орган дужан да такво лице без одгађања, а најкасније у року од 24 часа спроведе тужиоцу. Приликом довођења полицијски орган ће обавијестити тужиоца о разлозима и о времену лишавања слободе. Употреба силе приликом довођења дозвољена је у складу са законом.
- (2) Лице лишено слободе мора бити поучено у складу са чланом 5. овог закона.
- (3) Ако лице лишено слободе не буде спроведено тужиоцу у року из става 1. овог члана, пустиће се на слободу.
- (4) Тужилац је дужан лице лишено слободе испитати без одгађања, а најкасније у року од 24 часа и у том року одлучити да ли ће лице лишено слободе пустити на слободу или ће судији за претходни поступак поставити приједлог за одређивање притвора. Судија за претходни поступак ће одмах, а

најкасније у року од 24 часа да донесе одлуку о одређивању притвора или о пуштању на слободу.

(5) Ако судија за претходни поступак не прихвати приједлог за одређивање притвора, поступиће у складу са чланом 148. став 5. овог закона.

Одјељак 7. Извршење притвора и поступање с притвореницима

Члан 154. Опште одредбе

Притвор се извршава у установама које за ту намјену одреди федерални министар правде. На пословима извршавања притвора могу да раде само они запосленици Федералног министарства правде који имају потребна знања и вјештине и стручну спремину предвиђену прописима.

Члан 155. Права и слободе притвореника и подаци о притвореницима

(1) Притвор се извршава на начин да се не вријеђа личност и достојанство притвореника. Овлаштена лица судске полиције и страже установе при извршавању притвора смију употријебити принудна средства само у случајевима одређеним законом.

(2) Права и слободе притвореника могу бити ограничени само у мјери потребној да се оствари сврха ради које је одређен притвор, спријечи бјекство притвореника, спријечи почињење кривичног дјела и отклони опасност по живот и здравље људи.

(3) Управа установе прикупља, обрађује и похрањује податке о притвореницима који се односе на идентитет притвореника и њихово психофизичко стање, трајање, продужење и укидање притвора, рад притвореника, понашање притвореника и изречене дисциплинске мјере и слично.

(4) Евиденцију о притвореницима води Федерално министарство правде.

Члан 156. Смјештај притвореника

Притвореници се смјештају у просторије одговарајуће величине које задовољавају потребне здравствене услове. У исту просторију не смију бити смјештена лица различитог пола. У правилу, притвореници се неће смјестити у исту просторију с лицима која издржавају казну затвора. Притвореник неће бити смјештен заједно с лицима која би на њега могла штетно утицати или с лицима са којима би дружење могло штетно утицати на вођење поступка.

Члан 157. Посебна права притвореника

(1) Притвореници имају право на осмочасовни непрекидни одмор у времену од 24 часа. Њима ће се обезбиједити кретање на отвореном простору најмање два сата дневно.

(2) Притвореник смије имати предмете за личну употребу, хигијенске потрепштине, о свом трошку набављати књиге, новине и другу штампу, те имати друге предмете у количини и величини која не омета боравак у просторији и не ремети кућни ред. Приликом пријема у притвор од притвореника ће се приликом личног претреса одузети предмети у вези са кривичним дјелом, а остали предмети које притвореник не смије имати у притвору ће се према његовом упутству похранити и чувати или предати лицу које одреди притвореник.

Члан 158. Право на комуникацију притвореника са вањским свијетом и браниоцем

(1) Према одобрењу судије за претходни поступак односно судије за претходно саслушање и под његовим надзором или надзором лица које он одреди, притвореника имају право да посјећују, у оквиру кућног реда, брачни односно ванбрачни друг и његови сродници, а на његов захтјев љекар и друга лица. Поједине посјете се могу забранити ако би због тога могла настати штета за вођење поступка.

(2) Судија за претходни поступак односно судија за претходно саслушање ће одобрити конзуларном службенику стране земље посјету притворенику који је држављанин те земље, у складу са кућним редом притвора.

(3) Притвореник се смије дописивати с лицима ван затвора са знањем и под надзором судије за претходни поступак, односно судије за претходно саслушање и судије, односно председника вијећа. Притворенику се може забранити слање и примање писама и других пошиљака, али не и слање молбе, притужбе или жалбе.

(4) Притвореник не може користити мобилни телефон, али има право, у складу са кућним редом а под надзором управе притвора, да о свом трошку обавља телефонске разговоре. Управа притвора у ту сврху притвореницима обезбјеђује потребан број јавних телефонских прикључака. Судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање, судија или председник вијећа могу због безбједносних разлога или постојања неког од разлога из члана 146. става 1. тач. од а) до ц) овог закона, рјешењем да ограниче или забране притворенику кориштење телефона.

(5) Притвореник има право слободне и несметане везе с браниоцем.

Члан 159.

Дисциплински преступи притвореника

(1) За дисциплинске преступе притвореника судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање, судија односно председник вијећа може да, на приједлог управника установе, изрекне дисциплинску казну ограничења посјета и дописивања. То се ограничење не односи на везе притвореника с браниоцем или сусрете с конзуларним службеником.

(2) Дисциплински преступи су све теже повреде које се односе на:

- а) физичке нападе на друге притворенике, запосленике или службена лица, односно њихово вријећање,
- б) израђивање, примање, уношење, кријумчарење предмета за напад или бјекство,
- ц) уношење у установу или припремање у установи опојних средстава или алкохола,
- д) повреде прописа о безбједности на раду, противпожарној заштити, као и спречавању посљедица природних непогода,
- е) намјерно проузроковање веће материјалне штете,
- ф) недолично понашање пред другим притвореницима или службеним лицима.

(3) Против рјешења о дисциплинској казни дозвољена је жалба вијећу из члана 25. став 6. овог закона у року од 24 сата. Жалба не задржава извршење рјешења.

(4) О примјени принудних мјера према притворенику управа установе ће, без одгађања, да извијести суд.

Члан 160.

Надзор над извршењем притвора

(1) Надзор над извршењем притвора врши председник суда.

(2) Председник суда или судија ког он одреди дужан је најмање једном у 15 дана да обиђе притворенике и ако нађе да је потребно, и без присуства судског полицајца, информисати се о томе

како се притвореници хране, како задовољавају остале потребе и како се са њима поступа. Предсједник суда односно судија ког он одреди дужан је да предузме потребне мјере да би се отклониле неправилности уочене при обиласку установе. Предсједник суда не може одредити да судија за претходни поступак односно судија за претходно саслушање умјесто њега обавља надзор над извршавањем притвора.

(3) Предсједник суда, судија за претходни поступак, судија за претходно саслушање или судија односно предсједник вијећа, независно о надзору из става 2. овог члана, могу у свако доба да обилазе притворенике, са њима разговарају и од њих примају притужбе.

Члан 161.

Кућни ред у установама за издржавање притвора

Федерални министар правде прописује кућни ред у установама за издржавање притвора којим ће се поближе уредити извршавање притвора у складу са одредбама овог закона.

ГЛАВА XI - ПОДНЕСЦИ И ЗАПИСНИЦИ

Члан 162.

Начин достављања поднесака

(1) Оптужница, приједлози, правни лијекови и друге изјаве и саопштења подносе се писано или се дају усмено на записник.

(2) Поднесци из става 1. овог члана морају бити разумљиви и садржавати све што је потребно да би се по њима могло поступати.

(3) Ако у овом закону није другачије одређено, суд ће подносиоца поднеска који је неразумљив или не садржи све што је потребно да би се по њему могло поступати позвати да поднесак исправи односно допуни, а ако он то не уради у одређеном року суд ће поднесак одбацити.

(4) У позиву за исправку односно допуну поднеска подносилац ће се упозорити на посљедице пропуштања.

Члан 163.

Достављање поднесака противној странци

(1) Поднесци који се по овом закону достављају противној странци предају се суду у довољном броју примјерака за суд и другу странку.

(2) Ако поднесци из става 1. овог члана нису предати суду у довољном броју примјерака, суд ће позвати подносиоца да у одређеном року преда довољан број примјерака. Ако подносилац не поступи по позиву суда, суд ће потребне примјерке преписати о трошку подносиоца.

Члан 164.

Кажњавање лица која вријеђају суд

Суд ће казнити новчаном казном до 5.000 КМ, тужиоца, браниоца, опуномоћеника, законског заступника и оштећеног који у поднеску или у усменој ријечи вријеђа суд. Против рјешења о кажњавању дозвољена је жалба. О кажњавању тужиоца извјештава се Високо судско и тужилачко вијеће Федерације Босне и Херцеговине, а о кажњавању браниоца извјештава се надлежна адвокатска комора.

Члан 165.

Обавеза састављања записника

- (1) О свакој радњи предузетој у току кривичног поступка саставиће се записник истовремено док се радња обавља, а ако то није могуће, онда одмах после тога.
- (2) Записник пише записничар. Само кад се обавља претресање стана или лица или се радња предузима ван службених просторија органа, а записничар се не може обезбиједити, записник може да пише лице које предузима радњу.
- (3) Кад записник пише записничар, записник се саставља тако што лице које предузима радњу казује гласно записничару шта ће да унесе у записник.
- (4) Лицу које се саслушава дозволиће се да само казује одговоре у записник. Ово право му се може ускратити у случају злоупотребе.

Члан 166. Садржај записника

- (1) Записник садржи: назив органа пред којим се обавља радња, мјесто гдје се обавља радња, дан и сат када је радња започета и завршена, имена и презимена присутних лица и у којем својству присуствују радњи, као и назначење кривичног предмета по ком се предузима радња.
- (2) Записник треба садржавати битне податке о току и садржају предузете радње. У записник се дословно уносе постављена питања и дати одговори. Ако су приликом предузимања радње одузети предмети или списи, то ће се назначити у записнику, а одузете ствари ће се прикључити записнику или ће се навести гдје се налазе на чувању.
- (3) Приликом предузимања радњи као што су увиђај, претресање стана или лица или препознавање лица или предмета, у записник ће се унијети и подаци који су важни, с обзиром на природу такве радње или за утврђивање идентичности појединих предмета (опис, мјере и величина предмета или трагова, стављање знака на предмете и др.), а ако су направљене скице, цртежи, планови, фотографије, филмски снимци и слично то ће се навести у записнику и прикључити записнику.

Члан 167. Вођење записника

- (1) Записник се мора водити уредно, у њему се не смије ништа избрисати, додати или мијењати. Прецртана мјеста морају остати читка.
- (2) Сва преиначавања, исправке и додаци уносе се на крају записника и морају бити овјерени од лица која потписују записник.

Члан 168. Читање и потписивање записника

- (1) Лица која се саслушавају, као и осумњичени односно оптужени, бранилац и оштећени имају право да прочитају записник или захтијевају да им се прочита. На то је дужно да их упозори лице које предузима радњу, а у записнику ће се назначити да ли је дато упозорење и да ли је записник прочитан. Записник ће се увијек прочитати ако није било записничара и то ће се назначити у записнику.
- (2) Записник потписује саслушано лице. Ако се записник састоји од више листова саслушано лице потписује сваки лист.
- (3) На крају записника потписаће се тумач, ако га је било, свједоци чије је присуство обавезно при предузимању истражних радњи, а при претресању и лице које се претреса или чији се стан претреса. Ако записник не пише записничар, записник потписују лица која присуствују радњи. Ако таквих лица нема или нису у стању да схвате садржај записника, записник потписују два свједока, осим ако

није могуће обезбиједити њихово присуство.

(4) Неписмено лице умјесто потписа ставља отисак кажипрста десне руке, а записничар ће испод отиска уписати његово име и презиме. Ако се због немогућности да се стави отисак десног кажипрста ставља отисак неког другог прста или отисак прста лијеве руке, у записнику ће се назначити од којег је прста и с које руке је узет отисак.

(5) Ако саслушано лице одбије да потпише записник или да стави отисак прста, забиљежиће се то у записнику и навешће се разлог одбијања.

(6) Ако саслушано лице нема обје руке прочитаће записник, а ако је неписмено - записник ће му се прочитати и то ће се забиљежити у записнику.

(7) Ако се радња није могла извршити без прекида у записнику ће се назначити дан и сат када је настао прекид, као и дан и сат када се радња наставља.

(8) Ако је било приговора у погледу садржаја записника навешће се у записнику и ти приговори.

(9) Записник на крају потписује лице које је предузело радњу и записничар.

Члан 169.

Снимање аудио-визуелним средствима

(1) Све предузете радње у току кривичног поступка, у правилу, снимају се уређајем за звучно снимање. Тужилац или овлаштено службено лице ће о томе претходно обавијестити лице које се испитује односно саслушава и поучити га да има право да затражи репродуковање снимка како би провјерило своју изјаву.

(2) Снимак мора садржавати податке из члана 166. став 1. овог закона, податке потребне за идентификовање лица чија се изјава снима и податак у којем својству то лице даје изјаву. Кад се снимају изјаве више лица, мора се обезбиједити да се из снимка јасно може разазнати ко је дао изјаву.

(3) На захтјев саслушаног лица снимак ће се одмах репродуковати, а исправке или објашњења тог лица ће се снимити.

(4) У записник о истражној радњи унијеће се да је извршено звучно снимање, ко је снимање извршио, да је лице које се саслушава претходно обавијештено о снимању, да је снимак репродукован и гдје се звучни снимак чува ако није приложен списима предмета.

(5) Тужилац може одредити да се звучни снимак у цјелини или дјелимично препише. Тужилац ће препис прегледати, овјерити и прикључити записнику о предузимању истражне радње.

(6) Звучни снимак чува се до времена до којег се чува и кривични спис.

(7) Тужилац може дозволити да лица која имају оправдан интерес, помоћу уређаја за звучно снимање, сниме извођење истражне радње.

(8) Одредбе ст. од 1. до 7. овог члана сходно се примјењују и кад се обавља филмско или друго снимање истражне радње.

(9) Снимци из ст. од 1. до 8. овог члана не могу се јавно приказивати, без писменог одобрења странака и учесника снимљене радње.

Члан 170.

Сходна примјена других одредаба овог закона

За записник о главном претресу важе и одредбе чл. 268. и 269. овог закона.

Члан 171. Записник о вијећању и гласању

- (1) О вијећању и гласању саставиће се посебан записник.
- (2) Записник о вијећању и гласању судског вијећа садржи ток гласања и одлуку која је донесена.
- (3) Записник о вијећању и гласању потписују сви чланови вијећа и записничар. Одвојена мишљења прикључиће се том записнику ако нису унесена у записник.
- (4) Записник о вијећању и гласању затвориће се у посебан омот. Овај записник може разгледати само вијеће апелационог одјељења када рјешава о правном лијеку и у том случају дужно је да записник поново затвори у посебан омот и да на омоту назначи да је разгледало записник.

ГЛАВА XII - РОКОВИ

Члан 172. Рокови предаје поднесака

- (1) Рокови предвиђени овим законом не могу се продужавати, осим када то овај закон изричито дозвољава. Ако је у питању рок који је овим законом одређен ради заштите права одбране и других процесних права осумњиченог односно оптуженог, тај рок се може скратити ако то захтијева осумњичени односно оптужени писано или усмено на записник пред судом.
- (2) Кад је изјава везана за рок, сматра се да је дата у року ако је прије него што рок истекне предата оном ко је овлаштен да је прими.
- (3) Кад је изјава упућена поштом препорученом пошиљком, телеграфом или другим телекомуникацијским средством, дан слања или предаје пошти сматра се даном предаје онеме коме је упућена.
- (4) Осумњичени односно оптужени који се налази у притвору може изјаву која је везана за рок дати и на записник суду или је предати управи затвора, а лице које се налази на издржавању казне или се налази у некој установи ради примјене безбједносних мјера или васпитне мјере може такву изјаву предати управи установе у којој је смјештена. Дан када је састављен такав записник, односно када је изјава предата управи установе сматра се даном предаје органу који је надлежан да је прими.
- (5) Ако је поднесак који је везан за рок због незнања или очигледне омашке подносиоца предат или упућен ненадлежном суду прије истека рока, па суду стигне послје истека рока сматраће се да је на вријеме поднесен.

Члан 173. Рачунање рокова

- (1) Рокови се одређују на сате, дане, мјесеце и године.
- (2) Сат или дан када је достављање или саопштавање извршено, односно у који пада догађај од када треба рачунати трајање рока, не урачунава се у рок већ се за почетак рока узима први наредни сат, односно дан. У један дан рачуна се 24 часа, а мјесец се рачуна по календарском времену.
- (3) Рокови одређени по мјесецима односно годинама завршавају се протеком оног дана посљедњег

мјесеца односно године који по свом броју одговара дану када је рок отпочео. Ако нема тог дана у посљедњем мјесецу рок се завршава посљедњег дана тог мјесеца.

(4) Ако посљедњи дан рока пада на државни празник или у суботу или у недјељу или у неки други дан када државни орган не ради, рок истиче протеком првог наредног радног дана.

Члан 174.

Услови за поврат у пријашње стање

(1) Оптуженом који из оправданих разлога пропусти рок за изјаву жалбе на пресуду или на рјешење о примјени безбједносне мјере или васпитне мјере или о одузимању имовинске користи, суд ће дозволити поврат у пријашње стање ради подношења жалбе, ако у року од осам дана од дана престанка узрока због којег је пропустио рок поднесе молбу за поврат у пријашње стање и ако истовремено с молбом преда и жалбу.

(2) Послије истека рока од три мјесеца од дана пропуштања не може се тражити поврат у пријашње стање.

Члан 175.

Одлучивање о поврату у пријашње стање

(1) О поврату у пријашње стање одлучује судија односно предсједник вијећа које је донијело пресуду или рјешење које се побија жалбом.

(2) Против рјешења којим се дозвољава поврат у пријашње стање није дозвољена жалба.

Члан 176.

Посљедице подношења молбе за поврат у пријашње стање

Молба за поврат у пријашње стање не задржава, у правилу, извршење пресуде, односно рјешења о примјени безбједносне мјере или васпитне мјере или о одузимању имовинске користи, али суд може одлучити да се с извршењем застане до доношења одлуке по молби.

ГЛАВА XIII - ДОНОШЕЊЕ И САОПШТАВАЊЕ ОДЛУКА

Члан 177.

Врсте одлука

(1) У кривичном поступку одлуке се доносе у виду пресуде, рјешења и наредбе.

(2) Пресуду доноси само суд, а рјешење и наредбу доноси и други органи који учествују у кривичном поступку.

Члан 178.

Одлучивање на сједници о вијећању и гласању

(1) Одлуке вијећа доноси се послије усменог вијећања и гласања. Одлука је донесена кад је за њу гласала већина чланова вијећа.

(2) Предсједник вијећа руководи вијећањем и гласањем и гласа посљедњи. Он је дужан да се стара да се сва питања свестрано и потпуно размотре.

(3) Ако се у погледу појединих питања о којима се гласа гласови подијеле на више различитих мишљења, тако да ниједно од њих нема већину, раздвојиће се питањима и гласање ће се понављати док се не постигне већина. Ако се на тај начин не постигне већина, одлука ће се донијети тако што ће

се гласови који су најнеповољнији за оптуженог прибројити гласовима који су од ових мање неповољни, све док се не постигне потребна већина.

(4) Чланови вијећа не могу одбити да гласају о питањима која постави предсједник вијећа, али члан вијећа који је гласао да се оптужени ослободи или да се пресуда укине и остао у мањини, није дужан гласати о санкцији. Ако не гласа, узмеће се као да је пристао на глас који је за оптуженог најповољнији.

Члан 179. Начин гласања

(1) При одлучивању прво се гласа да ли је суд надлежан, да ли је потребно допунити поступак, као и о другим претходним питањима. Кад се донесе одлука о претходним питањима прелази се на одлучивање о главној ствари.

(2) При одлучивању о главној ствари прво ће се гласати да ли је оптужени починио кривично дјело и да ли је кривично одговоран, а затим ће се гласати о казни, другим кривичноправним санкцијама, трошковима кривичног поступка, имовинскоправним захтјевима и осталим питањима о којима треба донијети одлуку.

(3) Ако је исто лице оптужено за више кривичних дјела, гласаће се о кривичној одговорности и казни за свако од тих дјела, а затим о јединственој казни за сва дјела.

Члан 180. Тајно засједање

(1) Вијећање и гласање обавља се на тајном засједању.

(2) У просторији у којој се врши вијећање и гласање могу бити присутни само чланови вијећа и записничар.

Члан 181. Саопштавање одлука

(1) Ако овим законом није друкчије одређено, одлуке се саопштавају лицима усменим објављивањем ако су присутна, а достављањем овјереног преписа одлуке, ако су одсутна.

(2) Ако је одлука усмено саопштена, то ће се назначити у записнику и у спису, а лице ком је саопштено - потврдиће то својим потписом. Ако лице изјави да се неће жалити, овјерени препис усмено саопштене одлуке неће му се доставити, ако овим законом није друкчије одређено.

(3) Преписи одлука против којих је дозвољена жалба достављају се с упутством о праву на жалбу.

ГЛАВА XIV - ДОСТАВЉАЊЕ ПИСМЕНА

Члан 182. Начин достављања

(1) Писмена се достављају, у правилу, путем поште. Достављање се може вршити и преко службеног лица органа који је одлуку донио или директно код тог органа.

(2) Позив за главни претрес или друге позиве суд може и усмено саопштити лицу које се налази пред судом, уз поуку о посљедицама недоласка. Усмено позивање забиљежиће се у записнику који ће позвано лице потписати, осим ако је то позивање забиљежено у записнику о главном претресу. Сматра се да је тиме извршено пуноважно достављање.

Члан 183.
Лично достављање

Писмено за које је у овом закону одређено да се треба лично доставити предаје се директно лицу ком је упућено. Ако се лице ком се писмено мора лично доставити не затекне на мјесту гдје се достављање треба извршити, достављач ће се информисати кад и на ком мјесту може то лице да затекне и оставиће код једног од лица из члана 184. овог закона писмено обавјештење да ради примања писмена буде у одређени дан и сат у свом стану или на свом радном мјесту. Ако и после овог достављач не затекне лице ком се писмено доставља, поступиће по одредби члана 184. става 1. овог закона. Тиме се сматра да је достављање извршено.

Члан 184.
Посредно достављање

(1) Писмена за која у овом закону није одређено да се морају лично доставити достављају се такође лично, али таква писмена у случају да се прималац не затекне у стану или на радном мјесту могу се предати неком од његових одраслих чланова домаћинства који је дужан да прими писмено. Ако се они не затекну у стану писмено се предаје сусједу, ако он на то пристане. Ако се достављање врши на радном мјесту лица ком се писмено треба доставити, а то лице се тамо не затекне, писмено се може предати лицу овлашћеном за пријем поште које је дужно примити писмено или лицу запосленом на истом мјесту, ако пристане да прими писмено.

(2) Ако се утврди да је лице ком се писмено доставља одсутно и да му лице из става 1. овог члана због тога не може писмено на вријеме предати, писмено ће се вратити уз назначење гдје се одсутни налази.

Члан 185.
Садржај личног достављања

(1) Осумњиченом односно оптуженом ће се лично доставити позив за прво испитивање у истрази, позив за главни претрес и позив за претрес за одређивање санкције.

(2) Оптуженом који нема браниоца, лично ће се доставити оптужница, пресуда и друге одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу, као и жалба противне странке која се доставља ради одговора. На захтјев оптуженог, пресуда и друге одлуке доставиће се лицу које он одреди.

(3) Ако оптуженом који нема браниоца треба доставити пресуду којом му је изречена казна затвора, а достављање се не може извршити на његову досадашњу адресу, суд ће оптуженом поставити браниоца по службеној дужности који ће вршити ову дужност док се не сазна нова адреса оптуженог. Постављеном браниоцу одредиће се потребан рок за упознавање са списом, а после тога ће се пресуда доставити постављеном браниоцу и поступак наставити. Ако је у питању нека друга одлука од чијег достављања тече рок за жалбу или жалба противне странке која се доставља ради одговора, та ће се одлука односно жалба истаћи на огласној табли суда. По истеку рока од осам дана од дана истицања сматра се да је извршено пуноважно достављање.

(4) Ако оптужени има браниоца, оптужница и све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу, као и жалба противне странке која се доставља ради одговара, доставиће се браниоцу и оптуженом по одредбама члана 184. овог закона. У том случају, рок за изјаву правног лијека односно одговора на жалбу тече од дана достављања писмена оптуженом или браниоцу. Ако се оптуженом не може доставити одлука односно жалба зато што није пријавио промјену адресе, та ће се одлука односно жалба истаћи на огласној табли суда. По истеку рока од осам дана од дана истицања сматра се да је извршено пуноважно достављање.

(5) Ако се писмено доставља браниоцу оптуженог, а он има више бранилаца, довољно је да се писмено достави једном од њих.

Члан 186.
Доставница

- (1) Потврду о извршеном достављању (доставници) потписују прималац и достављач. Прималац ће на доставници сам назначити дан пријема.
- (2) Ако је прималац неписмен или није у стању да се потпише достављач ће га потписати, назначити дан пријема и ставити напомену зашто је потписао примаоца.
- (3) Ако прималац одбије да потпише доставницу достављач ће то забиљежити на доставници и назначити дан предаје. Тиме је достављање извршено.

Члан 187.
Одбијање пријема писмена

Кад приматељ или одрасли члан његовог домаћинства одбије да прими писмено достављач ће забиљежити на доставници дан, сат и разлог одбијања пријема, а писмено ће оставити у стану примаоца или у просторији гдје је он запослен. Тиме је достављање извршено.

Члан 188.
Посебни случајеви достављања

- (1) Лицима лишеним слободе достављање се врши у суду или путем управе установе у којој су смјештене.
- (2) Лицима која уживају право имунитета у Босни и Херцеговини, ако међународни уговори шта друго не одређују, достављање се врши путем надлежног министарства Босне и Херцеговине.
- (3) Достављање држављанима Босне и Херцеговине који се налазе у иностранству извршава се посредством дипломатског или конзуларног представништва Босне и Херцеговине у страног држави, под условом да се страна држава не противи таквом начину достављања и да лице ком се врши достављање добровољно пристаје да прими писмено. Овлаштени запосленик дипломатског или конзуларног представништва потписује доставницу као достављач ако је писмено уручено у самом представништву, а ако је писмено достављено поштом - потврђује то на доставници.

Члан 189.
Достављање тужиоцу

- (1) Тужиоцу се одлуке и друга писмена или обавјештења достављају предајом писарници тужилаштва.
- (2) Кад се врши достављање одлука код којих од дана достављања тече рок даном достављања сматра се дан предаје писмена писарници тужилаштва.

Члан 190.
Сходна примјена одредаба другог закона

У случајевима који нису предвиђени овим законом достављање се врши по одредбама које важе за парнични поступак пред судом.

Члан 191.
Обавјештавање телеграмом или телефоном

- (1) Лица која учествују у поступку, осим оптуженог, могу се о позиву за главни претрес или другом позиву, као и о одлуци о одгађању главног претреса или других заказаних радњи, обавијестити

телеграмом или телефоном ако се према околностима може претпоставити да ће обавјештење извршено на тај начин примити лице коме је упућено.

(2) О позивању или обавјештавању о одлукама које је извршено на начин из става 1. овог члана, саставиће се на спису службена забиљешка.

(3) Према лицу које је обавијештено, односно коме је одлука упућена на начин из става 1. овог члана могу наступити штетне посљедице предвиђене за пропуштање само ако се утврди да је оно благовремено примило позив односно одлуку и да је било поучено о посљедицама пропуштања.

ГЛАВА XV - ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА

Члан 192.

Правоснажност одлука

(1) Пресуда постаје правоснажна када се више не може побијати жалбом или кад жалба није дозвољена.

(2) Правоснажна пресуда извршава се кад је извршено њено достављање и када за извршење не постоје законске сметње. Ако није поднесена жалба или су се странке одрекле или одустале од жалбе, пресуда је извршна истеком рока за жалбу, односно од дана одрицања или одустанка од поднесене жалбе.

(3) За извршење правоснажних пресуда надлежан је суд.

(4) Ако је војни старјешина осуђен на казну суд ће овјерени препис правоснажне пресуде доставити органу надлежном за послове одбране у којем се осуђени води у евиденцији.

Члан 193.

Немогућност наплате новчане казне

Ако се новчана казна прописана у овом закону не може наплатити, суд ће поступити на начин прописан у КЗФБиХ.

Члан 194.

Извршење одлуке о трошковима поступка и о одузимању предмета

(1) Извршење пресуде у погледу трошкова кривичног поступка, одузимања имовинске користи и имовинскоправних захтјева врши суд по одредбама које важе за извршни поступак и које се примјењују у мјесту гдје се одлука треба извршити.

(2) Принудна наплата трошкова кривичног поступка у корист Буџета Федерације врши се по службеној дужности. Трошкови принудне наплате претходно се исплаћују из средстава суда.

(3) Ако је у пресуди изречена безбједносна мјера одузимања предмета суд ће одлучити да ли ће се такви предмети продати по одредбама које важе за извршни поступак или ће се предати криминалистичком музеју или другој установи или ће се уништити. Новац добијен продајом предмета приход је Буџета Федерације.

(4) Одредба става 3. овог члана сходно се примјењује и кад се донесе одлука о одузимању предмета на основу члана 412. овог закона.

(5) Правоснажна одлука о одузимању предмета може се изван случаја понављања кривичног поступка измијенити у парничном поступку ако се појави спор о власништву одузетих предмета.

Члан 195.
Извршност одлука

- (1) Ако овим законом није другачије одређено, рјешење се извршава кад постане правоснажно. Наредба се извршава одмах ако орган који је наредбу издао не нареди другачије.
- (2) Правоснажност рјешења наступа кад се оно не може побијати жалбом или кад жалба није дозвољена.
- (3) Рјешење и наредбу, ако није другачије одређено, објављује орган који је ту одлуку донио. Ако је суд рјешењем одлучио о трошковима кривичног поступка, наплата тих трошкова врши се по одредбама члана 194. ст. 1. и 2. овог закона.

Члан 196.
Сумња у дозвољеност извршења

- (1) Ако се појави сумња у дозвољеност извршења судске одлуке или о рачунању казне или ако у правоснажној пресуди није одлучено о урачунавању притвора или раније издржане казне или урачунавање није правилно извршено, о томе ће одлучити посебним рјешењем судија односно предсједник вијећа које је судило у првом степену. Жалба не задржава извршење рјешења, осим ако суд не одреди другачије.
- (2) Ако се појави сумња о тумачењу судске одлуке, о томе одлучује судија односно вијеће које је донијело правоснажну одлуку.

Члан 197.
Правоснажност одлуке о имовинскоправном захтјеву

Кад је одлука којом је одлучено о имовинскоправном захтјеву постала правоснажна, оштећеном ће се на његов захтјев издати овјерен препис одлуке с назначењем да је одлука извршна.

Члан 198.
Прописи о кривичној евиденцији

Прописе о кривичној евиденцији доноси федерални министар унутрашњих послова уз сагласности са федералним министром правде.

ГЛАВА XVI - ТРОШКОВИ КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА

Члан 199.
Врсте трошкова

- (1) Трошкови кривичног поступка су издаци направљени поводом кривичног поступка од његовог покретања до његовог завршетка.
- (2) Трошкови кривичног поступка обухватају:
 - а) трошкове за свједоке, вјештаке, тумаче и стручна лица и трошкове увиђаја,
 - б) подвозне трошкове осумњиченог односно оптуженог,
 - ц) издатке за довођење осумњиченог односно оптуженог или лица лишеног слободе,
 - д) подвозне и путне трошкове службених лица,
 - е) трошкове лијечења осумњиченог односно оптуженог док се налази у притвору, као и трошкове порођаја, осим трошкова који се исплаћују из фонда за здравствено осигурање,
 - ф) трошкове техничког прегледа возила, анализе крви и превоза леша до мјеста обдукције,
 - г) паушални износ,
 - х) награду и нужне издатке браниоца,

и) нужне издатке оштећеног и његовог законског заступника.

(3) Паушални износ утврђује се у оквиру износа одређених одговарајућим прописом, с обзиром на трајање и сложеност поступка и имовинско стање лица обавезног да плати овај износ.

(4) Трошкови из става 2. тач. од а) до ф) овог члана и нужни издаци постављеног браниоца исплаћују се унапријед из средстава тужилаштва, односно суда, а наплаћују се касније од лица која су дужна да их надокнаде по одредбама овог закона. Орган који води кривични поступак дужан је да све трошкове који су унапријед уплаћени унесе у попис који се прилаже спису.

(5) Трошкови превођења на језик странке, свједока или других лица која учествују у кривичном поступку а који настају примјеном одредаба овог закона неће се наплаћивати од лица која су по одредбама овог закона дужна да надокнаде трошкове кривичног поступка.

Члан 200.

Одлука о трошковима

(1) У свакој пресуди и рјешењу којим се обуставља кривични поступак одлучиће се ко сноси трошкове поступка и колико они износе.

(2) Ако недостају подаци о висини трошкова, суд ће донијети посебно рјешење о висини трошкова кад се ти подаци прибаве. Захтјев с подацима о висини трошкова може се поднијети најкасније у року од шест мјесеци од дана достављања правоснажне пресуде или рјешења о обустављању кривичног поступка лицу које има право да постави такав захтјев.

(3) Кад је одлука о трошковима садржана у посебном рјешењу о жалби против тог рјешења одлучује вијеће апелационог одјељења.

Члан 201.

Остали трошкови

(1) Осумњичени односно оптужени, бранилац, законски заступник, свједок, вјештак, преводилац и стручно лице, без обзира на исход кривичног поступка, сnose трошкове свог довођења, одгађања истражне радње или главног претреса и остале трошкове поступка које су проузроковали својом кривицом, као и одговарајући дио паушалног износа.

(2) О трошковима из става 1. овог члана доноси се посебно рјешење, осим ако се о трошковима које сноси оптужени рјешава у одлуци о главној ствари.

Члан 202.

Трошкови поступка кад се оптужени прогласи кривим

(1) Кад суд оптуженог прогласи кривим изрећи ће у пресуди да је дужан да надокнади трошкове кривичног поступка.

(2) Лице које је оптужено за више кривичних дјела неће се осудити на надокнаду трошкова у погледу дјела за која је ослобођено оптужбе, уколико се ти трошкови могу издвојити из укупних трошкова.

(3) У пресуди којом је више оптужених проглашено кривим суд ће одредити колики ће дио трошкова сносити сваки од њих, а ако то није могуће осудиће све оптужене да солидарно сnose трошкове. Плаћање паушалног износа одредиће се за сваког оптуженог посебно.

(4) У одлуци којом рјешава о трошковима, суд може ослободити оптуженог дужности да надокнади у потпуности или дјелимично трошкове кривичног поступка из члана 199. става 2. тач. од а) до х)

овог закона, ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање оптуженог или лица ког је он дужан да издржава. Ако се ове околности утврде након доношења одлуке о трошковима, судија може издати посебно рјешење којим ослобађа оптуженог од дужности надокнаде трошкова кривичног поступка.

Члан 203.

Трошкови поступка у случају обустављања поступка, ослобађајуће или одбијајуће пресуде

- (1) Кад се обустави кривични поступак или кад се донесе пресуда којом се оптужени ослобађа оптужбе или којом се оптужба одбија, изрећи ће се у рјешењу односно пресуди да трошкови кривичног поступка из члана 185. став 2. тач. од а) до ф) овог закона, као и нужни издаци оптуженог и нужни издаци и награда браниоца падају на терет буџетских средстава, осим у случајевима одређеним у ставу 2. овог члана.
- (2) Лице које је свјесно поднијело лажну пријаву сносиће трошкове кривичног поступка.
- (3) Кад суд одбије оптужбу због ненадлежности, одлуку о трошковима донијеће надлежни суд.
- (4) Ако захтјев за надокнаду нужних издатака и награде из става 1. овог члана не буде усвојен или суд о њему не донесе одлуку у року од три мјесеца од дана подношења захтјева, оптужени и бранилац имају право да потраживања остварују у парничном поступку против Федерације.

Члан 204.

Награда и нужни издаци браниоца

Награду и нужне издатке браниоца дужно је да плати заступано лице, без обзира на то ко је по одлуци суда дужан да сноси трошкове кривичног поступка, осим ако по одредбама овог закона награда и нужни издаци браниоца падају на терет средстава суда. Ако је осумњиченом односно оптуженом био постављен бранилац, а плаћањем награде и нужних издатака би било доведено у питање његово издржавање или издржавање лица ког је обавезан да издржава, награда и нужни издаци браниоца исплатиће се из средстава суда.

Члан 205.

Трошкови поступка по правним лијековима

О дужности плаћања трошкова у поступку по правним лијековима одлучује се у складу са одредбама чл. од 199. до 204. овог закона.

Члан 206.

Посебни прописи о надокнади трошкова

Детаљније прописе о надокнади трошкова кривичног поступка и висини паушалног износа доноси федерални министар правде.

ГЛАВА XVII - ИМОВИНСКОПРАВНИ ЗАХТЈЕВИ

Члан 207.

Предмет имовинскоправног захтјева

- (1) Имовинскоправни захтјев који је настао због почињења кривичног дјела расправиће се на приједлог овлаштеног лица у кривичном поступку ако се тиме не би знатно одуговлачио овај поступак.
- (2) Имовинскоправни захтјев може се односити на надокнаду штете, поврат ствари или поништавање одређеног правног посла.

Члан 208.

Подношење приједлога за остваривање имовинскоправног захтјева

- (1) Приједлог за остваривање имовинскоправног захтјева у кривичном поступку може да поднесе лице које је овлаштено да такав захтјев остварује у парничном поступку.
- (2) Ако је због кривичног дјела оштећена имовина Федерације, орган овлаштен законом да се стара о заштити те имовине може у кривичном поступку учествовати у складу са овлаштењима која има на основу тог закона.

Члан 209.

Поступак за остваривање имовинскоправног захтјева

- (1) Приједлог за остваривање имовинскоправног захтјева у кривичном поступку подноси се суду.
- (2) Приједлог се може поднијети најкасније до завршетка главног претреса, односно претреса за изрицање кривичноправне санкције пред судом.
- (3) Лице овлаштено на подношење приједлога дужно је да одређено означи свој захтјев и да поднесе доказе.
- (4) Ако овлаштено лице није поднијело приједлог за остваривање имовинскоправног захтјева у кривичном поступку до потврђивања оптужнице, биће обавијештено да тај приједлог може поднијети до завршетка главног претреса односно претреса за изрицање кривичноправне санкције. Ако су због кривичног дјела оштећена средства Федерације, а приједлог није поднесен, суд ће о томе обавијестити орган из члана 208. став 2. овог закона.
- (5) Ако овлаштено лице не поднесе имовинскоправни захтјев до завршетка главног претреса или ако предложи упућивање на парнични поступак, а подаци кривичног поступка пружају поуздан основ за потпуно или дјелимично рјешење имовинскоправног захтјева, суд ће у осуђујућој пресуди одлучити да се оптуженом изрекне мјера одузимања имовинске користи.

Члан 210.

Одустајање од приједлога

- (1) Овлаштено лице може до завршетка главног претреса односно претреса за изрицање кривичноправне санкције одустати од приједлога за остваривање имовинскоправног захтјева у кривичном поступку и остваривати га у парничном поступку. У случају одустајања од приједлога такав приједлог се не може поново поднијети, осим ако овим законом није другачије одређено.
- (2) Ако је имовинскоправни захтјев послје поднесеног приједлога а прије завршетка претреса за одређивање санкције прешао на друго лице по правилима имовинског права, позваће се то лице да се изјасни да ли остаје при приједлогу. Ако се уредно позвани не одазове сматра се да је одустао од приједлога.

Члан 211.

Обавезе тужиоца и суда у вези са утврђивањем чињеница

- (1) Тужилац је дужан да прикупи доказе и извиди све што је потребно за одлучивање о имовинскоправном захтјеву везаном за кривично дјело.
- (2) Суд ће испитати оптуженог о чињеницама везаним за приједлог овлаштеног лица.

Члан 212.

Одлучивање о имовинскоправном захтјеву

- (1) О имовинскоправном захтјеву одлучује суд.
- (2) Суд може предложити оштећеном и оптуженом, односно браниоцу провођење поступка медијације путем медијатора у складу с законом, ако оцјени да је имовинскоправни захтјев такав да је сврсисходно да га упутити на медијацију. Приједлог за упућивање на медијацију могу дати и оштећени и оптужени, односно бранилац до завршетка главног претреса.
- (3) У пресуди којом оптуженог проглашава кривим суд може оштећеном досудити имовинскоправни захтјев у потпуности или му може досудити имовинскоправни захтјев дјелимично, а за остатак га упутити на парнични поступак. Ако подаци кривичног поступка не пружају поуздан основ ни за потпуно ни за дјелимично пресуђивање, суд ће оштећеног упутити да имовинскоправни захтјев у потпуности може да остварује у парничном поступку.
- (4) Кад суд донесе пресуду којом се оптужени ослобађа оптужбе или којом се оптужба одбија или кад рјешењем обуставља кривични поступак, упутити оштећеног да имовинскоправни захтјев може остваривати у парничном поступку.

Члан 213.

Одлука о предаји ствари оштећеном

Ако се имовинскоправни захтјев односи на поврат ствари, а суд установи да ствар припада оштећеном и да се налази код оптуженог или код неког од учесника на главном претресу или код лица коме су они дали ствар на чување, одредиће у пресуди да се ствар преда оштећеном.

Члан 214.

Одлучивање о поништавању одређеног правног посла

Ако се имовинскоправни захтјев односи на поништавање одређеног правног посла, а суд утврди да је захтјев основан, изрећи ће у пресуди потпуно или дјелимично поништавање тог правног посла, са посљедицама које отуда проистичу, не дирајући у права трећих лица.

Члан 215.

Измјена одлуке о имовинскоправном захтјеву

- (1) Суд може измијенити правоснажну пресуду која садржи одлуку о имовинскоправном захтјеву само поводом понављања кривичног поступка.
- (2) Изван случаја из става 1. овог члана осуђени односно његови наслједници могу само у парничном поступку захтијевати да се правоснажна пресуда којом је одлучено о имовинско-правном захтјеву измијени и то ако постоје услови за понављање поступка одредбама које важе за парнични поступак.

Члан 216.

Привремене мјере обезбјеђења

- (1) Привремене мјере обезбјеђења имовинскоправног захтјева насталог због почињења кривичног дјела могу се одредити у кривичном поступку по одредбама које важе за извршни поступак.
- (2) Рјешење из става 1. овог члана доноси суд. Дозвољена је жалба против овог рјешења о којој одлучује вијеће из члана 25. став 6. овог закона. Жалба не задржава извршење рјешења.

Члан 217.

Враћање ствари у току поступка

- (1) Ако је ријеч о стварима које несумњиво припадају оштећеном, а не служе као доказ у кривичном

поступку, те ће се ствари предати оштећеном и прије завршетка поступка.

(2) Ако се више оштећених споре о својини над ствари, упутиће се на парнични поступак, а суд ће у кривичном поступку одредити само чување ствари као привремену мјеру обезбјеђења.

(3) Ствари које служе као доказ одузеће се привремено и по завршетку поступка вратити власнику. Ако је оваква ствар неопходно потребна власнику она му се може вратити и прије завршетка поступка, уз обавезу да је на захтјев донесе.

Члан 218.

Мјере обезбјеђења према трећим лицима

(1) Ако оштећени има захтјев према трећем лицу због тога што се код њега налазе ствари прибављене кривичним дјелом или због тога што је оно због кривичног дјела остварило имовинску корист, суд може у кривичном поступку, на приједлог овлаштеног лица (члан 208.) и по одредбама које важе за извршни поступак, одредити привремене мјере обезбјеђења и према том трећем лицу. Одредбе члана 216. став 2. овог закона примјењују се и у овом случају.

(2) У пресуди којом се оптужени проглашава кривим суд ће или укинути мјере из става 1. овог члана, ако већ раније нису укинуте или ће оштећеног упутити на парнични поступак, с тим што ће се ове мјере укинути ако парнични поступак не буде покренут у року ког одреди суд.

ГЛАВА XVIII - ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 219.

Обустава поступка у случају смрти осумњиченог односно оптуженог

Кад се у току кривичног поступка установи да је осумњичени, односно оптужени умро, поступак ће се обуставити.

Члан 220.

Поступак у случају неурачунљивости осумњиченог односно оптуженог

Ако се у току поступка утврди да је осумњичени односно оптужени у вријеме почињења кривичног дјела био неурачунљив, суд доноси одговарајућу одлуку у складу са чланом 410. овог закона. Ако се осумњичени односно оптужени налази у притвору или у психијатријској установи, неће се пустити на слободу већ ће суд донијети рјешење о његовом привременом задржавању у трајању до 30 дана од дана доношења рјешења.

Члан 221.

Психичко обољење осумњиченог односно оптуженог у току поступка

Кад се у току кривичног поступка утврди да је осумњичени односно оптужени након почињења кривичног дјела оболио од неког психичког обољења, рјешењем ће се прекинути кривични поступак (члан 409.).

Члан 222.

Примјена правила међународног права

(1) У погледу искључења кривичног гоњења за странце који уживају право имунитета у Босни и Херцеговини примјењују се правила међународног права.

(2) У случају сумње да ли се ради о лицима из става 1. овог члана, суд ће се за објашњење обратити Федералном министарству правде.

Члан 223.
Одобрење за кривично гоњење

Кад је законом прописано да је за кривично гоњење појединих лица потребно претходно одобрење надлежног државног органа, тужилац не може провести истрагу нити подићи оптужницу ако не поднесе доказ да је одобрење дато.

Члан 224.
Привремено одузимање возачке дозволе

(1) Ако се поступак води због кривичног дјела угрожавања јавног саобраћаја суд може осумњиченом односно оптуженом одузети возачку дозволу за вријеме док поступак траје.

(2) У хитним случајевима тужилац може одредити мјеру из става 1. овог члана о чему одмах обавјештава судију за претходни поступак који може у року од 72 часа да донесе рјешење о привременом одузимању возачке дозволе. У случају да судија за претходни поступак не донесе рјешење о привременом одузимању возачке дозволе, тужилац ће возачку дозволу вратити осумњиченом.

(3) Возачка дозвола вратиће се осумњиченом односно оптуженом и прије завршетка кривичног поступка ако се може оправдано закључити да су престали разлози за одузимање возачке дозволе.

(4) Против рјешења донесеног у смислу ст. 1. и 2. овог члана дозвољена је жалба која не задржава извршење рјешења.

(5) Вријеме за које је возачка дозвола одузета оптуженом који је на слободи урачунаће се у изречену безбједносну мјеру забране управљања моторним возилом.

Члан 225.
Посебни услови за кривично гоњење

(1) У случају када је кривично дјело извршено изван територије Федерације, тужилац може предузети кривично гоњење ако је то кривично дјело прописано у закону Федерације.

(2) У случају из става 1. овог члана тужилац ће предузети кривично гоњење само у случају ако је извршено дјело прописано као кривично дјело и по закону државе на чијој је територији кривично дјело извршено. Ни у том случају кривично гоњење се неће предузети ако се по закону те државе кривично гоњење предузима по захтјеву оштећеног, а такав захтјев није поднесен.

(3) Тужилац може предузети кривично гоњење, без обзира на закон државе на чијој је територији кривично дјело извршено, ако се то дјело сматра кривичним дјелом према правилима међународног права.

Члан 226.
Кажњавање за одуговлачење поступка

(1) Суд може у току поступка казнити новчаном казном до 5.000 КМ тужиоца, браниоца, опуномоћеника, законског заступника или оштећеног ако су њихови поступци очигледно управљени на одуговлачење кривичног поступка.

(2) О кажњавању тужиоца обавјестиће се Високо судско и тужилачко вијеће Федерације Босне и Херцеговине, а о кажњавању браниоца обавјестиће се Федерална адвокатска комора.

Члан 227.
Давање података из казнене евиденције

(1) Подаци из казнене евиденције могу се дати судовима, тужилаштвима и органима унутрашњих послова у вези са кривичним поступком који се води против лица које је раније било осуђивано, као и надлежним органима за извршење кривичноправних санкција и надлежним органима који учествују у поступку давања амнестије, помиловања или брисања осуде.

(2) Подаци из казнене евиденције могу се, на образложени захтјев, дати и државним органима ако још трају одређене безбједносне мјере или правне посљедице осуде.

(3) Грађанима се, на њихов захтјев, могу давати подаци о њиховој осуђиваности или неосуђиваности, ако су им ти подаци потребни ради остваривања њихових права.

(4) Нико нема право тражити од грађана да подносе доказе о својој осуђиваности односно неосуђиваности.

(5) Одредбе ст. од 1. до 4. овог члана су посебне одредбе које се односе и на Закон о слободи приступа информацијама Федерације Босне и Херцеговине.

ДИО ДРУГИ - ТОК ПОСТУПКА

ГЛАВА XIX - ИСТРАГА

Члан 228.

Обавеза пријављивања кривичног дјела

(1) Службена и одговорна лица у свим органима власти у Федерацији, јавним предузећима и установама и другим правним лицима дужна су да пријаве кривична дјела о којима су обавијештена или за која сазнају на који други начин. У таквим околностима, службена или одговорна лица ће предузети мјере да би се сачували трагови кривичног дјела, предмети на којима је или помоћу којих је почињено кривично дјело и други докази о њима и обавијестиће овлаштено службено лице или тужилаштво без одгађања.

2) Здравствени радници, наставници, васпитачи, родитељи, старатељи, усвојиоци и друга лица која су овлаштена или дужна да пружају заштиту и помоћ малољетним лицима, да врше надзор, одгајање и васпитавање малољетника, а који сазнају или оцијене да постоји сумња да је малољетно лице жртва сексуалног, физичког или неког другог злостављања, дужни су о тој сумњи да одмах обавијесте овлаштено службено лице или тужиоца.

Члан 229.

Пријављивање кривичног дјела од грађана

(1) Грађанин има право да пријави извршење кривичног дјела.

(2) Свако је дужан пријавити почињење кривичног дјела када непријављивање кривичног дјела представља кривично дјело.

Члан 230.

Подношење пријаве

(1) Пријава се подноси тужиоцу, писано или усмено.

(2) Ако се пријава подноси усмено, лице које подноси пријаву упозориће се на посљедице лажног пријављивања. О усменој пријави саставиће се записник, а ако је пријава саопштена телефоном направиће се службена забиљешка.

(3) Ако је пријава поднесена суду, овлаштеном службеном лицу или неком другом суду или

тужиоцу у Федерацији они ће ту пријаву примити и одмах је доставити тужиоцу.

Члан 231. Наредба о провођењу истраге

- (1) Туžilаци наређује провођење истраге ако постоји основана сумња да је извршено кривично дјело.
- (2) О провођењу истраге доноси се наредба, која садржи: податке о починиоцу кривичног дјела уколико су познати, опис дјела из којег произилазе законска обиљежја кривичног дјела, законски назив кривичног дјела, околности које потврђују основе сумње за провођење истраге и постојеће доказе. У наредби тужилац ће навести које околности треба истражити и које истражне радње треба предузети.
- (3) Тужилац неће наредити провођење истраге ако је из пријаве и пратећих списа очигледно да пријављено дјело није кривично дјело, ако не постоје основи сумње да је пријављено лице починило кривично дјело, ако је наступила застарјелост или је дјело обухваћено амнестијом или помиловањем или ако постоје друге околности које искључују кривично гоњење.
- (4) О непровођењу истраге, као и о разлозима за то тужилац ће обавијестити оштећеног и подносиоца пријаве у року од три дана. Оштећени и подносилац пријаве имају право да поднесу притужбу у року од осам дана канцеларији тужиоца.

Члан 232. Провођење истраге

- (1) У току провођења истраге тужилац може предузети све истражне радње, укључујући испитивање осумњиченог и саслушање оштећеног и свједока, вршење увиђаја и реконструкције догађаја, предузимање посебних мјера које осигуравају безбједност свједока и информација и наређивање потребних вјештачења.
- (2) О предузетим истражним радњама саставља се записник у складу са овим законом.

Члан 233. Надзор тужиоца над радом овлашћених службених лица

- (1) Ако постоји основана сумња да је извршено кривично дјело с прописаном казном затвора од преко пет година, овлаштено службено лице је дужно да одмах обавијести тужиоца и под његовим надзором предузме потребне мјере да се пронађе починилац кривичног дјела, да се спријечи скривање или бјекство осумњиченог или саучесника, да се открију и сачувају трагови кривичног дјела и предмети који могу послужити као докази, те да се прикупе све информације које могу бити корисне у кривичном поступку.
- (2) Ако постоји основана сумња да је извршено кривично дјело из става 1. овог члана, овлаштено службено лице дужно је да у случају опасности од одгађања предузме неопходне радње ради извршења задатака из става 1. овог члана. Приликом предузимања ових радњи, овлаштено службено лице дужно је да поступа по овом закону. О свему што је предузето овлаштено службено лице дужно је да одмах обавијести тужиоца и достави прикупљене предмете који могу да послуже као доказ.
- (3) Ако постоји основана сумња да је извршено кривично дјело за које је законом прописана казна затвора до пет година, овлаштено службено лице је дужно да обавијести тужиоца о свим расположивим информацијама, радњама и мјерама које је предузела најкасније седам дана од дана сазнања о постојању основане сумње да је кривично дјело почињено.
- (4) У случајевима из ст. од 1. до 3. овог члана тужилац ће донијети наредбу о провођењу истраге ако то оцијени потребним.

Члан 234.

Узимање изјава и прикупљање других доказа

(1) Ради извршења задатака из члана 233. овог закона, овлаштено службено лице може: прикупљати потребне изјаве од лица; извршити потребан преглед превозних средстава, путника и пртљага; ограничити кретање на одређеном простору за вријеме потребно да се изврши одређена радња; предузети потребне мјере у вези са утврђивањем идентитета лица и предмета; расписати потрагу за лицем и стварима за којима се трага; у присуству одговорног лица претражити одређене објекте и просторије државних органа, јавних предузећа и установа, обавити увид у одређену њихову документацију, као и предузети друге потребне мјере и радње. О чињеницама и околностима које су утврђене при предузимању појединих радњи, као и о предметима који су пронађени или одузети саставиће се записник или службена забиљешка.

(2) При прикупљању изјава од лица, овлаштено службено лице може издати писани позив лицу да дође у службене просторије, под условом да се у позиву назначе разлози позивања. Лице не мора дати никакву изјаву ни одговорати на питања која јој овлаштено службено лице поставља, осим давања личних података, о чему ће овлаштено службено лице поучити.

(3) Приликом прикупљања изјава од лица овлаштено службено лице ће поступити у складу са чланом 92. овог закона, односно у складу са чланом 100. овог закона. У том случају се записници о прикупљеним изјавама могу употријебити као докази у кривичном поступку.

(4) Лице према ком је предузета нека од радњи или мјера из овог члана има право да поднесе притужбу тужиоцу у року од три дана. Тужилац ће провјерити основаност притужбе и ако утврди да су се у предузетим радњама или мјерама стекла обиљежја кривичног дјела или повреда радне обавезе поступиће према притужби у складу са законом.

(5) На основу прикупљених изјава и доказа који су откривени, овлаштено службено лице саставља извјештај. Уз извјештај достављају се и предмети, скице, фотографије, прибављени извјештаји, списи о предузетим радњама и мјерама, службене забиљешке, изјаве и други материјали који могу бити корисни за успјешно вођење поступка, укључујући све чињенице и доказе који иду у корист осумњиченом. Ако овлаштено службено лице последије подношења извјештаја сазна за нове чињенице, доказе или трагове кривичног дјела, дужно је да прикупља потребна обавјештења и извјештај о томе као допуну претходног извјештаја одмах преда тужиоцу.

(6) Тужилац може прикупљати изјаве и од лица која се налазе у притвору, ако је то потребно ради откривања других кривичних дјела истог лица, његових саучесника или кривичних дјела других починилаца.

Члан 235.

Задржавање на мјесту почињења кривичног дјела

(1) Овлаштено службено лице има право да лица затечена на мјесту почињења кривичног дјела задржи ради прикупљања изјава, ако та лица могу да дају обавјештења важна за кривични поступак и о томе је дужно да обавијести тужиоца. Задржавање тих лица на мјесту почињења кривичног дјела не може трајати дуже од шест сати.

(2) Овлаштено службено лице, може фотографисати и узимати отиске прстију лица за које постоји основана сумња да је починило кривично дјело. Када то доприноси ефикасности поступка, овлаштено службено лице може јавно да објави фотографију тог лица, али само по одобрењу тужиоца.

(3) Ако је потребно да се утврди од кога потичу отисци прстију на појединим предметима, овлаштено службено лице може да узима отиске прстију од лица за које постоји вјероватноћа да су могла доћи у додир с тим предметима.

(4) Лице према ком је предузета нека од радњи из овог члана има право да поднесе притужбу

тужиоцу.

Члан 236. Увиђај и вјештачење

Овлаштено службено лице, након обавјештавања тужиоца, дужно је да изврши увиђај и одреди потребна вјештачења, осим обдукције и ексхумације леша. Ако је тужилац присутан на лицу мјеста у току вршења увиђаја од овлашћених службених лица, може тражити да овлаштено службено лице изврши одређене радње које он сматра неопходним. Све радње предузете током увиђаја морају се документовати и детаљно образложити како у записнику, тако и у посебном службеном извјештају.

Члан 237. Обдукција и ексхумација

Уколико постоји сумња или је очигледно да је смрт проузрокована кривичним дјелом или је у вези са почињењем кривичног дјела, тужилац ће наредити извођење обдукције. Ако је леш већ закопан одредиће се ексхумација с циљем прегледа и обдукције о чему ће тужилац затражити наредбу од суда.

Члан 238. Судско обезбјеђење доказа

(1) Када је у интересу правде да се свједок саслуша како би се његов исказ користио на главном претресу зато што постоји могућност да неће бити доступан суду за вријеме суђења, судија за претходни поступак може, на приједлог странака или браниоца, наредити да се изјава тог свједока узме на посебном саслушању. Саслушање ће се провести у складу са чланом 277. овог закона.

(2) Прије употребе изјаве свједока из става 1. овог члана странка односно бранилац који тражи да се изјава узме у обзир као доказ на главном претресу мора доказати да је, и поред свих уложених напора да се обезбиједи присуство свједока на главном претресу, свједок остао недоступан. Ова изјава се не може користити ако је свједок присутан на главном претресу.

(3) Уколико странке или бранилац сматрају да ће доћи до нестанка одређеног доказа, односно до немогућности извођења таквог доказа на главном претресу, предложиће судији за претходни поступак предузимање неопходне радње с циљем обезбјеђења доказа. Ако судија за претходни поступак прихвати приједлог о предузимању радње доказивања обавијестиће о томе странке и браниоца.

(4) Ако судија за претходни поступак одбије приједлог из ст.1. и 3. овог члана донијеће рјешење против ког се може изјавити жалба вијећу из члана 25. став 6. овог закона.

Члан 239. Обуштавање истраге

(1) Тужилац ће наредбом да обуштави истрагу уколико се установи да:

- а) дјело које је починио осумњичени није кривично дјело;
- б) нема довољно доказа да је осумњичени починио кривично дјело;
- ц) је дјело обухваћено амнестијом, помиловањем или застарјевањем, или постоје друге сметње које искључују кривично гоњење.

(2) О обуштавању истраге тужилац ће обавијестити оштећеног који има права предвиђена у члану 231. овог закона.

(3) Тужилац у случајевима из става 1. тачке б) овог члана може поново отворити истрагу, ако се добију додатне информације које пружају довољно разлога за вјеровање да је осумњичени починио

кривично дјело.

Члан 240.
Окончање истраге

- (1) Тужилац окончава истрагу када нађе да је стање ствари довољно разјашњено да се може подићи оптужница. Окончање истраге ће се забиљежити у спису.
- (2) Прије окончања истраге тужилац ће саслушати осумњиченог, уколико раније није био саслушан.
- (3) Ако се истрага не заврши у року од шест мјесеци од доношења наредбе о провођењу истраге, потребне мјере да би се истрага окончала подузеће колегијум тужилаштва.

ГЛАВА XX - ПОСТУПАК ОПТУЖИВАЊА

Члан 241.
Подизање оптужнице

- (1) Кад у току истраге тужилац нађе да постоји довољно доказа из којих произлази основана сумња да је осумњичени починио кривично дјело, припремиће и упутити оптужницу судији за претходно саслушање.
- (2) Након подизања оптужнице, осумњичени односно оптужени и бранилац, имају право на увид у све списе и доказе.
- (3) Након подизања оптужнице странке или бранилац могу предлагати судији за претходно саслушање предузимање радњи у складу са чланом 238. овог закона.

Члан 242.
Садржај оптужнице

- (1) Оптужница садржи:
 - а) назив суда;
 - б) име и презиме осумњиченог с личним подацима;
 - ц) Опис дјела из ког произлазе законска обиљежја кривичног дјела, вријеме и мјесто почињења кривичног дјела, предмет на коме је и средство којим је извршено кривично дјело, као и остале околности потребне да се кривично дјело што прецизније одреди;
 - д) законски назив кривичног дјела с навођењем одредбе кривичног закона;
 - е) приједлог о доказима које треба извести, уз назначење имена свједока и вјештака, списка које треба прочитати и предмета који служе као доказ;
 - ф) резултат истраге;
 - г) материјал који поткрепљује наводе оптужнице.
- (2) Једном оптужницом може се обухватити више кривичних дјела или више осумњичених.
- (3) Ако се осумњичени налази на слободи у оптужници се може предложити да се одреди притвор, а ако се налази у притвору може се предложити да се притвор продужи или да се пусти на слободу.

Члан 243.
Одлучивање о оптужници

- (1) Судија за претходно саслушање може да потврди или одбије све или поједине тачке оптужнице у року од 8 дана од дана пријема оптужнице. Уколико одбије све или поједине тачке оптужнице,

судија за претходно саслушање доноси рјешење које се доставља тужиоцу. Против овог рјешења жалба није дозвољена.

(2) Приликом потврђивања оптужнице судија за претходно саслушање проучава сваку тачку оптужнице и материјале које му је доставио тужилац како би утврдио постојање основане сумње.

(3) Пошто се потврде поједине или све тачке оптужнице, осумњичени добија статус оптуженог. Судија за претходно саслушање доставља оптужницу оптуженом и његовом браниоцу.

(4) Судија за претходно саслушање доставиће оптужницу оптуженом који је на слободи без одгађања, а ако се налази у притвору у року од 24 часа по потврђивању оптужнице. Судија за претходно саслушање обавијестиће оптуженог да ће у року од 15 дана од дана достављања оптужнице бити позван да се изјасни да ли признаје или пориче кривицу за сваку тачку оптужнице, да ли намјерава да поднесе претходне приговоре, као и да наведе приједлоге доказа које треба извести на главном претресу.

(5) Након одбијања свих или појединих тачака у оптужници, тужилац може да поднесе нову или измијењену оптужницу која може бити заснована на новим доказима. Нова односно измијењена оптужница подноси се на потврђивање.

Члан 244.

Изјашњавање о кривици

(1) Изјаву о кривици оптужени даје судији за претходно саслушање у присуству тужиоца и браниоца. Изјава о кривици уноси се у записник. Уколико се оптужени не изјасни о кривици, судија за претходно саслушање ће по службеној дужности унијети у записник да оптужени пориче кривицу.

(2) Ако се оптужени изјасни да је крив, судија за претходно саслушање ће упутити предмет судији односно вијећу ради заказивања рочишта на коме ће се утврдити постојање услова из члана 245. овог закона.

(3) Уколико се оптужени прогласи кривим након завршетка главног претреса или промијени своју првобитну изјаву о порицању кривице и накнадно призна кривицу, његова изјава о порицању кривице неће бити узета у обзир приликом одмјеравања санкције.

(4) Након уношења изјаве о порицању кривице у записник, судија за претходно саслушање прослиједиће предмет судији односно вијећу којем је предмет додијељен у сврху заказивања главног претреса и то најкасније у року од 60 дана од дана изјашњавања о кривици. Овај рок се може изузетно продужити за још 30 дана.

Члан 245.

Разматрање изјаве о признању кривице

(1) Приликом разматрања изјаве о признању кривице суд провјерава:

- а) да је до изјаве о признању кривице дошло добровољно, свјесно и са разумијевањем, као и након упознавања о могућим посљедицама, укључујући и посљедице везане за имовинскоправни захтјев и трошкове кривичног поступка;
- б) да постоји довољно доказа о кривици оптуженог.

(2) Ако суд прихвати изјаву о признању кривице изјава оптуженог ће се унијети у записник. Истовремено одредиће се датум одржавања претреса за изрицање кривичноправне санкције и то у року од најкасније 3 дана.

(3) Ако суд одбаци изјаву о признању кривице, о томе ће обавијестити странке и браниоца и то констатовати у записнику. Изјава о признању кривице не може се користити као доказ у кривичном

поступку.

Члан 246. Преговарање о кривици

- (1) Осумњичени односно оптужени и његов бранилац могу преговарати са тужиоцем о условима признавања кривице за дјело за које се осумњичени односно оптужени терети.
- (2) Приликом преговарања са осумњиченим односно оптуженим и браниоцем о признању кривице у складу са ставом 1. овог члана тужилац може да предложи изрицање казне испод законом одређеног минимума казне затвора за то кривично дјело, односно блажу санкцију за осумњиченог односно оптуженог.
- (3) Споразум о признању кривице саставља се у писаном облику и судија за претходно саслушање, судија односно вијеће може га усвојити или одбацити.
- (4) Приликом разматрања споразума о признању кривице суд провјерава:
 - а) да је до споразума о признању кривице дошло добровољно, свјесно и са разумијевањем, као и након упознавања о могућим посљедицама, укључујући и посљедице везане за имовинскоправни захтјев и трошкове кривичног поступка;
 - б) да постоји довољно доказа о кривици осумњиченог односно оптуженог;
 - ц) да осумњичени односно оптужени разумије да се споразумом о признању кривице одриче права на суђење и да не може уложити жалбу на кривично- правну санкцију која ће му се изрећи.
- (5) Ако суд прихвати споразум о признању кривице, изјава осумњиченог односно оптуженог ће се унијети у записник. Истовремено ће се одредити датум одржавања претреса за изрицање кривичноправне санкције предвиђене споразумом из става 3. овог члана и то у року од најкасније 3 дана.
- (6) Ако суд одбаци споразум о признању кривице о томе ће обавијестити странке и браниоца и то констатовати у записнику. Признање дато пред судијом за претходни поступак, судијом за претходно саслушање, судијом односно вијећем не може се користити као доказ у кривичном поступку.
- (7) О резултатима преговарања о кривици суд ће обавијестити оштећеног.

Члан 247. Повлачење оптужнице

- (1) Тужилац може да повуче оптужницу, без претходног одобрења, до њеног потврђивања, а након тога, па до почетка главног претреса - само уз одобрење судије за претходно саслушање који је потврдио оптужницу.
- (2) У случају из става 1. овог члана поступак се обуставља рјешењем, о чему се одмах обавјештавају осумњичени односно оптужени и бранилац, као и оштећени.

Члан 248. Разлози за приговор и одлука о приговору

- (1) Претходним приговорима се:
 - а) оспорава надлежност,
 - б) указује на формалне недостатке у оптужници,
 - ц) оспорава законитост доказа или добијеног признања,

- д) захтијева спајање или раздвајање поступка,
- е) оспорава одлука о одбијању захтјева за постављање браниоца на основу члана 46. став 1. овог закона.

(2) Претходни приговори подносе се суду писано у року од 15 дана од дана предаје оптужнице, а о њима ће се одлучити до достављања предмета судији односно вијећу, у сврху заказивања главног претреса.

(3) О претходним приговорима одлучује судија за претходно саслушање који не може учествовати у суђењу. Против рјешења којим се одлучује о претходним приговорима жалба није дозвољена.

ГЛАВА XXI - ГЛАВНИ ПРЕТРЕС

Одјељак 1. Јавност главног претреса

Члан 249.

Општа јавност

- (1) Главни претрес је јаван.
- (2) Главном претресу могу да присуствују само пунољетна лица.
- (3) Лица које присуствују главном претресу не смију да носе оружје или опасно оруђе, осим чувара оптуженог и лица којима то дозволи судија односно предсједник вијећа.

Члан 250.

Искључење јавности

Од отварања засједања па до завршетка главног претреса судија, односно вијеће може у свако доба, по службеној дужности или на приједлог странака и браниоца, али увијек по њиховом саслушању, искључити јавност за цијели главни претрес или један његов дио, ако је то у интересу државне безбједности или ако је то потребно ради чувања државне, војне, службене или важне пословне тајне, чувања јавног реда, заштите морала у демократском друштву, личног и интимног живота оптуженог или оштећеног или заштите интереса малољетника или свједока.

Члан 251.

На кога се не односи искључење јавности

- (1) Искључење јавности не односи се на странке, браниоца, оштећеног, законског заступника и опуномоћеника.
- (2) Судија односно вијеће може допустити да главном претресу на коме је јавност искључена буду присутна службена лица, научни и јавни радници, а на захтјев оптуженог може то допустити и његовом брачном односно ванбрачном другу и блиским сродницима.
- (3) Судија односно вијеће упозориће лица које присуствују главном претресу на коме је јавност искључена да су дужне да као тајну чувају све оно што су на претресу сазнала и да неовлаштено одавање тајне представља кривично дјело.

Члан 252.

Одлука о искључењу јавности

- (1) Одлуку о искључењу јавности доноси судија односно вијеће рјешењем које мора бити образложено и јавно објављено.

(2) Рјешење о искључењу јавности може се побијати само у жалби на пресуду.

Одјељак 2. Руковођење главним претресом

Члан 253.

Обавезно присуство на главном претресу

(1) Судија односно чланови вијећа и записничар морају бити непрекидно присутни на главном претресу.

(2) Ако је у изгледу да ће главни претрес да траје дуже, предсједник вијећа може да затражи од предсједника суда да одреди једног или двојицу судија да присуствују главном претресу како би замијенили чланове вијећа у случају њихове спријечености.

Члан 254.

Обавезе судије односно предсједника вијећа

(1) Судија односно предсједник вијећа руководи главним претресом.

(2) Дужност судије односно предсједника вијећа је да се стара за свестрано претресање предмета, утврђивања истине и отклањање свега што одуговлачи поступак, а не доприноси разјашњењу ствари.

(3) Уколико овим законом није другачије прописано, о приједлозима странака и браниоца одлучује судија односно предсједник вијећа.

(4) Одлуке судије односно предсједника вијећа се увијек објављују и, са кратким образложењем разматраних чињеница, уносе у записник о главном претресу.

Члан 255.

Редослијед радњи главног претреса

Главни претрес тече редом који је одређен у овом закону, али судија односно предсједник вијећа може одредити да се одступи од редовног тока расправљања због посебних околности, а нарочито због броја оптужених, броја кривичних дјела и обима доказног материјала. У записник о главном претресу унијеће се разлози зашто се главни претрес не одржава према законом утврђеном редослиједу.

Члан 256.

Дужност судије односно предсједника вијећа

(1) Дужност судије односно предсједника вијећа је да се стара о одржавању реда у судници и достојанству суда. Судија односно предсједник вијећа може одмах послје отварања засједања упозорити лица која су присутна на главном претресу да се пристојно понашају и да не ометају рад суда. Судија односно предсједник вијећа може одредити претресање лица која су присутна на главном претресу.

(2) Судија односно предсједник вијећа може наредити да се са засједања удаље сва лица која као слушаоци присуствују главном претресу, ако су се мјере за одржавање реда предвиђене у овом закону показале неефикасним за обезбјеђење неометаног одржавања главног претреса.

(3) У судници је забрањено филмско или телевизијско снимање. Изузетно, предсједник суда може да одобри такво снимање на главном претресу. Ако је снимање одобрено, судија односно предсједник вијећа може на главном претресу, из оправданих разлога, одлучити да се поједини дијелови главног претреса не снимају.

Члан 257.

Кажњавање због нарушавања реда и процесне дисциплине

(1) Судија односно предсједник вијећа може да удаљи лице из суднице ради заштите права на праведно и јавно суђење односно одржавање достојанственог и неометаног суђења.

(2) Судија односно предсједник вијећа може наредити да се оптужени удаљи из суднице за одређени временски период уколико оптужени и послеје упозорења настави са недоличним понашањем због ког је оправдано његово удаљавање из суднице. У том временском периоду судија односно предсједник вијећа може да настави поступак, уколико оптужени има браниоца.

(3) Ако тужилац, бранилац, оштећени, законски заступник, опуномоћеник оштећеног, свједок, вјештак, тумач или друго лице које присуствује главном претресу омета ред или се не покорава наређењима судије односно предсједника вијећа за одржавање реда, судија односно предсједник вијећа ће га упозорити. Ако упозорење буде безуспјешно, судија односно предсједник вијећа може наредити да се лице удаљи из суднице и казни новчаном казном до 10.000 КМ. Ако тужилац или бранилац буду удаљени из суднице, судија односно предсједник вијећа ће обавијестити Високо судско и тужилачко вијеће Федерације Босне и Херцеговине или Федералну адвокатску комору чији је бранилац члан ради предузимања даљих мјера.

(4) Браниоцу или опуномоћенику оштећеног који, након што је кажњен, продужи да нарушава ред, судија односно предсједник вијећа може ускратити даље заступање на главном претресу и казнити га новчаном казном до 30.000 КМ. Рјешење о томе, са образложењем, уноси се у записник о главном претресу. Против овог рјешења дозвољена је посебна жалба. Главни претрес ће се прекинути или одгодити док оптужени не узме другог браниоца и не припреми се за одбрану.

Члан 258.

Давање лажног исказа свједока или вјештака

Ако постоји основана сумња да је свједок или вјештак на главном претресу дао лажан исказ, судија односно предсједник вијећа може наредити да се направи посебан препис записника о исказу свједока или вјештака који ће се доставити тужиоцу.

Одјељак 3. Претпоставке за одржавање главног претреса

Члан 259.

Отварање засједања

Судија односно предсједник вијећа отвара засједање и објављује предмет главног претреса. Затим ће судија односно предсједник вијећа утврдити да ли су присутна сва позвана лица, а ако нису, провјериће да ли су им позиви достављени и да ли су свој изостанак оправдала.

Члан 260.

Недолазак тужиоца односно лица које га замјењује на главни претрес

(1) Ако тужилац или лице које га замјењује и које је уредно позвано не дође на главни претрес, главни претрес ће се одгодити. Судија односно предсједник вијећа позваће тужиоца односно лице које га замјењује да изнесе разлоге свог недоласка. На основу изјаве судија ће утврдити да ли треба бити кажњен казном из става 2. овог члана. Ако се тужилац односно лице које га замјењује кажњава, о томе обавјештава Високо судско и тужилачко вијеће Федерације Босне и Херцеговине.

(2) Судија односно предсједник вијећа може казнити новчаном казном до 5.000 КМ тужиоца односно лице које га замјењује и које се на уредан позив суда за главни претрес није одазвало и није оправдало свој изостанак.

Члан 261.

Недолазак оптуженог на главни претрес

- (1) Ако је оптужени уредно позван, а на главни претрес не дође нити свој изостанак оправда, судија односно предсједник вијећа ће одгодити главни претрес и наредити да се оптужени на идући главни претрес принудно доведе. Ако до привођења оптужени оправда изостанак, судија односно предсједник вијећа ће опозвати наредбу о принудном довођењу.
- (2) Ако оптужени који је уредно позван очигледно избјегава да дође на главни претрес и ако принудом довођење није успјело, судија односно предсједник вијећа може оптуженом одредити притвор.
- (3) Против рјешења о одређивању притвора дозвољена је жалба која не одлаже његово извршење.
- (4) Ако не буде раније укинут притвор траје до објављивања пресуде а најдуже 30 дана.

Члан 262.

Забрана суђења у одсуству

Оптуженом се не може судити у одсуству.

Члан 263.

Недолазак браниоца на главни претрес

- (1) Ако бранилац који је уредно позван не дође на главни претрес, главни претрес ће се одгодити. Судија односно предсједник вијећа позваће браниоца да објасни разлоге свог недоласка. На основу изјаве браниоца судија односно предсједник вијећа ће утврдити да ли бранилац треба бити кажњен. Када се бранилац у оваквим случајевима кажњава, обавјештава се адвокатска комора чији је он члан.
- (2) Судија односно предсједник вијећа може да казни новчаном казном до 5.000 КМ браниоца који се није одазвао на уредан позив суда за главни претрес и није оправдао свој изостанак.
- (3) Ако је оптуженом одређен нови бранилац, главни претрес ће бити одгођен. Судија односно предсједник вијећа ће дати новом браниоцу довољно времена за припрему одбране, а тај временски период не може бити краћи од 15 дана ако се ради о кривичном дјелу с прописаном казном затвора десет година или тежом казном, осим ако се оптужени не одрекне овог права, а судија односно предсједник вијећа се увјери да краће вријеме за припрему одбране неће утицати на право оптуженог на праведно суђење.

Члан 264.

Недолазак свједока или вјештака на главни претрес

- (1) Ако је свједок или вјештак уредно позван, а на главни претрес не дође нити свој изостанак оправда, судија односно предсједник вијећа може наредити принудно довођење свједока или вјештака.
- (2) Свједока или вјештака који је уредно позван, а изостанак није оправдао, судија односно предсједник вијећа може да казни новчаном казном до 5.000 КМ.
- (3) У случају из става 1. овог члана судија односно предсједник вијећа ће одлучити да ли главни претрес треба одгодити.

Одјељак 4. Одгађање и прекидање главног претреса

Члан 265.

Разлози за одгађање главног претреса

- (1) На захтјев странака или браниоца главни претрес се може одгодити рјешењем судије односно предсједника вијећа ако треба прибавити нове доказе или ако је оптужени након извршеног кривичног дјела спријечен да присуствује главном претресу или ако постоје друге сметње да се главни претрес успјешно проведе.
- (2) Рјешење којим се одлаже главни претрес унијеће се у записник и, по могућности, одредиће се дан и сат наставка главног претреса. Судија односно предсједник вијећа ће такође наредити обезбјеђење доказа који се могу изгубити или уништити због одгађања главног претреса.
- (3) Против рјешења из става 2. овог члана није дозвољена жалба.

Члан 266.

Настављање одгођеног главног претреса

- (1) Ако се главни претрес који је био одгођен држи пред истим судијом односно вијећем, претрес ће се наставити, а судија односно предсједник вијећа ће укратко изнијети ток ранијег главног претреса. Судија односно предсједник вијећа може одредити да главни претрес почне изнова.
- (2) Главни претрес који је одгођен мора поново почети ако се измијенио састав вијећа, али по саслушању странака и браниоца вијеће може одлучити да се у оваквом случају свједоци и вјештаци не саслушавају поново и да се не врши нови увиђај, него да се прочитају искази свједока и вјештака дати на ранијем главном претресу, односно да се прочита записник о увиђају.
- (3) Ако је одгађање трајало дуже од 30 дана или ако се главни претрес држи пред другим судијом односно предсједником вијећа, главни претрес мора поново почети и сви докази се морају поновно извести.

Члан 267.

Прекид главног претреса

- (1) Осим у случајевима предвиђеним овим законом, судија односно предсједник вијећа може да прекине главни претрес због одмора или због истека радног времена или да би се неки доказ прибавио у кратком времену или због припремања оптужбе или одбране.
- (2) Прекинути главни претрес наставља се увијек пред истим судијом односно вијећем.
- (3) Ако се главни претрес не може наставити пред истим судијом односно вијећем или ако је прекид главног претреса трајао дуже од 8 дана, поступиће се по одредбама члана 266. овог закона.

Одјељак 5. Записник о главном претресу

Члан 268.

Начин вођења записника

- (1) О раду на главном претресу води се записник у који се мора дословно унијети цијели ток главног претреса.
- (2) Судија односно предсједник вијећа може наредити да се одређени дио записника прочита или репродукује, а прочитаће га или репродуковати увијек ако то захтијевају странке, бранилац или лице чија се изјава уноси у записник.

Члан 269.

Уношење изреке пресуде у записник

- (1) У записник о главном претресу уноси се потпуна изрека пресуде, уз назначење да ли је пресуда јавно објављена. Изрека пресуде унесена у записник о главном претресу представља оригинал.
- (2) Ако је донесено рјешење о притвору и оно се уноси у записник о главном претресу.

Члан 270.

Чување материјалних доказа

- (1) У посебној просторији суда се похрањују и чувају материјални докази прикупљени у току кривичног поступка. Судија односно предсједник вијећа може у било које вријеме издати наредбу која се односи на контролу и располагање материјалним доказима.
- (2) Федерални министар правде донијеће прописе којима ће одредити начин и услове под којима се чувају материјални докази из става 1. овог члана.

Одјељак 6. Почетак главног претреса

Члан 271.

Улазак судије односно вијећа у судницу

- (1) Приликом уласка судије или вијећа у судницу и приликом њиховог изласка из суднице сви присутни, на позив овлаштеног лица, треба да устану.
- (2) Странке и други учесници поступка дужни су да устану кад се обраћају суду, осим ако за то постоје оправдане препреке.

Члан 272.

Услови за одржавање главног претреса

Када судија односно предсједник вијећа утврди присуство свих позваних лица на главном претресу или када одлучи да се главни претрес одржи без присуства одређених позваних лица или је одлучивање о овим стварима одгођено, позваће оптуженог и узети од њега личне податке ради утврђивања идентитета.

Члан 273.

Утврђивање идентитета оптуженог и давање упутства

- (1) Судија односно предсједник вијећа узима од оптуженог личне податке (члан 92.) да би утврдио његов идентитет.
- (2) Након утврђивања идентитета оптуженог, судија односно предсједник вијећа ће упитати странке и браниоца да ли имају примједбе на састав вијећа и надлежност суда.
- (3) Послије утврђивања идентитета оптуженог, судија односно предсједник вијећа ће упутити свједоке и вјештаке у просторију ван суднице одређену за њих, гдје ће чекати док буду позвани да свједоче. Судија односно предсједник вијећа ће упозорити свједоке да док чекају о својим исказима не разговарају са другим свједоцима. На приједлог тужиоца, оптуженог или браниоца, судија односно предсједник вијећа ће одобрити оним вјештацима на које се приједлог односи да присуствују току претреса у судници.
- (4) Уколико је присутан оштећени, али још није поднио имовинскоправни захтјев, судија односно предсједник вијећа ће га поучити да може тај захтјев да поднесе до закључења главног претреса.
- (5) Судија односно предсједник вијећа може да предузме неопходне мјере ради спречавања међусобног комуницирања свједока, вјештака и странака.

Члан 274.
Поуке оптуженом

Судија односно предсједник вијећа ће упозорити оптуженог на потребу пажљивог праћења тока претреса и поучиће га да може износити чињенице и предлагати доказе у своју корист, да може постављати питања саоптуженом, свједоцима и вјештацима и да може давати образложења у вези са њиховим исказима.

Члан 275.
Читање оптужнице и докази оптужбе и одбране

- (1) Главни претрес почиње читањем оптужнице. Оптужницу чита тужилац.
- (2) Након тога тужилац ће укратко изнијети доказе на којима заснива оптужницу. Након читања оптужнице судија односно предсједник вијећа упитаће оптуженог да ли је разумио њене наводе. Ако судија односно предсједник вијећа установи да оптужени није разумио оптужницу, укратко ће је изложити оптуженом на начин који му је разумљив.
- (3) Оптужени или његов бранилац могу након тога изложити одбрану и укратко изнијети доказе које ће понудити у својој одбрани.

Одјељак 7. Доказни поступак

Члан 276.
Извођење доказа

- (1) Странка и бранилац имају право да позивају свједоке и изводе доказе.
- (2) Осим ако судија односно вијеће у интересу правде не одреди другачије, докази се на главном претресу изводе сљедећим редом:
 - а) докази оптужбе,
 - б) докази одбране,
 - ц) докази оптужбе којима се побијају наводи одбране (реплика),
 - д) докази одбране као одговор на побијање (дуплика),
 - е) докази чије је извођење наредио судија односно вијеће,
 - ф) све релевантне информације које могу да помогну судији односно вијећу при одмјеравању одговарајуће кривичноправне санкције, ако оптужени буде проглашен кривим по једној или више тачака оптужнице.
- (3) Приликом извођења доказа дозвољено је директно, унакрсно и додатно испитивање. Директно испитивање врши страна која позива свједока, али судија односно вијеће може у сваком моменту да постави питање свједоку.

Члан 277.
Директно, унакрсно и додатно испитивање свједока

- (1) Дозвољено је испитивање свједока од странке односно браниоца који је позвао свједока (директно испитивање), затим испитивање тог свједока од супротне странке, односно браниоца (унакрсно испитивање) и поновно испитивање свједока од странке односно браниоца који га је позвао. Свједока испитује странка која га је позвала, али судија односно предсједник и чланови вијећа могу у свакој фази испитивања поставити свједоку одговарајуће питање. Питања свједоку од супротне странке ограничавају се на питања која су претходно постављена током испитивања свједока од странке која је позвала свједока и питања у корист сопствених тврђења. Питања на поновном испитивању свједока од странке која га је позвала ограничавају се и односе на питања постављена током испитивања свједока од супротне странке. Након што свједок буде испитан, судија

односно предсједник и чланови вијећа могу му постављати питања.

(2) Питања која наводе на одговор који се жели чути не могу се постављати при директном испитивању, осим у случају потребе разјашњења изјаве свједока. У правилу, питања која наводе на одговор који се жели чути су дозвољена само приликом унакрсног испитивања. Када странка позове свједока супротне странке или када свједок показује одбојан став или не жели да сарађује, судија односно предсједник вијећа може да дозволи употребу питања која наводе на одговор који се жели чути.

(3) Судија, односно предсједник вијећа ће у одговарајућој мјери контролисати начин и редослијед испитивања свједока и извођења доказа, водећи рачуна да испитивање и извођење доказа буде ефикасно за утврђивање истине, да се избјегне непотребно губљење времена и заштите свједоци од узнемиравања и збуњивања.

(4) Приликом извођења доказа из члана 276. став 2. тачка е) овог закона суд ће испитати свједока, а након тога дозволиће странкама и браниоцу да постављају питања.

Члан 278.

Право суда да се дозволи питање или доказ

(1) Судија односно предсједник вијећа ће забранити питање и одговор на питање које је већ постављено, ако је то питање по његовој оцјени недозвољено или неважно за предмет.

(2) Ако судија односно предсједник вијећа закључи да околности које странка и бранилац жели да докаже немају значаја за предмет или да је понуђени доказ непотребан, одбиће извођење таквог доказа.

Члан 279.

Посебна правила о доказима у случајевима сексуалних деликата

(1) У поступку се не могу користити као докази чињенице које се односе на раније сексуално понашање оштећене стране и њене сексуалне предиспозиције.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, може се у поступку користити доказ да сперма, медицинска документација о повредама или други материјални докази потичу од другог лица, а не од оптуженог.

(3) У случајевима почињења кривичних дјела против човјечности и вриједности заштићених међународним правом, пристанак жртве се не може употријебити у прилог одбране оптуженог.

(4) Прије прихватања доказа у складу са овим чланом обавиће се одговарајуће саслушање са кога је искључена јавност.

(5) Захтјев, пратећа документација и записник са саслушања чувају се запечаћени у посебном омоту, осим ако суд не одреди другачије.

Члан 280.

Посљедице признања оптуженог

Ако је признање оптуженог на главном претресу потпуно и у складу са прије изведеним доказима, у доказном поступку извешће се само они докази који се односе на одлуку о кривичноправној санкцији.

Члан 281.

Полагање заклетве односно давање изјаве

- (1) Сви свједоци полажу заклетву или дају изјаву прије свједочења која замјењује заклетву.
- (2) Текст заклетве односно изјаве гласи: "Заклињем се чашћу и савјешћу - изјављујем да ћу говорити истину о свему што ће ме суд питати и да нећу ускратити, додати или промијенити ништа мени познато о овом предмету."
- (3) Ниједи свједоци који знају читати и писати полажу заклетву односно дају изјаву потписивањем текста заклетве односно изјаве, а глуви свједоци читају текст заклетве односно изјаве. Ако глуви или ниједи свједоци не знају да читају ни пишу, заклетва односно изјава се даје уз помоћ тумача.

Члан 282.

Заштита свједока од вријеђања, пријетњи и напада

- (1) Судија односно председник вијећа дужан је да заштити свједока од вријеђања, пријетње и напада.
- (2) Судија односно председник вијећа ће упозорити или новчано казнити учесника у поступку или било коју другу особу која вријеђа, пријети или доводи у опасност безбједност свједока пред судом. У случају новчаног кажњавања примијењује се одредба члана 257. овог закона.
- (3) У случају озбиљне пријетње свједоку, судија односно председник вијећа ће обавијестити тужиоца ради предузимања кривичног гоњења.
- (4) На приједлог странке или браниоца, судија односно председник вијећа наредиће полицијским органима предузимање мјера неопходних за заштиту свједока.

Члан 283.

Кажњавање за одбијање свједочења

- (1) Ако свједок одбије да свједочи без оправданог разлога и последије упозорења на посљедице, може бити кажњен новчаном казном до 30.000 КМ.
- (2) Против рјешења из става 1. дозвољена је жалба која не задржава извршење рјешења.

Члан 284.

Ангажовање свједока

- (1) Вјештака могу да ангажују странке, бранилац и суд.
- (2) Трошкове вјештака из става 1. овог члана сноси онај који га је ангажовао.

Члан 285.

Испитивање вјештака

- (1) Прије испитивања вјештака, судија односно председник вијећа опоменуће га и на његову дужност да изнесе налаз и мишљење на најбољи могући начин и у складу са вјештином и правилима струке и упозориће га да давање лажног исказа о налазу и мишљењу представља кривично дјело.
- (2) Вјештак ће положити заклетву односно дати изјаву прије свједочења.
- (3) Заклетва односно изјава се даје усмено.
- (4) Текст заклетве односно изјаве гласи: "Заклињем се чашћу-изјављујем да ћу говорити истину и да ћу тачно и потпуно изнијети свој налаз и мишљење."

- (5) Вјештак износи свој налаз и мишљење усмено на главном претресу. У том случају вјештак ће бити директно, унакрсно, односно додатно испитан од обје странке и браниоца, односно суда.
- (6) Писани налаз и мишљење вјештака биће прихваћен као доказни материјал само уколико је тај вјештак свједочио на претресу.

Члан 286.

Отпуштање свједока и вјештака

- (1) Саслушани свједоци и вјештаци остаће испред суднице, уколико их судија односно предсједник вијећа потпуно не отпусти након испитивања од странака и браниоца.
- (2) На приједлог странке или браниоца или по службеној дужности, судија односно предсједник вијећа може наредити да испитани свједоци и вјештаци напусте судницу и да буду накнадно позвани и поново испитани у присуству или одсуству осталих свједока и вјештака.

Члан 287.

Саслушање ван суднице

- (1) Ако се у току суђења сазна да свједок или вјештак није у могућности да дође пред суд, или да би његов долазак био повезан са несразмјерним тешкоћама, судија односно предсједник вијећа може наредити да се свједок односно вјештак испита ван суднице, уколико његово свједочење сматра важним. Судија односно предсједник вијећа, странке и бранилац присуствоваће испитивању, а испитивање ће се провести у складу с чланом 277. овог закона.
- (2) Ако судија односно предсједник вијећа нађе да је то неопходно, испитивање свједока се може извршити приликом реконструкције догађаја ван суднице. Судија односно предсједник вијећа, странке и бранилац ће бити присутне на реконструкцији, а испитивање ће се провести у складу са чланом 277. овог закона.
- (3) Странке, бранилац и оштећени увијек се обавјештавају о времену и мјесту испитивања свједока или извођењу реконструкције, са упутством да странке, бранилац и свједоци морају присуствовати овим радњама. Саслушање ће се провести као да се изводи на главном претресу у складу са чланом 277. овог закона.
- (4) Ако судија односно предсједник вијећа нађе да је то неопходно, на испитивање малолјетника као свједока сходно се примјењују одредбе члана 100. става 6. и члана 104. овог закона.

Члан 288.

Изузеци од непосредног провођења доказа

- (1) Искази дати у истрази дозвољени су као доказ на главном претресу и могу бити кориштени приликом директног и унакрсног испитивања или побијања изнесених навода или у одговору на побијање или за додатно испитивање. У овом случају лицу се може дати могућност да објасни или побије свој претходни исказ.
- (2) Изузетно од става 1. овог члана, записници о исказима датим у истрази могу се по одлуци судије односно вијећа прочитати и користити као доказ на главном претресу само у случају ако су испитана лица умрла, психички обољела, или се не могу пронаћи, или је њихов долазак пред суд немогућ, или је значајно отежан из важних узрока.

Члан 289.

Записници о доказном материјалу

- (1) Записник о увиђају на лицу мјеста, о претресању стана или лица, о одузимању ствари, књига, записника и осталих доказа изнијеће се на главном претресу да би се утврдио њихов садржај, а према

оцјени судије односно предсједника вијећа њихов садржај се може укратко унијети у записник о главном претресу.

(2) За провјеру вјеродостојности писмена, записа или фотографије, потребни су оригинално писмено, запис или фотографија, осим ако није другачије прописано овим законом.

(3) Изузетно од става 2. овог члана може се користити као доказ и овјерена копија оригинала, као и копија која је потврђена као неизмјењена у односу на оригинал.

(4) Доказни материјал из става 1. овог члана се чита уколико се странке и бранилац другачије не договоре.

Члан 290. Измјена оптужбе

Ако тужилац оцијени да изведени докази указују да се измијенило чињенично стање изнесено у оптужници, он може на главном претресу измијенити оптужницу. Ради припремања одбране главни претрес се може одгодити. У овом случају не врши се потврђивање оптужнице.

Члан 291. Допуна доказног поступка

(1) Након извођења доказа, судија односно предсједник вијећа ће упитати странке и браниоца да ли имају још неки доказни приједлог.

(2) Уколико странке и бранилац немају нове доказне приједлоге или приједлози буду одбијени, судија односно предсједник вијећа ће објавити да је доказни поступак завршен.

Члан 292. Завршна ријеч

(1) Након завршетка доказног поступка, судија односно предсједник вијећа позваће тужиоца, оштећеног, браниоца и оптуженог ради давања завршне ријечи. Посљедња ријеч увијек припада оптуженом.

(2) Ако оптужницу заступа више тужилаца или оптужени има више од једног браниоца сви могу да дају завршну ријеч, али се њихова излагања не могу понављати и могу бити временски ограничена.

Члан 293. Завршетак главног претреса

Након завршне ријечи судија односно предсједник вијећа објављује да је главни претрес завршен, а суд се повлачи на вијећање и гласање ради доношења пресуде.

ГЛАВА XXII - ПРЕСУДА

Одјељак 1. Изрицање пресуде

Члан 294. Изрицање и објављивање пресуде

Пресуда се изриче и објављује у име Федерације Босне и Херцеговине.

Члан 295. Везаност пресуде за оптужбу

- (1) Пресуда се може односити само на лице које је оптужено и само на дјело које је предмет оптужбе садржане у потврђеној, односно на главном претресу измијењеној оптужници.
- (2) Суд није везан за приједлоге у погледу правне оцјене дјела.

Члан 296.

Докази на којима се заснива пресуда

- (1) Суд заснива пресуду само на чињеницама и доказима који су изнесени на главном претресу.
- (2) Суд је дужан да савјесно оцијени сваки доказ појединачно и у вези са осталим доказима и на основу такве оцјене изведе закључак да ли је нека чињеница доказана.

Одјељак 2. Врсте пресуда

Члан 297.

Мериторне и процесне пресуде

- (1) Пресудом се оптужба одбија или се оптужени ослобађа од оптужбе или се проглашава кривим.
- (2) Ако оптужба обухвата више кривичних дијела у пресуди ће се изрећи да ли се и за које дјело оптужба одбија или се оптужени ослобађа од оптужбе или се проглашава кривим.

Члан 298.

Пресуда којом се оптужба одбија

Пресуду којом се оптужба одбија суд ће изрећи:

- а) ако за пресуђивање суд није стварно надлежан;
- б) ако је поступак вођен без захтјева тужиоца;
- ц) ако је тужилац од започињања па до завршетка главног претреса одустао од оптужнице;
- д) ако није било потребног одобрења или ако је надлежни државни орган одустао од одобрења;
- е) ако је оптужени за исто дјело већ правоснажно осуђен, ослобођен од оптужбе или је поступак против њега рјешењем правоснажно обустављен, а не ради се о рјешењу о обустављању поступка из члана 342. овог закона;
- ф) ако је оптужени актом амнестије или помиловања ослобођен од гоњења или се кривично гоњење не може предузети због застарјелости или ако постоје друге околности које искључују кривично гоњење.

Члан 299.

Пресуда којом се оптужени ослобађа од оптужбе

Пресуду којом се оптужени ослобађа од оптужбе суд ће изрећи:

- а) ако дјело за које се оптужени оптужује није законом прописано као кривично дјело,
- б) ако постоје околности које искључују кривичну одговорност оптуженог,
- ц) ако није доказано да је оптужени починио кривично дјело за које се оптужује.

Члан 300.

Пресуда којом се оптужени проглашава кривим

(1) У пресуди којом се оптужени проглашава кривим, суд ће изрећи:

- а) за које се кривично дјело оптуженик проглашава кривим, уз навођење чињеница и

околности које чине обиљежја кривичног дјела, као и оних од којих зависи примјена одређене одредбе Кривичног закона;

- б) законски назив кривичног дјела и које су одредбе Кривичног закона примијењене;
- ц) каква се казна изриче оптуженом или се по одредбама Кривичног закона ослобађа од казне;
- д) одлуку о условној осуди;
- е) одлуку о безбједносним мјерама, о одузимању имовинске користи и одлуку о враћању предмета (члан 88.) ако предмети до тада нису враћени власнику односно држаоцу;
- ф) одлуку о урачунавању притвора или већ издржане казне;
- г) одлуку о трошковима кривичног поступка, о имовинскоправном захтјеву, као и о томе да се правоснажна пресуда треба објавити путем средстава јавног информисања;

(2) Ако је оптуженом изречена новчана казна у пресуди ће се одредити рок у којем се новчана казна треба платити и начин замјене извршења новчане казне у случају да се новчана казна не може наплатити.

Одјељак 3. Објављивање пресуде

Члан 301.

Вријеме и мјесто објављивања пресуде

(1) Пошто је пресуда изречена суд ће је одмах објавити. Ако суд није у могућности да истог дана по завршетку главног претреса изрекне пресуду, одложиће објављивање пресуде највише за три дана и одредиће вријеме и мјесто објављивања пресуде.

(2) Суд ће у присутности странака и бранилаца, њихових законских заступника и опуномоћеника да јавно прочита изреку и приопшти укратко разлоге пресуде.

(3) Објављивање пресуде ће се извршити и кад странка, бранилац, законски заступник или опуномоћеник није присутан. Суд може одлучити да оптуженом који је одсутан, пресуду усмено приопшти судија односно предсједник вијећа или да му се пресуда само достави.

(4) Ако је јавност на главном претресу била искључена, изрека пресуде ће се увијек прочитати на јавном засједању. Вијеће ће одлучити да ли ће и колико искључити јавност приликом објављивања разлога пресуде.

(5) Сви присутни саслушаће читање изреке пресуде стојећи.

Члан 302.

Притвор послѣ изрицања пресуде

За одређивање, продужење или укидање притвора послѣ објављивања пресуде до њене правоснажности примјењиваће се одредба члана 152. овог закона.

Члан 303.

Поука о праву на жалбу и друга упозорења

(1) По објављивању пресуде судија односно предсједник вијећа ће поучити оптуженог и оштећеног о праву на жалбу, као и о праву на одговор на жалбу.

(2) Ако је оптуженом изречена условна осуда, упозориће га судија односно предсједник вијећа на значај условне осуде и на услове којих се мора придржавати.

(3) Судија односно предсједник вијећа ће упозорити оптуженог да до правоснажног окончања поступка обавијести суд о свакој промјени адресе.

Одјељак 4. Писана израда и достављање пресуде

Члан 304.

Писана израда пресуде

- (1) Пресуда која је објављена мора се писано израдити у року од 15 дана по објављивању, а у сложеним стварима изузетно у року од 30 дана. Ако пресуда није израђена у тим роковима, судија односно предсједник вијећа је дужан да обавијести предсједника суда због чега то није урађено. Предсједник суда ће, по потреби, предузети мјере да се пресуда што прије изради.
- (2) Пресуду потписују судија односно предсједник вијећа и записничар.
- (3) Овјерени препис пресуде доставиће се тужиоцу и оштећеном, а оптуженом и браниоцу сходно члану 185. овог закона. Ако се оптужени налази у притвору, овјерени преписи пресуде морају бити достављени у роковима из става 1. овог члана.
- (4) Оптуженом и оштећеном доставиће се и поука о праву на жалбу.
- (5) Овјерени препис пресуде суд ће с поуком о праву на жалбу доставити лицу чији је предмет одузет том пресудом, као и правном лицу ком је изречено одузимање имовинске користи. Правоснажна пресуда ће се доставити оштећеном.

Члан 305.

Садржај пресуде

- (1) Писано израђена пресуда мора потпуно одговарати пресуди која је објављена. Пресуда мора имати увод, изреку и образложење.
- (2) Увод пресуде садржи: назначење да се пресуда изриче у име Федерације Босне и Херцеговине, назив суда, име и презиме предсједника и чланова вијећа и записничара, име и презиме оптуженог, кривично дјело за које је оптужен и да ли је био присутан на главном претресу, дан главног претреса и да ли је главни претрес био јаван, име и презиме тужиоца, браниоца, законског заступника и опуномоћеника који су били присутни на главном претресу и дан објављивања изречене пресуде.
- (3) Изрека пресуде садржи личне податке о оптуженом и одлуку којом се оптужени проглашава кривим за кривично дјело за које је оптужен или којом се ослобађа од оптужбе за то дјело или којом се оптужба одбија.
- (4) Ако је оптужени проглашен кривим, изрека пресуде мора обухватити потребне податке из члана 300. овог закона, а ако је ослобођен од оптужбе или је оптужба одбијена, изрека пресуде мора обухватити опис дјела за које је оптужен и одлуку о трошковима кривичног поступка и имовинскоправном захтјеву, ако је био постављен.
- (5) У случају стицаја кривичних дјела суд ће у изреку пресуде унијети казне утврђене за свако појединачно кривично дјело, а затим јединствену казну која је изречена за сва дјела у стицају.
- (6) У образложењу пресуде суд ће изнијети разлоге за сваку тачку пресуде.
- (7) Суд ће одређено и потпуно изнијети које чињенице и из којих разлога узима као доказане или недоказане, дајући нарочито оцјену вјеродостојности противрјечних доказа, из којих разлога није уважио поједине приједлоге странака, из којих разлога је одлучио да се не саслуша непосредно свједок или вјештак чији је исказ прочитан, којим разлозима се руководио при рјешавању правних питања, а нарочито при утврђивању да ли постоји кривично дјело и кривична одговорност оптуженог и при примјењивању одређених одредаба Кривичног закона на оптуженог и његово дјело.
- (8) Ако је оптуженом изречена казна, у образложењу ће се навести које је околности суд узео у

обзир при одмјеравању казне. Суд ће посебно образложити којим се разлозима руководио при одлуци да казну треба ублажити или оптуженог ослободити од казне или изрећи условну осуду или да треба изрећи безбједносно мјеру или одузимање имовинске користи.

(9) Ако се оптужени ослобађа од оптужбе у образложењу ће се нарочито навести из којих се разлога из члана 299. овог закона то чини.

(10) У образложењу пресуде којом се оптужба одбија суд се неће упуштати у оцјену главне ствари, него ће се ограничити само на разлоге за одбијање оптужбе.

Члан 306. Исправке у пресуди

(1) Грешке у именима и бројевима, као и друге очигледне грешке у писању и рачунању, недостатке у облику и несагласности писано израђене пресуде с оригиналом исправиће, посебним рјешењем, судија односно предсједник вијећа на захтјев странке и браниоца или по службеној дужности.

(2) Ако постоји несагласност између писано израђене пресуде и њеног оригинала у погледу података из члана 300. став 1. тач. од а) до е) и тачке г) овог закона, рјешење о исправци доставиће се лицима из члана 303. овог закона. У том случају рок за жалбу против пресуде тече од дана достављања тог рјешења, против кога посебна жалба није дозвољена.

ГЛАВА XXIII - РЕДОВНИ ПРАВНИ ЛИЈЕКОВИ

Одјељак 1 - Жалба на првостепену пресуду

Члан 307. Право на жалбу и рок

(1) Против пресуде донесене у првом степену може се поднијети жалба другостепеном суду у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

(2) У сложеним стварима, на захтијев странака и бранилаца, суд може продужити рок за жалбу најдуже за 15 дана.

(3) До одлуке суда о захтјеву из става 2. овог члана не тече рок за жалбу.

(4) Благовремено поднесена жалба одлаже извршење пресуде.

Члан 308. Субјекти жалбе

(1) Жалбу могу поднијети странке, бранилац и оштећени.

(2) У корист оптуженог жалбу могу поднијети законски заступник, брачни односно ванбрачни друг оптуженог, сродник по крви у правој линији, усвојилац, усвојеник, брат, сестра и хранилац. Рок за жалбу и у том случају тече од дана кад је оптуженом или његовом браниоцу достављен препис пресуде.

(3) Тужилац може да поднесе жалбу како на штету тако и у корист оптуженог.

(4) Оштећени може да побија пресуду само због одлуке суда о трошковима кривичног поступка и одлуке о имовинско-правном захтјеву.

(5) Жалбу може да поднесе и лице чији је предмет одузет или од ког је одузета имовинска корист

прибављена кривичним дјелом.

(6) Бранилац и лица из става 2. овог члана могу да поднесу жалбу и без нарочитог овлаштења оптуженог, али не и против његове воље, осим ако је оптуженом изречена казна дуготрајног затвора.

Члан 309. Одрицање и одустајање

(1) Оптужени се може одрећи права на жалбу само пошто му је пресуда достављена. Оптужени се и прије тога може одрећи права на жалбу ако се тужилац одрекао права на жалбу, осим ако би оптужени према пресуди требао да издржава казну затвора. До доношења одлуке вијећа апелационог одјељења оптужени може да одустане од већ поднесене жалбе.

(2) Тужилац се може одрећи права на жалбу од момента објављивања пресуде па до истека рока за подношење жалбе, а може до доношења одлуке вијећа апелационог одјељења одустати од већ поднесене жалбе.

(3) Одрицање и одустајање од жалбе не може се опозвати.

Члан 310. Садржај жалбе и отклањање недостатака жалбе

(1) Жалба треба садржавати:

- а) назначење пресуде против које се подноси жалба (назив суда, број и датум пресуде),
- б) основ за побијање пресуде,
- ц) образложење жалбе,
- д) приједлог да се побијена пресуда потпуно или дјелимично укине или преиначи,
- е) потпис лица које подноси жалбу.

(2) Ако је жалбу поднио оптужени или друго лице из члана 308. став 2. овог закона, а оптужени нема браниоца или ако је жалбу поднио оштећени који нема опуномоћеника, а жалба није састављена у складу с одредбама става 1. овог члана, суд ће позвати жалиоца да у одређеном року допуни жалбу писаним поднеском или усмено на записник код суда. Ако жалилац не поступи по овом позиву, суд ће одбацити жалбу ако не садржи податке из става 1. тачке б), ц) и е) овог члана, а ако жалба не садржи податак из става 1. тачке а) овог члана, одбациће је ако се не може утврдити на коју се пресуду односи. Ако је жалба поднесена у корист оптуженог, доставиће се апелационом одјељењу ако се може утврдити на коју се пресуду односи, а одбациће се ако се то не може утврдити.

(3) Ако је жалбу поднио оштећени који има опуномоћеника или тужилац, а жалба не садржи податке из става 1. тачке б), ц) и е) овог члана или ако жалба не садржи податак из става 1. тачке а) овог члана, а не може се утврдити на коју се пресуду односи, жалба ће се одбацити. Жалба са овим недостацима поднесена у корист оптуженог који има браниоца доставиће се апелационом одјељењу ако се може утврдити на коју се пресуду односи, а одбациће се ако се то не може утврдити.

(4) У жалби се могу износити нове чињенице и нови докази који и поред дужне пажње и опреза нису могли бити представљени на главном претресу. Жалилац је дужан навести разлоге зашто их раније није изнио. Позивајући се на нове чињенице, жалилац је дужан да наведе доказе којима би се те чињенице имале доказати, а позивајући се на нове доказе, дужан је да наведе чињенице које помоћу тих доказа жели доказати.

Члан 311. Жалбени основи

Пресуда се може побијати:

- а) због битне повреде одредаба кривичног поступка,
- б) због повреде Кривичног закона,
- ц) због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања,
- д) због одлуке о кривичноправним санкцијама, одузимању имовинске користи, трошковима кривичног поступка, имовинскоправном захтјеву, као и због одлуке о објављивању пресуде путем средстава јавног информисања.

Члан 312.

Битне повреде одредаба кривичног поступка

(1) Битна повреда одредаба кривичног поступка постоји:

- а) ако је суд био непрописно састављен или ако је у изрицању пресуде учествовао судија који није учествовао на главном претресу или који је правоснажном одлуком изузет од суђења;
- б) ако је на главном претресу учествовао судија који се морао изузети;
- ц) ако је главни претрес одржан без лица чија је присутност на главном претресу по закону обавезна или ако је оптуженом, браниоцу или оштећеном, противно његовом захтјеву, ускраћено да на главном претресу употребљава свој језик и да на свом језику прати ток главног претреса;
- д) ако је повријеђено право на одбрану;
- е) ако је противно закону била искључена јавност на главном претресу;
- ф) ако је суд повриједио прописе кривичног поступка о постојању одобрења надлежног органа;
- г) ако је суд донио пресуду а није био стварно надлежан или ако је неправилно одбио оптужбу због стварне ненадлежности;
- х) ако суд својом пресудом није потпуно ријешио предмет оптужбе;
- и) ако се пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама овог закона не може заснивати пресуда;
- ј) ако је оптужба прекорачена;
- к) ако је изрека пресуде неразумљива, противрјечна сама себи или разлозима пресуде или ако пресуда уопште не садржи разлоге или у њој нису наведени разлози о релевантним чињеницама.

(2) Битна повреда одредаба кривичног поступка постоји и ако суд за вријеме припремања главног претреса или у току главног претреса или приликом доношења пресуде није примјенио или је неправилно примјенио неку одредбу овог закона, а то је било или је могло бити од утицаја на законито и правилно доношење пресуде.

Члан 313.

Повреде Кривичног закона

Повреда Кривичног закона постоји ако је Кривични закон повријеђен по питању:

- а) да ли је дјело за које се оптужени гони кривично дјело;
- б) постоје ли околности које искључују кривичну одговорност;
- ц) постоје ли околности које искључују кривично гоњење, а нарочито да ли је наступила застарјелост кривичног гоњења или је гоњење искључено због амнестије или помиловања или је ствар већ правоснажно пресуђена;
- д) да ли је у погледу кривичног дјела које је предмет оптужбе примијењен закон који се не може примијенити;
- е) да ли је одлуком о казни или условној осуди, односно одлуком о безбједносној мјери или о одузимању имовинске користи прекорачено овлаштење које суд има по закону;
- ф) да ли су правилно примијењене одредбе о урачунавању притвора и издржане казне.

Члан 314.

Погрешно или непотпуно чињенично стање

- (1) Пресуда се може побијати због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања кад је суд неку релевантну чињеницу погрешно утврдио или је није утврдио.
- (2) Непотпуно утврђено чињенично стање постоји и кад на то указују нове чињенице или нови докази.

Члан 315.

Одлуке о кривичноправној санкцији, трошковима поступка, имовинскоправном захтјеву и објављивању пресуде

- (1) Пресуда се може побијати због одлуке о казни и условној осуди кад том одлуком није прекорачено законско овлашћење, али суд није правилно одмјерио казну, с обзиром на околности које утичу да казна буде већа или мања и због тога што је суд примијенио или није примијенио одредбе о ублажавању казне, о ослобађању од казне, или о условној осуди, иако су за то постојали законски услови.
- (2) Одлука о безбједносној мјери или о одузимању имовинске користи може се побијати ако не постоји повреда закона из члана 313. тачке е) овог закона, али је суд неправилно донио ову одлуку или није изрекао безбједносну мјеру односно одузимање имовинске користи, иако су за то постојали законски услови. Из истих разлога може се побијати одлука о трошковима кривичног поступка.
- (3) Одлука о имовинскоправном захтјеву, као и одлука о објављивању пресуде путем средстава јавног информисања може се побијати кад је суд о овим питањима донио одлуку противно законским одредбама.

Члан 316.

Подношење жалбе

- (1) Жалба се подноси суду у довољном броју примјерака за суд, као и за противну странку и браниоца, ради давања одговора.
- (2) Неблаговремену (члан 326.), недозвољену (члан 327.) и изјављену од неовлаштеног лица (члан 308.) жалбу одбациће рјешењем судија односно предсједник вијећа.

Члан 317.

Одговор на жалбу

Примјерак жалбе доставља се противној странци и браниоцу (члан 185.) који могу у року од осам дана од дана пријема да поднесу суду одговор на жалбу. Жалба и одговор на жалбу са свим списима, доставља се апелационом одјељењу.

Члан 318.

Судија извјестилац

- (1) Кад спис по жалби стигне апелационом суду, предсједник апелационог суда доставља спис предсједнику апелационог вијећа који одређује судију извјестиоца.
- (2) Судија извјестилац може, по потреби, од судије односно предсједника вијећа које је донијело побијену пресуду да прибави извјештај о повредама одредаба кривичног поступка, а може и да провјери наводе жалбе у погледу нових доказа и нових чињеница или прибави потребне извјештаје или списе.
- (3) Када судија извјестилац припреми спис, предсједник вијећа ће да закаже сједницу вијећа.

Члан 319. **Сједница вијећа**

- (1) О сједници вијећа обавијестиће се тужилац, оптужени и његов бранилац.
- (2) Ако се оптужени налази у притвору или на издржавању казне обезбиједиће се његова присутност.
- (3) Сједница вијећа почиње излагањем подносиоца жалбе, а после тога друга странка излаже одговор на жалбу. Вијеће може од странака и браниоца који су присутни сједници да затражи потребно објашњење у вези са жалбом и одговором на жалбу. Странке и бранилац могу предложити да се прочитају поједини списи и могу, на дозволу предсједника вијећа да дају потребна објашњења за своје ставове из жалбе, односно одговора на жалбу не понављајући оно што је садржано у објашњењима.
- (4) Недолазак странака и браниоца који су уредно обавијештени не спречава одржавање сједнице вијећа.
- (5) На сједници вијећа којој су присутне странке и бранилац јавност се може искључити само под условима одређеним овим законом (чл. од 250. до 252).
- (6) Записник о сједници вијећа прикључује се списима.
- (7) Рјешења из чл. 326. и 327. овог закона могу се донијети и без обавјештавања странака и браниоца о сједници вијећа.

Члан 320. **Одлучивање на сједници вијећа или на претресу**

Вијеће апелационог одјељења доноси одлуку на сједници вијећа или на основу одржаног претреса.

Члан 321. **Границе испитивања пресуде**

Вијеће апелационог одјељења испитује пресуду у оном дијелу у којем се она побија жалбом.

Члан 322. **Забрана *reformatio in peius***

Ако је поднесена жалба само у корист оптуженог, пресуда се не смије измијенити на његову штету.

Члан 323. **Проширено дјеловање жалбе**

Жалба због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања или због повреде Кривичног закона поднесена у корист оптуженог садржи у себи и жалбу због одлуке о кривичноправној санкцији и о одузимању имовинске користи (члан 315.).

Члан 324. ***Beneficium cohaesionis***

Ако вијеће апелационог одјељења поводом ма чије жалбе утврди да су разлози због којих је донио одлуку у корист оптуженог од користи и за неког од саоптужених који није поднио жалбу или је није поднио у том правцу, поступиће по службеној дужности као да таква жалба постоји.

Члан 325.
Одлуке по жалби

(1) Вијеће апелационог одјељења може на сједници вијећа да одбаци жалбу као неблаговремену или као недозвољену или одбије жалбу као неосновану и потврди првостепену пресуду или преиначи првостепену пресуду, или укине пресуду и одржи претрес.

(2) О свим жалбама против исте пресуде вијеће апелационог одјељења одлучује једном одлуком.

Члан 326.
Одбацивање жалбе као недозвољене

Жалба ће се одбацити рјешењем као неблаговремена ако се утврди да је поднијета након истека законског рока за њено подношење.

Члан 327.
Одбацивање жалбе као недозвољене

Жалба ће се одбацити рјешењем као недозвољена ако се утврди да је жалбу поднијело лице које није овлашћено за подношење жалбе или лице које се одрекло права на жалбу, или ако се утврди одустанак од жалбе или да је послије одустајања поново поднесена жалба, или ако жалба по закону није дозвољена.

Члан 328.
Одбијање жалбе

Вијеће апелационог одјељења ће пресудом одбити жалбу као неосновану и потврдити првостепену пресуду кад утврди да не постоје разлози због којих се пресуда побија жалбом.

Члан 329.
Преиначавање првостепене пресуде

(1) Вијеће апелационог одјељења ће, уважавајући жалбу, пресудом преиначити првостепену пресуду ако сматра да су релевантне чињенице у првостепеној пресуди правилно утврђене и да се, с обзиром на утврђено чињенично стање по правилној примјени закона, треба да донесе друкчија пресуда, а према стању ствари и у случају повреде из члана 312. става 1. тачке ф) и ј) овог закона.

(2) Ако су се због преиначавања првостепене пресуде стекли услови да се одреди односно укине притвор на основу члана 152. ст. 1. и 2. овог закона, вијеће апелационог одјељења ће о томе да донесе посебно рјешење против којег није дозвољена жалба.

Члан 330.
Укидање првостепене пресуде

(1) Вијеће апелационог одјељења ће, уважавајући жалбу, рјешењем укинути првостепену пресуду и одредити одржавање претреса ако утврди да:

- а) постоји битна повреда одредаба кривичног поступка, осим случајева из члана 329. став 1. овог закона,
- б) је потребно извести нове доказе или поновити већ у првостепеном поступку изведене доказе због којих је чињенично стање погрешно или непотпуно утврђено.

(2) Вијеће апелационог одјељења може и дјелимично укинути првостепену пресуду ако се поједини дијелови пресуде могу издвојити без штете за правилно пресуђивање и у односу на тај дио одржати претрес.

(3) Ако се оптужени налази у притвору, вијеће апелационог одјељења ће испитати постоје ли још разлози за притвор и донијеће рјешење о продужењу или укидању притвора. Против овог рјешења није дозвољена жалба.

(4) Ако је оптужени у притвору, вијеће апелационог одјељења је дужно да донесе одлуку најкасније у року од три мјесеца од дана када је примило списе.

Члан 331.

Образложење одлуке којом се укида првостепена пресуда

У образложењу пресуде, у дијелу којим се укида првостепена пресуда или у рјешењу којим се укида првостепена пресуда, навешће се само кратки разлози за укидање.

Члан 332.

Претрес пред вијећем апелационог одјељења

(1) Одредбе које се односе на главни претрес у првостепеном поступку сходно се примјењују и на претрес пред вијећем апелационог одјељења.

(2) Ако вијеће апелационог одјељења установи да је потребно поново извести већ изведене доказе у првостепеном поступку, искази саслушаних свједока и вјештака и писани налаз и мишљење биће прихваћени као доказни материјал уколико су ти свједоци и вјештаци приликом свједочења били унакрсно испитани од супротне странке и браниоца, или нису били унакрсно испитани од супротне странке или браниоца иако им је то било омогућено, као и уколико се ради о доказима из члана 276. став 2. тачка е) овог закона. У том случају њихови искази на претресу се могу читати.

(3) Одредбе става 2. овог члана се не односе на лица која могу одбити да свједоче из члана 97. овог закона.

Одјељак 2 - Жалба на другостепену пресуду

Члан 333.

Услови за подношење жалбе и поступак по жалби

(1) Против пресуде суда који рјешава у другом степену дозвољена је жалба ако је суд који рјешава у другом степену преиначио првостепену пресуду којом је оптужени ослобођен од оптужбе и изрекао пресуду којом се оптужени проглашава кривим.

(2) О жалби против другостепене пресуде из става 1. овог члана рјешава Врховни суд Федерације на сједници вијећа, у складу са одредбама које важе за поступак пред другостепеним судом.

Одјељак 3. Жалба на рјешење

Члан 334.

Дозвољеност жалбе на рјешење

(1) Против рјешења суда донесеног у првом степену странке, бранилац и лица чија су права повријеђена могу да поднесу жалбу увијек кад у овом закону није изричито одређено да жалба није дозвољена.

(2) Против рјешења вијећа донесеног у току истраге није дозвољена жалба, ако овим законом није другачије прописано.

(3) Рјешења која се доносе ради припремања главног претреса и пресуде могу се побијати само у жалби на пресуду.

Члан 335.
Општи рок за подношење жалбе

- (1) Жалба се подноси суду који је донио рјешење.
- (2) Ако овим законом није другачије одређено, жалба на рјешење подноси се у року од три дана од дана достављања рјешења.

Члан 336.
Суспензивно дјеловање жалбе

Ако у овом закону није другачије одређено, подношењем жалбе на рјешење одгађа се извршење рјешења против ког је поднесена жалба.

Члан 337.
Одлучивање о жалби на рјешење

- (1) О жалби против рјешења донесеног у првом степену одлучује вијеће апелационог одјељења вишег суда, ако овим законом није другачије одређено. О жалби против рјешења донесеног у првом степену пред Врховним судом Федерације одлучује вијеће апелационог одјељења тог суда.
- (2) О жалби против рјешења судије за претходни поступак, односно судије за претходно саслушање одлучује вијеће истог суда (члан 25. став 6.), осим ако овим законом није другачије прописано.
- (3) Одлучујући о жалби суд може рјешењем одбацити жалбу као неблаговремену или као недозвољену, одбити жалбу као неосновану или уважити жалбу и рјешење преиначити или укинути и, по потреби, предмет упутити на поновно одлучивање.

Члан 338.
Сходна примјена одредаба о жалби на првостепену пресуду

На поступак по жалби на рјешење сходно се примјењују одредбе чл. 308., 310. и члана 316. став 2., члана 318. став 1. и чл. 322. и 324. овог закона.

Члан 339.
Сходна примјена одредаба овог закона и на друга рјешења

Ако овим законом није другачије одређено одредбе чл. 334. и 338. овог закона сходно се примјењују и на сва остала рјешења која се доносе по овом закону.

ГЛАВА XXIV - ВАНРЕДНИ ПРАВНИ ЛИЈЕК

Понављање поступка

Члан 340.
Општа одредба

Кривични поступак који је довршен правоснажним рјешењем или правоснажном пресудом може се на захтјев овлашћеног лица поновити само у случајевима и под условима предвиђеним у овом закону.

Члан 341.
Настављање кривичног поступка

Ако је кривични поступак рјешењем правоснажно обустављен или је пресудом оптужба правоснажно

одбијена зато што није било потребног одобрења, поступак ће се на захтјев тужиоца наставити чим престану узроци због којих су донесене наведене одлуке.

Члан 342.

Понављање поступка завршеног правоснажним рјешењем

(1) Ако је изван случајева из члана 341. овог закона кривични поступак правоснажно обустављен прије почетка главног претреса, на захтјев тужиоца може се дозволити понављање кривичног поступка ако се поднесу нови докази на основу којих се суд може увјерити да су се стекли услови за поновно покретање кривичног поступка.

(2) Кривични поступак правоснажно обустављен до почетка главног претреса може се поновити кад је тужилац одустао од гоњења, ако се докаже да је до одустанка дошло због кривичног дјела злоупотребе службеног положаја тужиоца. У погледу доказивања кривичног дјела тужиоца примјењиваће се одредбе члана 343. става 2. овог закона.

Члан 343.

Понављање поступка у корист осуђеног

(1) Кривични поступак завршен правоснажном пресудом може се поновити у корист осуђеног:

- а) ако се докаже да је пресуда заснована на лажном документу или на лажном исказу свједока, вјештака или тумача,
- б) ако се докаже да је до пресуде дошло због кривичног дјела судије или лица које је вршило истражне радње,
- ц) ако се изнесу нове чињенице или се поднесу нови докази који и поред дужне пажње и опреза нису могли бити представљени на главном претресу, а који су сами за себе или у вези са ранијим доказима подесни да проузрокују ослобађање лица које је било осуђено или његову осуду по блажем кривичном закону,
- д) ако је неко лице за исто кривично дјело више пута осуђено или ако је више лица осуђено због истог дјела које је могло починити само једно лице или неко од њих,
- е) ако се у случају осуде за продужено кривично дјело или за друго кривично дјело које по закону обухвата више истоврсних или више разноврсних радњи изнесу нове чињенице или поднесу нови докази који указују да осуђени није починио радњу која је обухваћена дјелом из осуде, а постојање ових чињеница би било од битног утицаја на одмјеравање казне,
- ф) ако Уставни суд Босне и Херцеговине, Дом за људска права за Босну и Херцеговину или Европски суд за људска права утврди да су у току поступка кршена људска права и основне слободе и ако је пресуда заснована на том кршењу, и
- г) ако је одлуком Уставног суда Федерације или Уставног суда Босне и Херцеговине престао да важи закон или други пропис на основу којег је била донесена правоснажна осуђујућа пресуда.

(2) У случајевима из става 1. тач. а) и б) овог члана мора се правоснажном пресудом доказати да су наведена лица проглашена кривим за односна кривична дјела. Ако се поступак против ових лица не може провести због тога што су умрла или што постоје околности које искључују кривично гоњење, чињенице из става 1. тач. а) и б) овог члана могу се утврдити и другим доказима.

Члан 344.

Понављање поступка на штету оптуженог

(1) Кривични поступак се може поновити на штету оптуженог ако је пресуда којом се оптужба одбија донесена због одустанка тужиоца од оптужбе, а докаже се да је до овог одустанка дошло због кривичног дјела корупције или кривичног дјела против службене и друге дужности тужиоца.

(2) У случају из става 1. овог члана примјењују се одредбе члана 343. став 2. овог закона.

Члан 345.

Лица овлаштена за подношење захтјева

- (1) Захтјев за понављање кривичног поступка могу да поднесу странке и бранилац, а после смрти осуђеног захтјев у његову корист могу да поднесу тужилац и лица из члана 308. става 2. овог закона.
- (2) Захтјев за понављање кривичног поступка у корист осуђеног може се поднијети и пошто је осуђени издржао казну и, без обзира на застарјелост, амнестију или помиловање.
- (3) Ако суд сазна да постоји разлог за понављање кривичног поступка, обавијестиће о томе осуђеног, односно лице које је овлаштено да у корист осуђеног поднесе захтјев.

Члан 346.

Поступање по захтјеву

- (1) О захтјеву за понављање кривичног поступка одлучује вијеће (члан 25. став 6.).
- (2) У захтјеву се мора навести по ком се законском основу тражи понављање и којим се доказима поткрепљују чињенице на којима се захтјев заснива. Ако захтјев не садржи ове податке, суд ће позвати подносиоца да у одређеном року захтјев допуни.
- (3) Приликом рјешавања о захтјеву на вијећу неће учествовати судија који је учествовао у доношењу пресуде у ранијем поступку.

Члан 347.

Одлучивање о захтјеву

- (1) Суд ће рјешењем захтјев одбацити ако на основу самог захтјева и списка ранијег поступка утврди да је захтјев поднијело неовлаштено лице, или да нема законских услова за понављање поступка, или да су чињенице и докази на којима се захтјев заснива већ били изнесени у ранијем захтјеву за понављање поступка који је одбијен правоснажним рјешењем суда, или да чињенице и докази очигледно нису подесни да се на основу њих дозволи понављање или да подносилац захтјева није поступио по члану 346. став 2. овог закона.
- (2) Ако суд не одбаци захтјев доставиће се препис захтјева противној странци која има право у року од осам дана да одговори на захтјев. Кад суду стигне одговор на захтјев или кад истекне рок за давање одговора, предсједник вијећа одредиће да се извиде чињенице и прибаве докази на које се позива у захтјеву и у одговору на захтјев.
- (3) Послеједних извиђаја суд ће рјешењем одмах одлучити о захтјеву за понављање поступка.

Члан 348.

Дозвола за понављање поступка

- (1) Кад тужилац врати списе, суд ће, ако не одреди да се извиђај допуни, на основу резултата извиђаја захтјев уважити и дозволити понављање кривичног поступка или ће захтјев одбити, ако нови докази нису подесни да доведу до понављања кривичног поступка.
- (2) Ако суд нађе да разлози због којих је дозволио понављање поступка у корист оптуженог постоје и за неког од саоптужених који није поднио захтјев за понављање поступка, поступиће по службеној дужности као да такав захтјев постоји.
- (3) У рјешењу којим се дозвољава понављање кривичног поступка суд ће одлучити да се одмах закаже нови главни претрес или да се кривични предмет врати у стање истраге.

(4) Ако је захтјев за понављање кривичног поступка поднесен у корист осуђеног, а суд сматра, с обзиром на поднесене доказе, да осуђени може у поновљеном поступку бити осуђен на такву казну да би се урачунавањем већ издржане казне требао пустити на слободу, или да може бити ослобођен од оптужбе или да оптужба може бити одбијена, одредиће да се извршење пресуде одгоди, односно прекине.

(5) Кад рјешење којим се дозвољава понављање кривичног поступка постане правоснажно обуставиће се извршење казне, али ће суд, на приједлог тужиоца, одредити притвор ако постоје услови из члана 146. овог закона.

Члан 349.

Правила поновљеног поступка

(1) На поновљени поступак који се води на основу рјешења којим је дозвољено понављање кривичног поступка, примијењују се исте одредбе као и на претходни поступак. У поновљеном поступку суд није везан за рјешења донесена у претходном поступку.

(2) Ако се поновљени поступак обустави до почетка главног претреса, суд ће рјешењем о обустављању поступка укинути и ранију пресуду.

(3) Кад суд у поновљеном поступку донесе пресуду изрећи ће да се претходна пресуда дјелимично или у потпуности ставља ван снаге или да се оставља на снази. У казну коју одреди новом пресудом суд ће оптуженом урачунати издржану казну, а ако је понављање одређено само за неко од дјела за које је оптужени био осуђен, суд ће изрећи нову јединствену казну.

(4) Суд је у поновљеном поступку везан забраном из члана 322. овог закона.

ДИО ТРЕЋИ - ПОСЕБНИ ПОСТУПЦИ

ГЛАВА XXV – ПОСТУПАК ЗА ИЗДАВАЊЕ КАЗНЕНОГ НАЛОГА

Члан 350.

Општа одредба

(1) За кривично дјело с прописаном казном затвора до пет година или новчаном казном као главном казном, а за које је прикупио довољно доказа који пружају основ за тврдњу да је осумњичени починио кривично дјело, тужилац може у оптужници затражити од суда да изда казни налог у којем ће оптуженом изрећи одређену кривичноправну санкцију или мјеру без провођења главне расправе.

(2) Тужилац може да затражи изрицање једне или више од сљедећих кривичноправних санкција или мјера: новчане казне, условне осуде и одузимања имовинске користи прибављене кривичним дјелом или одузимање предмета.

(3) Изрицање новчане казне може се затражити у висини која не може бити већа од 50.000 КМ.

Члан 351.

Неприхватање захтјева за издавање казног налога

(1) Судија ће одбацити захтјев за издавање казног налога ако установи да постоји основ за спајање поступка из члана 32. овог закона, ако се ради о кривичном дјелу за које се такав захтјев не може поставити или ако је тужилац затражио изрицање кривичноправне санкције или мјере која по закону није дозвољена.

(2) О жалби тужиоца против рјешења о одбацивању одлучује вијеће из члана 25. став 6. овог закона у року од 48 часова.

(3) Ако судија сматра да подаци у оптужници не пружају довољно основа за издавање казненог налога или да се према тим подацима може очекивати изрицање неке друге кривичне санкције или мјере, а не оне коју је затражио тужилац, поступиће са оптужницом као да је поднесена на потврђивање и прослједити је у даљи поступак, у складу са овим законом.

Члан 352.

Прихватање захтјева за издавање казненог налога

(1) Ако се сложи са захтјевом за издавање казненог налога судија ће потврдити оптужницу и заказати саслушање оптуженог.

Приликом саслушања судија ће:

- а) утврдити да ли је испоштовано право оптуженог да га заступа бранилац,
- б) утврдити да ли је оптужени разумио оптужницу и захтјев тужиоца за изрицање кривичноправне санкције или мјере,
- ц) упознати оптуженог са доказима које је прикупио тужилац и позвати га на давање изјаве о представљеним доказима,
- д) позвати оптуженог да се изјасни о кривици,
- е) позвати оптуженог да се изјасни о предложеној кривичноправној санкцији или мјери.

Члан 353.

Издавање казненог налога

(1) Ако оптужени изјави да није крив или стави приговор на оптужницу, судија ће заказати главни претрес у року од 30 дана и прослједити оптужницу на даљи поступак, у складу са овим законом.

(2) Ако оптужени изјави да је крив и да прихвата кривичноправну санкцију или мјеру предложену у оптужници, судија ће прво утврдити кривицу и онда пресудом издати казнени налог у складу са оптужницом.

Члан 354.

Садржај пресуде којом се издаје казнени налог и право на жалбу

(1) Пресуда којом се издаје казнени налог садржи податке из члана 300. овог закона.

(2) У образложењу пресуде из става 1. овог члана укратко се наводе разлози који оправдавају изрицање пресуде којом се издаје казнени налог.

(3) Против пресуде из става 1. овог члана дозвољена је жалба у року од осам дана од дана достављања пресуде.

Члан 355.

Достављање пресуде којом се издаје казнени налог

(1) Пресуда којом се издаје казнени налог доставља се оптуженом, његовом браниоцу и тужиоцу.

(2) Плаћање новчане казне прије истека рока за подношење жалбе не сматра се одрицањем од права на жалбу.

XXVI - ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О ИЗРИЦАЊУ СУДСКЕ ОПОМЕНЕ

Члан 356.

Изрицање судске опомене

(1) Судска опомена изриче се рјешењем.

(2) Уколико у овој глави није нешто друго предвиђено одредбе овог закона, које се односе на пресуду којом се оптужени проглашава кривим, примјењују се у складу са и на рјешење о судској опомени.

Члан 357.

Објављивање и садржај рјешења о судској опомени

(1) Рјешење о судској опомени објављује се одмах по завршетку главног претреса с битним разлозима. Том приликом предсједник вијећа упозориће оптуженог да му се за кривично одјело које је починио не изриче казна јер се очекује да ће и судска опомена на њега довољно утицати да више не врши кривична дјела. Ако се рјешење о судској опомени објављује у одсуству оптуженог суд ће овакво упозорење унијети у образложење рјешења.

(2) У изреци рјешења о судској опомени, поред личних података о оптуженом, навешће се само да се оптуженом изриче судска опомена за дјело које је предмет оптужбе и законски назив кривичног дјела. Изрека рјешења о судској опомени обухвата и потребне податке из члана 300. став 1. тач. е) и г) овог закона.

(3) У образложењу рјешења суд ће изнијети којим се разлозима руководио при изрицању судске опомене.

Члан 358.

Побијање рјешења о судској опомени

(1) Рјешење о судској опомени може се побијати због основа наведених у члану 311. тач. од а) до ц) овог закона, као и због тога што нису постојале околности које оправдавају изрицање судске опомене.

(2) Ако рјешење о судској опомени садржи одлуку о мјерама безбједности, о одузимању имовинске користи, о трошковима кривичног поступка или о имовинскоправном захтјеву, ова одлука се може побијати из разлога што суд није правилно примијенио безбједносну мјеру или одузимање имовинске користи, односно што је одлуку о трошковима кривичног поступка или имовинскоправном захтјеву донио противно законским одредбама.

Члан 359.

Повреда Кривичног закона

Повреда Кривичног закона у случају изрицања судске опомене постоји, осим по питањима наведеним у члану 313. тач. од а) до д) овог закона и кад је одлуком о судској опомени, безбједносној мјери или одузимању имовинске користи прекорачено овлаштење које суд има по закону.

Члан 360.

Одлуке поводом жалбе

(1) Ако је жалбу против рјешења о судској опомени изјавио тужилац на штету оптуженог, другостепени суд може донијети пресуду којом се оптужени проглашава кривим и осуђује на казну или којом се изриче условна осуда ако нађе да је првостепени суд правилно утврдио релевантне чињенице, али да по правилној примјени закона долази у обзир изрицање казне.

(2) Поводом било чије жалбе против рјешења о судској опомени другостепени суд може да донесе пресуду којом се оптужба одбија или се оптужени ослобађа од оптужбе, ако нађе да је првостепени суд правилно утврдио релевантне чињенице и да према правилној примјени закона долази у обзир изрицање једне од ових пресуда.

ГЛАВА XXVII - ПОСТУПАК ПРЕМА МАЛОЉЕТНИЦИМА

Одјељак 1. Опште одредбе

Члан 361.

Примјена других одредаба овог закона у поступку према малољетницима

(1) Одредбе ове главе примјењују се у поступку према лицима која су починила кривично дјело као малољетници, а у вријеме покретања поступка односно суђења нису навршиле двадесет једну годину живота. Остале одредбе овог закона примјењују се уколико нису у супротности с одредбама ове главе.

(2) Одредбе чл. 363. до 365.; чл. 368. до 371.; чл. 376., 378., 380. и 387. овог закона примјењују се у поступку према млађем пунољетном лицу ако се до почетка главног претреса установи да долази у обзир да се том лицу изрекне васпитна мјера у складу са одредбама КЗФБиХ, а до тог времена она нија навршила двадесет једну годину живота.

Члан 362.

Примјена одредаба према дјечи

Кад се у току поступка утврди да малољетник у вријеме почињења кривичног дјела није навршио четрнаест година живота кривични поступак ће се обуставити и о томе ће се обавијестити орган старања.

Члан 363.

Обазриво поступање

(1) Малољетнику се не може судити у одсуству.

(2) При предузимању радњи којима је присутан малољетник, а нарочито при његовом испитивању, органи који учествују у поступку дужни су да поступају обазриво водећи рачуна о психичком развоју, осјетљивости и личним својствима малољетника, како вођење кривичног поступка не би штетно утицало на развој малољетника.

(3) Органи који учествују у поступку спречаваће подесним мјерама свако недисциплиновано понашање малољетника.

Члан 364.

Обавезна одбрана

(1) Малољетник мора имати браниоца од почетка припремног поступка.

(2) Уколико малољетник не познаје језик на ком се води кривични поступак, суд ће му одредити тумача.

(3) Ако у случајевима из става 1. овог члана сам малољетник, његов законски заступник или сродници не узму браниоца, њега ће поставити по службеној дужности судија за малољетнике.

Члан 365.

Ослобађење од дужности свједочења

Од дужности свједочења о околностима потребним за оцјењивање психичког развоја малољетника, упознавање његове личности и прилика у којима живи (члан 375.), ослобођени су само родитељ, старалац, усвојилац, социјални радник, вјерски исповједник, односно вјерски службеник и бранилац.

Члан 366.
Спајање и раздвајање поступка

(1) Када је малољетник учествовао у почињењу кривичног дјела заједно са пунољетним лицем, поступак према њему ће се раздвојити и провести по одредбама ове главе.

(2) Поступак према малољетнику може се спојити са поступком против пунољетног лица и провести по општим одредбама овог закона само ако је спајање поступка неопходно за свестрано разјашњење ствари. Рјешење о томе доноси судија за малољетнике, на образложени приједлог тужиоца. Против овог рјешења није дозвољена жалба.

(3) Кад се проводи јединствен поступак за малољетника и пунољетне починиоце, у погледу малољетника ће се увијек примјенити одредбе чл. 363. до 365.; чл. 368. до 371.; чл. 376., 378., 380. и 386. овог закона кад се на главном претресу разјашњавају питања која се односе на малољетника, као и чл. 386. и 392. овог закона, а остале одредбе ове главе, уколико њихова примјена није у супротности са вођењем спојеног поступка.

Члан 367.
Провођење јединственог поступка

Кад је лице починило неко кривично дјело као малољетно, а неко као пунољетно, провешће се јединствен поступак по члану 32. овог закона пред вијећем које суди пунољетним лицима.

Члан 368.
Улога органа старања

(1) У поступку према малољетницима поред овлаштења која су изричито предвиђена у одредбама ове главе, орган старања има право да се упозна с током поступка, да у току поступка даје приједлоге и да указује на чињенице и доказе који су од важности за доношење правилне одлуке.

(2) О сваком покретању поступка према малољетнику тужилац ће обавијестити надлежни орган старања.

Члан 369.
Позивање и достављање писмена

(1) Малољетник се позива преко родитеља односно законског заступника.

(2) Достављање одлука и других писмена малољетнику врши се сходно одредбама члана 185. овог закона с тим да се малољетнику неће достављати писмена истицањем на огласној табли суда, нити ће се примјенити одредба члана 181. став 2. овог закона.

Члан 370.
Објављивање тока кривичног поступка

(1) Не смије се објавити ток кривичног поступка према малољетнику, ни одлука донесена у том поступку, нити се може вршити видео и аудио снимање тока поступка.

(2) Правоснажна одлука суда може се објавити, али без навођења личних података малољетника из којих се може утврдити његов идентитет.

Члан 371.
Дужност хитног поступања

Органи који учествују у поступку према малољетнику, као и други органи и установе од којих се

траже обавјештења, извјештаји или мишљења дужни су да најхитније поступају како би се поступак што прије завршио.

Члан 372. **Састав суда**

- (1) У првом степену суди судија за малолетнике који води и припремни поступак и обавља и друге послове у поступку према малолетницима, у складу са овим законом.
- (2) Вијеће за малолетнике у саставу од тројице судија одлучује по жалбама против одлуке судије за малолетнике у случајевима предвиђеним овим законом.

Одјељак 2. Покретање поступка

Члан 373. **Примјена принципа опортунитета**

- (1) За кривична дјела с прописаном казном затвора до три године или новчаном казном тужилац може одлучити да не захтијева покретање кривичног поступка иако постоје докази да је малолетник починио кривично дјело, ако сматра да не би било цјелисходно да се води поступак према малолетнику, с обзиром на природу кривичног дјела и околности под којима је учињено, ранији живот малолетника и његова лична својства. Ради утврђивања ових околности тужилац може да затражи обавјештења од родитеља, односно староца малолетника, других лица и установа, а кад је то потребно може ова лица и малолетника позвати ради директног обавјештавања. Тужилац може да затражи мишљење органа старања о цјелисходности покретања поступка према малолетнику.
- (2) Ако за доношење одлуке из става 1. овог члана треба да се испитују лична својства малолетника тужилац може, споразумно са органом старања, упутити малолетника у прихватилиште или у установу за испитивање или васпитавање, али најдуже на 30 дана.
- (3) Кад је извршење казне или васпитне мјере у току тужилац може одлучити да не захтијева покретање кривичног поступка за друго кривично дјело малолетника, ако с обзиром на тежину тог кривичног дијела, као и на казну односно васпитну мјеру која се извршава, не би имало сврхе вођење поступка и изрицање кривичноправне санкције за то дјело.
- (4) Кад тужилац у случајевима из ст.1. и 3. овог члана нађе да није цјелисходно да се покрене поступак према малолетнику, обавијестиће о томе, уз навођење разлога, орган старања и оштећеног.

Члан 374. **Васпитне препоруке**

Прије доношења одлуке да ли ће поднијети захтјев за покретање кривичног поступка против малолетника за кривично дјело из члана 373. став 1. овог закона тужилац је дужан да размотри могућност и оправданост изрицања васпитне препоруке, у складу с КЗФБиХ.

Одјељак 3. Припремни поступак

Члан 375. **Васпитне препоруке и захтјев за покретање поступка**

- (1) Тужилац подноси захтјев за покретање припремног поступка судији за малолетнике. Прије доношења одлуке о томе хоће ли се сложити са овим захтјевом, који се односи на кривична дјела из члана 374. овог закона, судија за малолетнике је дужан да размотри могућности и оправданост изрицања васпитне препоруке у складу са одредбама КЗФБиХ. Ако одлучи да изрекне васпитну препоруку судија за малолетнике ће одлучити да се поступак против малолетника не покрене. Против рјешења судије за малолетнике није дозвољена жалба.

- (2) Изузев случајева из става 1. овог члана, ако се судија за малолетнике не сложи са захтјевом за покретање припремног поступка, затражиће да о томе одлучи вијеће за малолетнике.
- (3) Судија за малолетнике може повјерити полицијским органима да изврше наредбу о претресању стана или о привременом одузимању предмета на начин предвиђен овим законом.

Члан 376.

Прибављање података о личности малолетника

- (1) У припремном поступку према малолетнику, поред чињеница које се односе на кривично дјело, посебно ће се утврдити године живота малолетника, околности потребне за оцјену његовог психичког развоја, испитаће се средина у којој и прилике у којима малолетник живи и друге околности које се тичу његове личности.
- (2) Ради утврђивања околности из става 1. овог члана судија за малолетнике ће прибавити извјештај и саслушати лица које могу да дају потребне податке, изузев лица из члана 365. овог закона.
- (3) Податке о личности малолетника прибавља судија за малолетнике. Судија за малолетнике може затражити да те податке прикупи одређено стручно лице (социјални радник, дефектолог, психолог и др.), а може њихово прибављање повјерити и органу старања.
- (4) Кад је за утврђивање здравственог стања малолетника, његовог психичког развоја, психичких својстава или склоности потребно да малолетника прегледају вјештаци, за овај преглед одредиће се љекари, психолози или педагози. Оваква испитивања малолетника могу се обавити у здравственој или другој установи.

Члан 377.

Лица које присуствују радњама у припремном поступку

- (1) Судија за малолетнике сам одређује начин извођења појединих радњи, држећи се одредаба овог закона у оној мјери која обезбјеђује права малолетника на одбрану, права оштећеног и прикупљање доказа потребних за одлучивање.
- (2) Радњама у припремном поступку могу присуствовати тужилац и бранилац. Испитивање малолетног лица, кад је то потребно, обавиће се уз помоћ педагога или другог стручног лица. Судија за малолетнике може одобрити да радњама у припремном поступку буде присутан представник органа старања и родитељ, односно старалац малолетника. Кад су наведена лица присутна тим радњама, могу да дају приједлоге и постављају питања лицу које се испитује односно саслушава.

Члан 378.

Смјештај малолетника

- (1) Судија за малолетнике може наредити да се малолетник у току припремног поступка смјести у прихватилиште, васпитну или сличну установу, да се стави под надзор органа старања или да се преда другој породици, ако је то потребно ради издвајања малолетника из средине у којој је живио или ради пружања помоћи, заштите или смјештаја малолетника.
- (2) Трошкови смјештаја малолетника исплаћују се унапријед из буџетских средстава и улазе у трошкове кривичног поступка.

Члан 379.

Одређивање притвора

- (1) Изузетно, судија за малолетнике може малолетнику одредити притвор кад за то постоје разлози из члана 146. став 2. тач. од а) до ц) овог закона.

(2) На основу рјешења о притвору које је донио судија за малољетнике, притвор може да траје најдуже мјесец дана. Вијеће за малољетнике дужно је да изврши контролу неопходности притвора сваких 10 дана.

(3) Вијеће за малољетнике може у случају постојања законских разлога да продужи притвор за још два мјесеца. Против рјешења вијећа дозвољена је жалба која не задржава извршење рјешења.

(4) Након завршетка припремног поступка, притвор може да траје најдуже још шест мјесеци.

Члан 380.

Поступак према малољетнику у притвору

(1) Малољетник издржава притвор одвојено од пунољетних лица.

(2) Судија за малољетнике има према притвореним малољетницима иста овлаштења која по овом закону припадају судији за претходни поступак односно судији за претходно саслушање у погледу притвореника.

Члан 381.

Образложени приједлог

(1) Након што испита све околности које се односе на почињење кривичног дјела и на личност малољетника, судија за малољетнике доставља списе тужиоцу који је дужан у року од 8 дана захтијевати да се припремни поступак допуни или поднесе образложени приједлог судији за малољетнике за изрицање васпитне мјере или казне.

(2) Ако тужилац не поднесе захтјев да се припремни поступак допуни нити дадне образложени приједлог судији за малољетнике за изрицање васпитне мјере или казне малољетничког затвора ни у року од два мјесеца од достављања списка судији за малољетнике, сматраће се да је одустао од кривичног гоњења.

(3) Приједлог тужиоца садржи: име и презиме малољетника, његове године живота, опис дјела, доказе из којих произлази да је малољетник починио кривично дјело, образложење које треба да садржи оцјену психичког развоја малољетника и приједлог да се малољетник казни, односно да се према њему изрекне васпитна мјера или казна.

Члан 382.

Обустављање поступка

(1) Ако у току припремног поступка тужилац нађе да нема основа за вођење поступка према малољетнику или да постоје разлози из члана 373. став 3. овог закона, даће приједлог судији за малољетнике да обустави поступак. О приједлогу за обустављање поступка тужилац ће обавијестити и орган старања.

(2) Ако се судија за малољетнике не сложи са приједлогом тужиоца затражиће да о томе одлучи вијеће за малољетнике.

Члан 383.

Контрола поступка

Судија за малољетнике обавјештава предсједника суда сваких 15 дана који предмети малољетника нису завршени и о разлозима због којих је по појединим предметима поступак још у току. Предсједник суда ће, по потреби, предузети мјере да се поступак убрза.

Одјељак 4. Првостепени поступак

Члан 384.

Заказивање рочишта или главног претреса

- (1) Кад прими приједлог тужиоца судија за малољетнике заказује рочиште или главни претрес.
- (2) Казна малољетничког затвора и заводске мјере изричу се само по одржаном главном претресу.
- (3) Судија за малољетнике саопштиће малољетнику васпитну мјеру која му је изречена.

Члан 385.

Одлучивање на главном претресу

- (1) Кад се одлучује на основу главног претреса, сходно ће се примјењивати одредбе овог закона о припремама за главни претрес, о руковођењу главним претресом, о одгађању и прекидању главног претреса, о записнику и о току главног претреса, али судија за малољетнике може да одступи од ових правила ако сматра да њихова примјена у конкретном случају не би била цјелисходна.
- (2) Поред лица чије је присуство обавезно на главном претресу, на главни претрес позваће се и родитељи малољетника односно старалац и орган старања. Недолазак родитеља, староца или представника органа старања не спречава суд да одржи главни претрес.
- (3) Осим малољетника главном претресу мора бити присутан тужилац кад је поднио приједлог из члана 381. овог закона и бранилац.
- (4) Одредбе овог закона о измјени и проширењу оптужбе примјењиваће се и у поступку према малољетнику, с тим што је судија за малољетнике овлаштен да и без приједлога тужиоца донесе одлуку на основу чињеничног стања које је измијењено на главном претресу.

Члан 386.

Искључење јавности

- (1) Кад се суди малољетнику, јавност је увијек искључена.
- (2) Судија за малољетнике може дозволити да главном претресу присуствују лица која се баве заштитом и васпитавањем малољетника или сузбијањем малољетничког криминалитета, као и научници.
- (3) У току главног претреса судија за малољетнике може наредити да се, осим тужиоца, браниоца и представника органа старања, са засједања удаље сва или поједина лица.
- (4) За вријеме извођења појединих доказа или говора странака судија за малољетнике може наредити да се малољетник удаљи са засједања.

Члан 387.

Привремени смјештај малољетника

У току поступка судија за малољетнике може да донесе одлуку о привременом смјештају малољетника (члан 378.), а може и укинути одлуку која је о томе раније донесена.

Члан 388.

Заказивање главног претреса или одржавање рочишта и доношење одлуке

- (1) Судија за малољетнике дужан је да закаже главни претрес или одржи рочиште за изрицање васпитне мјере у року од осам дана од дана пријема приједлога тужиоца или од дана кад је на рочишту одлучено да се одржи главни претрес. За свако продужење овог рока судија за малољетнике

мора имати одобрење предсједника суда.

(2) Одгађање или прекидање главног претреса одређује се само изузетно. О сваком одгађању или прекидању главног претреса судија за малољетнике обавијестиће предсједника суда и изнијеће разлоге за одгађање односно прекидање.

(3) Судија за малољетнике дужан је да писано изradi пресуду односно рјешење у року од осам дана, а у посебно сложеним случајевима у року од 15 дана од дана објављивања пресуде односно рјешења.

Члан 389.

Одлуке судије за малољетнике

(1) Судија за малољетнике није везан за приједлог тужиоца при одлучивању да ли ће према малољетнику изрећи казну или ће примијенити васпитну мјеру, али ако је тужилац одустао од приједлога судије за малољетнике не може малољетнику изрећи казну, него само васпитну мјеру.

(2) Судија за малољетнике ће рјешењем обуставити поступак у случајевима кад суд на основу члана 298. тач. од д) до ф) овог закона доноси пресуду којом се оптужба одбија или којом се оптужени ослобађа од оптужбе (члан 299.), као и кад судија нађе да није цјелисходно изрећи малољетнику ни васпитну мјеру, нити казну.

(3) Судија за малољетнике доноси рјешење и кад изриче васпитну мјеру малољетнику. У изреци овог рјешења наводи се само која се мјера изриче, али се малољетник не проглашава кривим за кривично дјело које му се ставља на терет. У образложењу рјешења навешће се опис дјела и околности које оправдавају примјену изречене васпитне мјере.

(4) Пресуда којом се малољетнику изриче казна малољетничког затвора доноси се у облику из члана 300. овог закона.

Члан 390.

Трошкови поступка и имовинскоправни захтјев

(1) Судија за малољетнике може малољетника обавезати на плаћање трошкова кривичног поступка и на испуњавање имовинскоправног захтјева само ако је малољетнику изрекао казну малољетничког затвора.

(2) Ако је према малољетнику изречена васпитна мјера, трошкови поступка падају на терет буџетских средстава, а оштећени се ради остваривања имовинскоправног захтјева упућује на парнични поступак.

Одјељак 5. Правни лијекови

Члан 391.

Жалба против пресуде и рјешења

(1) Против пресуде којом је малољетнику изречена казна малољетничког затвора, против рјешења којим је малољетнику изречена васпитна мјера и против рјешења о обустављању поступка (члан 283. став 2.) могу да поднесу жалбу сва лица која имају право на жалбу против пресуде (члан 308.) и то у року од 8 дана од дана пријема пресуде односно рјешења.

(2) Бранилац, тужилац, брачни односно ванбрачни друг, сродник по крви у правој линији, усвојилац, старалац, брат, сестра и хранилац могу да поднесу жалбу у корист малољетника и против његове воље.

(3) Жалба против рјешења којим се изриче васпитна мјера која се издржава у установи задржава

извршење рјешења, ако судија за малолетнике, уз сагласност са родитељима малолетника и по саслушању малолетника, не одлучи другачије.

(4) На сједницу вијећа за малолетника (члан 319.) увијек ће се позвати малолетник и његов бранилац. Недолазак малолетника и његовог браниоца који су уредно обавијештени о сједници, не спречава другостепени суд да одржи сједницу.

Члан 392.

Одлуке вијећа за малолетнике и забрана *reformatio in peius*

(1) Вијеће за малолетнике може да преиначи првостепену одлуку и изрекне тежу мјеру малолетнику, само ако је то предложено у жалби тужиоца.

(2) Ако првостепеном одлуком није изречена казна малолетничког затвора или заводска мјера вијеће за малолетнике може ту казну односно мјеру изрећи само ако одржи претрес. Малољетнички затвор у дужем трајању или тежа заводска мјера од оне изречене првостепеном одлуком, може се изрећи и на сједници другостепеног вијећа.

Члан 393.

Понављање кривичног поступка

Одредбе о понављању кривичног поступка завршеног правоснажном пресудом сходно се примјењују и на понављање поступка завршеног правоснажним рјешењем о примјени васпитне мјере или о обустављању поступка према малолетнику.

Одјелак 6. Надзор суда над провођењем мјера

Члан 394.

Извјештај о понашању малолетника

(1) Управа установе у којој се извршава васпитна мјера према малолетнику дужна је да свака два мјесеца достави суду који је изрекао васпитну мјеру извјештај о понашању малолетника. Судија за малолетнике може и сам да обилази малолетнике смјештене у установи.

(2) Судија за малолетнике може путем органа старања да прибави обавјештење о извршењу осталих васпитних мјера, а може одредити да то уради и одређено стручно лице (социјални радник, дефектолог и др.).

Одјелак 7. Измјена одлуке о васпитној мјери и обустављање извршења

Члан 395.

Измјена одлуке и обустављање извршења

(1) Кад су испуњени законом прописани услови за измјену одлуке о изреченој васпитној мјери одлуку о измјени доноси судија за малолетнике који је донио рјешење о васпитној мјери, ако сам нађе да је то потребно или на приједлог тужиоца, управника установе или органа старања ком је повјерен надзор над малолетником.

(2) Прије доношења одлуке судија за малолетнике ће саслушати тужиоца, малолетника, родитеља или стараоца малолетника или друга лица, а прибавиће и потребне извјештаје од установе у којој малолетник издржава заводску мјеру, од органа старатељства или других органа и установа.

(3) По одредбама ст. 1. и 2. овог члана доноси се и одлука о обустављању извршења васпитне мјере.

(4) Одлуку о измјени васпитне мјере или о обустављању извршења доноси судија за малолетнике.

ГЛАВА XXVIII - ПОСТУПАК ЗА КРИВИЧНА ДЈЕЛА ПРОТИВ ПРАВНИХ ЛИЦА

Члан 396.

Јединственост поступка

- (1) Због истог кривичног дјела, против правног лица се, у правилу, покреће и води кривични поступак заједно са поступком против починиоца.
- (2) Поступак само против правног лица се може покренути односно водити када против починиоца кривични поступак није могуће покренути односно водити из законом прописаних разлога или ако је против њега кривични поступак већ проведен.
- (3) У јединственом поступку се против оптуженог правног лица и оптуженог подиже једна оптужница и изриче једна пресуда.

Члан 397.

Цјелисходност покретања кривичног поступка

Тужилац може да одлучи да против правног лица не захтијева покретање кривичног поступка када околности случаја указују да то не би било цјелисходно јер је допринос правног лица почињењу кривичног дјела био незнатан, или правно лице нема имовине или има тако мало имовине да не би била довољна ни за покривање трошкова поступка, или ако је против правног лица започет стечајни поступак или када је починилац кривичног дјела једини власник правног лица против ког би се кривични поступак иначе покренуо.

Члан 398.

Заступник правног лица у кривичном поступку

- (1) Свако правно лице у кривичном поступку мора имати свог заступника који је овлаштен за предузимање свих радњи за које је по овом закону овлаштен осумњичени односно оптужени и осуђени.
- (2) Правно лице у кривичном поступку може имати само једног заступника.
- (3) Суд мора сваки пут утврдити идентитет заступника правног лица и његово овлаштење за заступање.

Члан 399.

Одређивање заступника

- (1) Заступник правног лица у кривичном поступку је онај ко је овлаштен да заступа правно лице по закону, акту надлежног државног органа или по статуту, акту о оснивању или другом акту правног лица.
- (2) Заступник може да овласти за заступање неког другог. Овлаштење мора бити дато писано или усмено на записник код суда.
- (3) Када је прије правоснажног завршетка кривичног поступка правно лице престало с постојањем, заступника ће му одредити суд.

Члан 400.

Изузимање заступника

- (1) Заступник правног лица у кривичном поступку не може бити лице које је позвано као свједок.

(2) Заступник правног лица у кривичном поступку не може бити лице против ког тече поступак због истог кривичног дјела, осим ако је једини члан правног лица.

(3) У случају из ст. 1. и 2. овог члана суд ће позвати правно лице да надлежни орган тог правног лица у одређеном року одреди другог заступника и о томе писано обавијести суд. У супротном, заступника ће одредити суд.

Члан 401. Достављање писмена

Писмена, намијењена правном лицу, достављају се писарници правног лица и заступнику.

Члан 402. Трошкови заступника

Трошкови заступника правног лица у кривичном поступку су трошкови кривичног поступка. Трошкови за заступника постављеног на основу чл. 399. и 400. овог закона унапријед се исплаћују из средстава органа који води кривични поступак само ако правно лице нема средстава.

Члан 403. Бранилац правног лица у кривичном поступку

(1) Правно лице може, поред заступника, имати браниоца.

(2) Правно лице и физичко лице, као и осумњичени односно оптужени не могу имати истог браниоца.

Члан 404. Садржај оптужнице

Оптужница против правног лица у кривичном поступку, поред садржаја прописаних овим законом, садржи назив под којим правно лице, у складу са прописима, наступа у правном процесу, сједиште правног лица, опис кривичног дјела и основ одговорности правног лица.

Члан 405. Саслушање и завршна ријеч

(1) На главној расправи прво се саслушава оптужени, а затим заступник правног лица.

(2) По завршеном доказаном поступку, као и завршној ријечи тужиоца и оштећеног, судија односно предсједник вијећа даје ријеч браниоцу, затим заступнику правног лица, те браниоцу оптуженог и на крају оптуженом.

Члан 406. Пресуда правном лицу

Поред садржаја прописаног у члану 300. овог закона писана пресуда правном лицу мора садржавати:

- а) у уводу пресуде - назив под којим правно лице у складу са прописима наступа у правном процесу и сједиште правног лица, као и име и презиме заступника правног лица који је био присутан на главном претресу;
- б) у изреци пресуде - назив под којим правно лице у складу са прописима наступа у правном промету и сједиште правног лица, као и законски пропис по којем је оптужено, по којем се ослобађа оптужбе за то дјело или по којем се оптужба одбија.

Члан 407.
Безбједносна мјера

(1) За обезбјеђивање извршења казне, одузимања имовине или одузимања имовинске користи, суд може, на приједлог тужиоца, против правног лица у кривичном поступку да одреди привремено обезбјеђење. У овом случају сходно се примјењују одредбе члана 216. овог закона.

(2) Ако постоји оправдан страх да ће у оквиру оптуженог правног лица бити поновљено дјело и да ће за њега бити одговорно правно лице или се са почињењем дјела пријети, суд може у истом поступку, осим мјера из става 1. овог члана, правном лицу да забрани обављање једне или више одређених дјелатности на одређено вријеме.

(3) Када је против правног лица покренут кривични поступак суд може, на приједлог тужиоца или по службеној дужности, да забрани статусне промјене правног лица које би била посљедица брисање правног лица из судског регистра. Одлука о овој забрани се уписује у судски регистар.

Члан 408.
Примјена осталих одредаба овог закона

Ако другачије није одређено, у кривичном поступку против правног лица сходно се примјењују одговарајуће одредбе овог закона, чак и у случају ако се поступак води само против правног лица.

**ГЛАВА XXIX - ПОСТУПАК ЗА ПРИМЈЕНУ БЕЗБЈЕДНОСНИХ МЈЕРА, ЗА ОДУЗИМАЊЕ
ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ ПРИБАВЉЕНЕ КРИВИЧНИМ ДЈЕЛОМ И ЗА ОПОЗИВАЊЕ
УСЛОВНЕ ОСУДЕ**

Члан 409.
Прекид поступка у случају наступања психиче болести

(1) Ако је оптужени послуже почињења кривичног дјела оболио од такве психичке болести да није способан да учествује у поступку, суд ће рјешењем, након психијатријског вјештачења, да прекине поступак и оптуженог упути органу надлежном за питања социјалног старања.

(2) Када се здравствено стање оптуженог побољша у мјери да може да учествује у поступку, кривични поступак ће се наставити.

(3) Ако током прекида поступка наступи застарјевање кривичног гоњења суд ће поступити у складу с чланом 298. тачком ф) овог закона.

Члан 410.
Поступак у случају неурачунљивости

(1) Ако је осумњичени починио кривично дјело у стању неурачунљивости, тужилац ће у оптужници поднијети приједлог да суд утврди да је осумњичени починио кривично дјело у стању неурачунљивости, као и да се предмет упути органу надлежном за питања социјалног старања ради покретања одговарајућег поступка.

(2) Ако у току главног претреса изведени докази указују да је оптужени починио дјело у стању урачунљивости, смањене урачунљивости или битно смањене урачунљивости, тужилац ће одустати од поднесеног приједлога. У случају ако се ради о смањеној урачунљивости или битно смањеној урачунљивости, тужилац ће предложити изрицање безбједносне мјере обавезног психијатријског лијечења која се изриче уз неку другу кривичноправну санкцију.

(3) У случају из става 1. овог члана осумњичени односно оптужени који се налази у притвору или психијатријској установи, неће се пустити на слободу, већ ће суд на приједлог тужиоца да донесе

рјешење о привременом задржавању до највише 30 дана од доношења тог рјешења. Против овога рјешења жалба није дозвољена.

(4) Послије подношења приједлога из става 1. овог члана осумњичени односно оптужени мора имати браниоца.

Члан 411.

Поступак у случају обавезног лијечења од овисности

(1) О примјени безбједносне мјере обавезног лијечења од овисности суд одлучује пошто прибави налаз и мишљење вјештака. У свом налазу и мишљењу вјештак треба да се изјасни и о могућностима за лијечење оптуженог.

(2) Ако је при изрицању условне осуде починиоцу одређено лијечење на слободи, а он се није подвргао лијечењу или га је самовољно напустио, суд може, по службеној дужности или на приједлог установе у којој се починилац лијечио или је требао да се лијечи, а по саслушању тужиоца и починиоца одредити опозивање условне осуде или принудно извршење безбједносне мјере обавезног лијечења од овисности. Прије доношења одлуке суд ће, по потреби, прибавити и мишљење лекара.

Члан 412.

Одузимање предмета

(1) Предмети који се по КЗФБиХ морају одузети, одузеће се и кад се кривични поступак не заврши пресудом којом се осуђени проглашава кривим, ако то захтијевају интереси опште безбједности о чему се доноси посебно рјешење.

(2) Рјешење из става 1. овог члана доноси суд у моменту када је поступак завршен односно кад је обустављен.

(3) Рјешење о одузимању предмета из става 1. овог члана доноси суд и кад је у пресуди којом је оптужени проглашен кривим пропуштено да се донесе таква одлука.

(4) Овјерени препис рјешења о одузимању предмета доставиће се власнику предмета, ако је власник познат.

(5) Против рјешења из ст. од 1. до 3. овог члана власник предмета има право на жалбу због непостојања законског основа за одузимање предмета.

Члан 413.

Одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом

(1) Имовинска корист прибављена кривичним дјелом утврђује се у кривичном поступку по службеној дужности.

(2) Тужилац је у току поступка дужан да прикупља доказе и извиђа околности које су од важности за утврђивање имовинске користи прибављене кривичним дјелом.

(3) Ако је оштећени поднио имовинскоправни захтјев у погледу поврата предмета прибављених кривичним дјелом, односно у погледу новчаног износа који одговара вриједности ствари, имовинска корист ће се утврђивати само у оном дијелу који није обухваћен имовинскоправним захтјевом.

Члан 414.

Поступак одузимања имовинске користи прибављене кривичним дјелом

(1) Када долази у обзир одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом, лице на које

је имовинска корист пренесена, као и представник правног лица позваће се на главни претрес ради саслушања. Позивом ће се упозорити да ће се поступак провести без њихове присутности.

(2) Представник правног лица биће саслушан на главном претресу послје оптуженог. На исти начин поступиће се у односу на лице на које је имовинска корист пренесена, ако није позвано као свједок.

(3) Лице на коју је имовинска корист пренесена, као и представник правног лица овлаштен је да у вези са утврђивањем имовинске користи предлаже доказе и да, према допуштењу судије односно предсједника вијећа, поставља питања оптуженом, свједоцима и вјештацима.

(4) Искључење јавности на главном претресу не односи се на лице на које је имовинска корист пренесена, ни на представника правног лица.

(5) Ако суд у току главног претреса утврди да долази у обзир одузимање имовинске користи, прекинуће главни претрес и позваће лице на које је имовинска корист пренесена, као и представника привредног друштва, односно другог правног лица.

Члан 415.

Утврђивање имовинске користи прибављене кривичним дјелом

Суд ће висину износа имовинске користи прибављене кривичним дјелом утврдити по слободној оцјени, ако би иначе њено утврђивање било повезано с несразмјерним тешкоћама или са знатним одуговлачењем поступка.

Члан 416.

Привремене безбједносне мјере

Када долази у обзир одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом, суд ће по службеној дужности по одредбама које важе за извршни поступак да одреди привремене безбједносне мјере. У таквом случају сходно се примјењују одредбе члана 216. овог закона.

Члан 417.

Садржај одлуке којом се изриче мјера одузимања имовинске користи

(1) Одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом суд може изрећи у пресуди којом се оптужени проглашава кривим и у рјешењу о примјени васпитне мјере, као и у поступку из члана 410. овог закона.

(2) У изреци пресуде или рјешења суд ће навести који се предмет односно новчани износ одузима.

(3) Овјерени препис пресуде односно рјешења доставља се и лицу на које је имовинска корист пренесена, као и представнику правног лица ако је суд изрекао одузимање имовинске користи од тог лица.

Члан 418.

Захтјев за понављање поступка у погледу мјера одузимања имовинске користи

Лице из члана 414. овог закона може да поднесе захтјев за понављање кривичног поступка у погледу одлуке о одузимању имовинске користи прибављене кривичним дјелом.

Члан 419.

Сходна примјена одредаба овог закона о жалби

Одредбе члана 309. ст. 2. и 3. и чл. 317. и 332. овог закона сходно се примјењују на жалбу против

одлуке о одузимању имовинске користи.

Члан 420.

Сходна примјена осталих одредаба овог закона

Ако одредбама ове главе није нешто друго предвиђено, у погледу поступка за примјену безбједносних мјера или за одузимање имовинске користи прибављене кривичним дјелом, сходно се примјењују остале одговарајуће одредбе овог закона.

Члан 421.

Поступак опозивања условне осуде

(1) Кад је у условној осуди одређено да ће се казна извршити ако осуђени не врати имовинску корист прибављену кривичним дјелом, не надокнади штету или не испуни друге обавезе, а осуђени у одређеном року није испунио те обавезе, суд ће провести поступак за опозивање условне осуде на приједлог тужиоца или по службеној дужности.

(2) Суд је обавезан да закаже саслушање ради утврђивања чињеница, на које ће позвати тужиоца, осуђеног и оштећеног.

(3) Ако суд утврди да осуђени није испунио обавезу која му је била одређена пресудом, донијеће пресуду којом ће опозвати условну осуду и одредити да се утврђена казна изврши или одредити нови рок за испуњавање обавезе или укинути тај услов. Ако суд нађе да нема основа за доношење неке од тих одлука, рјешењем ће да обустави поступак за опозивање условне осуде.

ГЛАВА XXX - ПОСТУПАК ЗА ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКЕ О БРИСАЊУ ОСУДЕ ИЛИ ПРЕСТАНКУ БЕЗБЈЕДНОСНИХ МЈЕРА И ПРАВНИХ ПОСЉЕДИЦА ОСУДЕ

Члан 422.

Рјешење о брисању осуде

(1) Кад по закону брисање осуде наступа истеком одређеног времена и под условом да осуђени у том времену не почини ново кривично дјело, рјешење о брисању осуде доноси по службеној дужности орган надлежан за вођење послова казнене евиденције.

(2) Прије доношења рјешења о брисању осуде извршиће се потребна провјеравања, а нарочито ће се прикупити подаци о томе да ли је против осуђеног у току кривични поступак за неко ново кривично дјело почињено прије истека рока предвиђеног за брисање осуде.

Члан 423.

Приједлог осуђеног за брисање осуде

(1) Ако надлежни орган не донесе рјешење о брисању осуде, осуђени може тражити да се утврди да је брисање осуде наступило по закону.

(2) Ако надлежни орган не поступи по захтјеву осуђеног у року од 30 дана од дана пријема захтјева, осуђени може тражити да суд донесе рјешење о брисању осуде.

Члан 424.

Судско брисање условне осуде

Ако условна осуда не буде опозвана ни послвије једне године од дана истека времена провјеравања, суд ће донијети рјешење којим се утврђује брисање условне осуде. Ово рјешење доставиће се осуђеном, тужиоцу и органу надлежном за вођење казнене евиденције.

Члан 425.

Поступак брисања осуде на основу судске одлуке

- (1) Поступак за брисање осуде сходно одредбама КЗФБиХ на основу судске одлуке покреће се на молбу осуђеног.
- (2) Молба се подноси суду.
- (3) Судија који за то буде одређен заказаће и провести саслушање тужиоца и осуђеног.
- (4) Судија може да затражи извјештај о понашању осуђеног од полицијског органа, а може такав извештај да тражи и од управе установе у којој је осуђени издржавао казну.
- (5) Подносилац молбе и тужилац могу да поднесу жалбу против одлуке суда по молби за брисање осуде.
- (6) Ако суд одбије молбу зато што осуђени својим понашањем није заслужио брисање осуде, осуђени може да понови молбу по истеку једне године од дана правоснажности рјешења о одбијању молбе.

Члан 426.

Увјерење о кривичној евиденцији

У увјерењу које се грађанима издаје на основу података из кривичне евиденције, брисана осуда и брисане правне посљедице осуде не смију се спомињати.

Члан 427.

Молба и поступак престанка безбједносне мјере

- (1) Молба за престанак примјене безбједносних мјера прописаних у КЗФБиХ и других мјера прописаних законом подноси се суду.
- (2) Судија који за то буде одређен претходно ће испитати да ли је протекло потребно вријеме по закону, а затим ће заказати и провести саслушања, ради утврђивања чињеница на које се подносилац молбе позива. Судија ће позвати тужиоца и подносиоца молбе.
- (3) Судија из става 2. овог члана може да захтијева извјештај о понашању осуђеног од полицијског органа, односно од установе у којој је осуђени издржао казну.
- (4) У случају одбијања молбе, нова молба се не може поднијети прије истека рока од једне године од дана правоснажности рјешења о одбијању раније молбе.

ГЛАВА XXXI - ПОСТУПАК ЗА ПРУЖАЊЕ МЕЂУНАРОДНЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ И ИЗВРШЕЊЕ МЕЂУНАРОДНИХ УГОВОРА У КРИВИЧНОПРАВНИМ СТВАРИМА

Члан 428.

Општа одредба

Међународна кривичноправна помоћ пружа се по одредбама овог закона, уколико законом Босне и Херцеговине или међународним уговором није нешто друго одређено.

Члан 429.

Упућивање молбе за правну помоћ

Молбе суда односно тужиоца за правну помоћ у кривичним предметима достављају се иностраним органима дипломатским путем, тако што суд односно тужилац молбе доставља Федералном министарству правде које их доставља надлежном министарству Босне и Херцеговине.

Члан 430.

Поступање по молби иностраних органа

- (1) Када Федерално министарство правде прими, путем надлежног министарства Босне и Херцеговине, молбу иностраног органа за правну помоћ, дужно је да молбу достави надлежном тужиоцу.
- (2) О дозвољености и начину извршења радње која је предмет молбе иностраног органа одлучује суд односно тужилац по законима Босне и Херцеговине и у складу са својом надлежношћу.

Члан 431.

Извршење пресуде иностраног суда

- (1) Суд неће поступити по молби иностраног органа којом се тражи извршење кривичне пресуде иностраног суда.
- (2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, суд ће извршити инострану правоснажну пресуду у односу на санкцију коју је изрекао инострани суд, ако је то предвиђено међународним уговором и ако санкцију изрекне и суд према кривичном законодавству Федерације.
- (3) Суд доноси пресуду у вијећу из члана 25. став 6. овог закона. О сједници вијећа обавијестиће се тужилац, осуђени и бранилац.
- (4) У изреку пресуде из става 3. овог члана суд ће да унесе потпуну изреку и назив суда из иностране пресуде и изрећи ће санкцију. У образложењу пресуде изнијеће разлоге којима се руководио приликом изрицања санкције.
- (5) Против пресуде из става 4. овог члана могу изјавити жалбу тужилац и осуђени или његов бранилац, у складу са одредбама овог закона.
- (6) Ако страни држављанин осуђен од домаћег суда или лице овлаштено уговором поднесе молбу суду да осуђени издржава казну у својој земљи, суд ће поступити по међународном уговору.

Члан 432.

Централизација података

О кривичним дјелима прављења и стављања у оптицај фалсификованог новца, неовлаштене производње, прерађивања и продаје опојних дрога и отрова, трговине бијелим робљем, производње и растурања порнографских списа, као и о другим кривичним дјелима у погледу којих се међународним уговорима предвиђа централизација података, суд је дужан да без одгађања достави, путем Федералног министарства правде, надлежном министарству Босне и Херцеговине податке о кривичном дјелу и починиоцу и правоснажну пресуду. Кад је у питању кривично дјело прања новца или се ради о кривичном дјелу у вези са прањем новца, подаци се морају, без одгађања, доставити и органу Босне и Херцеговине надлежном за спречавање прања новца.

Члан 433.

Уступање кривичног гоњења страном држави

- (1) Ако је на територији Федерације кривично дјело починио странац који има пребивалиште у страном држави, тој држави се могу, мимо услова за изручење осумњичених односно оптужених лица, предвиђених у Закону о кривичном поступку Босне и Херцеговине, уступити сви кривични списи ради кривичног гоњења и суђења, ако се страна држава томе не противи.

- (2) Уступање кривичног гоњења и суђења није дозвољено ако се њиме странац може изложити неправедном поступку, нехуманом и понижавајућем поступању или кажњавању.
- (3) Прије подизања оптужнице, одлуку о уступању доноси тужилац. Након подизања оптужнице, а до уступања предмета судији односно вијећу у сврху заказивања главног претреса - одлуку доноси судија за претходно саслушање, на приједлог тужиоца.
- (4) Уступање се може извршити за кривична дјела за која је прописана казна затвора до десет година, као и за кривична дјела угрожавања јавног саобраћаја.
- (5) Ако је оштећени држављанин Босне и Херцеговине, уступање није дозвољено ако се он томе противи, осим ако је дато осигурање за остваривање његовог имовинскоправног захтјева.

Члан 434.

Преузимање кривичног гоњења од државе

- (1) Федерално министарство правде ће захтјев стране државе да се у Федерацији предузме кривично гоњење држављанина Босне и Херцеговине или лица које има пребивалиште у Босни и Херцеговини за кривично дјело из надлежности Федерације извршено ван територије Босне и Херцеговине, доставити са списима надлежном тужиоцу.
- (2) Ако је надлежном органу стране државе поднесен имовинскоправни захтјев, поступиће се као да је тај захтјев поднесен суду.
- (3) О одлуци којом се одбија да се предузме кривично гоњење, као и о правоснажној одлуци донесеној у кривичном поступку, обавијестиће се, дипломатским путем, страна држава која је упутила захтјев.

ГЛАВА XXXII - ПОСТУПАК ЗА НАДОКНАДУ ШТЕТЕ, РЕХАБИЛИТАЦИЈУ И ОСТВАРИВАЊЕ ДРУГИХ ПРАВА ЛИЦА НЕОПРАВДАНО ОСУЂЕНИХ И НЕОСНОВАНО ЛИШЕНИХ СЛОБОДЕ

Члан 435.

Надокнада штете због неоправдане осуде

- (1) Право на надокнаду штете због неоправдане осуде има лице којем је била правоснажно изречена кривичноправна санкција или које је проглашено кривим, а ослобођено од казне, а касније је поводом ванредног правног лијека поновљени поступак правоснажно обустављен или је правоснажном пресудом ослобођено од оптужбе, или је оптужба одбијена осим у сљедећим случајевима:
- а) ако је до обустављања поступка или пресуде којом се оптужба одбија дошло због тога што је у поновљеном поступку тужилац одустао од кривичног гоњења, а до одустанка је дошло на основу споразума са осумњиченим односно оптуженим,
 - б) ако је у поновљеном поступку пресудом оптужба одбијена због ненадлежности суда, а овлаштени тужилац је предузео кривично гоњење пред надлежним судом.
- (2) Осуђени нема право на надокнаду штете ако је својим лажним признањем или на други начин намјерно проузроковао своју осуду, осим ако је на то био принуђен.
- (3) У случају осуде за кривична дјела у стицају, право на надокнаду штете може се односити и на поједина кривична дјела у погледу којих су испуњени услови за признање надокнаде.

Члан 436.

Застарјелост потраживања за надокнаду штете

(1) Право на надокнаду штете застаријева истеком три године од дана правоснажности пресуде којом је оптужени ослобођен од оптужбе или којом је оптужба одбијена, односно правоснажности рјешења тужиоца или суда којим је поступак обустављен, а ако је поводом захтјева за подношење ванредног правног лијека поднесена жалба вијећу апелационог одјељења од дана пријема одлуке тог вијећа.

(2) Прије подношења суду тужбе за надокнаду штете, оштећени је дужан да се својим захтјевом обрати Федералном министарству правде ради постизања споразума о постојању штете и врсти и висини надокнаде.

(3) У случају из члана 437. став 1. овог закона, о захтјеву се може рјешавати само ако овлаштени тужилац није предузео гођење пред надлежним судом у року од три мјесеца од дана пријема правоснажне пресуде.

Члан 437.

Подношење тужбе надлежном суду за надокнаду штете

(1) Ако захтјев за надокнаду штете не буде усвојен или по њему Федерално министарство правде не донесе одлуку у року од три мјесеца од дана подношења захтјева, оштећени може код надлежног суда да поднесе тужбу за надокнаду штете.

(2) Ако је постигнут споразум само у дијелу одштетног захтјева, оштећени може да поднесе тужбу у погледу остатка захтјева.

(3) Тужба за надокнаду штете подноси се против Федерације. У случају да Федерација надокнади штету због неоснованог лишавања слободе или неоправдане осуде она стиче право регреса од кантона чијим је законом основан суд који је донио правоснажну пресуду односно рјешење.

Члан 438.

Право наслѣдника на надокнаду штете

(1) Наслѣдници оштећеног насљеђују само право оштећеног лица на надокнаду имовинске штете. Ако је оштећени већ поднио захтјев наслѣдници могу да наставе поступак само у границама већ постављеног захтјева за надокнаду имовинске штете.

(2) Наслѣдници оштећеног лица могу послѣ његове смрти наставити поступак за надокнаду штете, односно покренути поступак ако је оштећено лице умрло прије истека рока застарјелости, а да се захтјева није одркло.

Члан 439.

Остала лица којима припада право на надокнаду штете

(1) Право на надокнаду штете припада:

- а) лицу које је било у притвору, а није дошло до покретања кривичног поступка или је поступак обустављен или је правоснажном пресудом ослобођено од оптужбе или је оптужба одбијена,
- б) лицу које је издржавало казну лишавања слободе, а поводом понављања кривичног поступка изречена јој је казна лишавања слободе у краћем трајању од казне коју је издржала, или јој је изречена кривичноправна санкција која се не састоји у лишавању слободе или је проглашена кривом а ослобођена од казне,
- ц) лицу које је због грешке или незаконитог рада органа неосновано лишено слободе или је задржано дуже у притвору или установи за издржавање казне или мјере,
- д) лицу које је у притвору довело дуже него што траје казна затвора на коју је осуђено.

(2) Лицу које је лишено слободе без законског основа припада право на надокнаду штете ако му

није одређен притвор, нити му је вријеме за које је лишено слободе урачунато у изречену казну за кривично дјело или за прекршај.

(3) Надокнада штете не припада лицу које је својим недозвољеним поступцима проузроковало лишавање слободе. У случајевима из става 1. тачка а) овог члана искључено је право на надокнаду штете и ако су постојале околности из члана 435. став 1. или ако је поступак обустављен на основу члана 219. овог закона.

(4) У поступку за надокнаду штете, у случајевима из ст. 1. и 2. овог члана сходно ће се примјењивати одредбе ове главе.

Члан 440.

Надокнада штете проузроковане средствима јавног информисања

Ако је случај на који се односи неоправдана осуда или неосновано лишавање слободе неког лица приказан у средствима јавног информисања и тиме био повријеђен углед тог лица, суд ће, на његов захтјев, објавити у новинама или другом средству јавног информисања саопштење о одлуци из које произилази неоправданост раније осуде, односно неоснованост лишавања слободе. Ако случај није приказан у средству јавног информисања, овакво саопштење ће се, на захтјев тог лица, доставити органу, привредном друштву или другом правном лицу у ком је то лице запослено, а ако је то за његову рехабилитацију потребно, политичкој странци или удружењу грађана.

Члан 441.

Лица којима припада право подношења одштетног захтјева

(1) Послије смрти осуђеног лица право на подношење овог захтјева припада његовом брачном односно ванбрачном другу, дјечи, родитељима, браћи и сестрама.

(2) Захтјев из става 1. овог члана може се поднијети и ако није био поднесен захтјев за надокнаду штете.

(3) Независно од услова из члана 435. овог закона, захтјев из става 1. овог члана може се поднијети и кад је поводом ванредног правног лијека измијењена правна квалификација дјела, ако је због правне квалификације дјела у ранијој пресуди био теже повријеђен углед осуђеног лица.

(4) Захтјев из ст. од 1. до 3. овог члана подноси се суду у року од шест мјесеци. О захтјеву одлучује вијеће (члан 25. став 6.). Приликом рјешавања о захтјеву сходно се примјењују одредбе члана 435. ст. 2. и 3. и члана 439. става 3. овог закона.

Члан 442.

Рехабилитација

Суд ће по службеној дужности донијети рјешење којим се поништава упис неоправдане осуде у кривичној евиденцији. Рјешење се доставља органу надлежном за вођење кривичне евиденције. О поништеном упису не смију се ником давати подаци из кривичне евиденције.

Члан 443.

Забрана употребе података

Лице које је на било који начин дошло до података који се односе на неоправдану осуду или на неосновано лишавање слободе, не смије да употреби те податке на начин који би био од штете за рехабилитацију лица против ког је вођен кривични поступак.

Члан 444.

Право на надокнаду штете у вези са запослењем

(1) Лицу ком је због неоправдане осуде или неоснованог лишавања слободе престао радни однос или својство осигураника социјалног осигурања, признаје се радни стаж, односно стаж осигурања као да је било на раду за вријеме за које је због неоправдане осуде или неоснованог лишавања слободе стаж изгубило. У стаж се урачунава и вријеме незапослености до које је дошло због неоправдане осуде или неоснованог лишавања слободе, а која није настала кривицом тог лица.

(2) Приликом сваког рјешавања о праву на које утиче дужина радног стажа односно стажа осигурања, надлежни орган или правно лице узме у обзир стаж признат одредбом става 1. овог члана.

(3) Ако орган или правно лице из става 2. овог члана не узме у обзир стаж признат одредбом става 1. овог члана, оштећено лице може захтијевати да суд утврди да је признавање овог времена стажа наступило по закону. Тужба се подноси против органа или правног лица које оспорава признавање стажа и против Федерације.

(4) На захтјев органа или правног лица код ког се право из става 2. овог члана остварује, исплатиће се из средстава Буџета Федерације прописани допринос за вријеме за које је одредбом става 1. овог члана стаж признат.

(5) Стаж осигурања признат одредбом става 1. овог члана у потпуности се урачунава у пензиони стаж.

ГЛАВА XXXIII - ПОСТУПАК ЗА ИЗДАВАЊЕ ПОТЈЕРНИЦЕ И ОБЈАВЕ

Члан 445.

Тражење адресе

Ако се не зна пребивалиште или боравиште осумњиченог односно оптуженог, када је то по одредбама овог закона неопходно, тужилац односно суд ће затражити од полицијских органа да осумњиченог односно оптуженог потраже и да тужиоца односно суд обавијесте о његовој адреси.

Члан 446.

Услови за издавање потјернице

(1) Издавање потјернице може се наредити када се осумњичени односно оптужени против ког је покренут кривични поступак због кривичног дјела за које се по закону може изрећи казна затвора од три године или тежа казна налази у бјекству, а постоји наредба за његово довођење или рјешење о одређивању притвора.

(2) Издавање потјернице наређује суд.

(3) Издавање потјернице наредиће се и у случају бјекства осуђеног из установе у којој издржава казну, без обзира на висину казне или бјекства из установе у којој издржава заводску мјеру везану са лишавањем слободе. Наредбу у таквом случају издаје управник установе.

(4) Наредба суда или управника установе за издавање потјернице доставља се полицијским органима ради извршења.

Члан 447.

Издавање објаве

(1) Ако су потребни подаци о појединим предметима који су у вези са кривичним дјелом, или ове предмете треба пронаћи, а нарочито ако је то потребно ради установљења идентитета пронађеног непознатог леша, наредиће се издавање објаве којом ће се затражити да се подаци или обавјештења доставе органу који води поступак.

(2) Полицијски органи могу објављивати и фотографије лешева и несталих лица ако постоји основана сумња да је до смрти односно нестанка тих лица дошло услијед кривичног дјела.

Члан 448.

Повлачење потјернице или објаве

Орган који је наредио издавање потјернице или објаве дужан је да је одмах повуче када се пронађе тражено лице или предмет, или кад наступи застарјелост кривичног гоњења или извршења казне или други разлози због којих потјерница или објава није више потребна.

Члан 449.

Ко расписује потјерницу или објаву

(1) Потјерницу или објаву расписује надлежни полицијски орган кога одређује суд у сваком поједином случају, односно установа из које је побјегло лице на издржавању казне или заводске мјере.

(2) Ако је вјероватно да се лице за којим је издата потјерница налази у иностранству, надлежно министарство Босне и Херцеговине може да распише међународну потјерницу.

ГЛАВА XXXIV - НЕДОВОЉАН БРОЈ СУДИЈА

Члан 450.

Недовољан број судија

(1) Ако се код суда који суди само у првом степену због недовољног броја судија не може образовати вијеће предвиђено у члану 25. став 6. овог закона, послове из надлежности тог вијећа обављаће вијеће непосредно вишег суда, ако одредбама ст. 2. и 3. овог члана није другачије одређено.

(2) Послије предаје оптужнице притвор одређује или укида, по саслушању тужиоца, предсједник вијећа односно судија, а на главном претресу вијеће.

(3) Судија првостепеног суда доноси одлуку о захтјеву за понављање поступка (члан 346. став 1.).

ГЛАВА XXXV - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 451.

Рачунање рокова

(1) Ако је на дан ступања на снагу овог закона био у току неки рок, тај рок ће се рачунати по одредбама овог закона осим ако је дотадашњи рок дужи или је одредбама овог члана другачије прописано.

(2) Одредбе члана 151. ст. 2. и 3. овог закона о роковима трајања притвора примјењују се у предметима започетим након ступања на снагу овог закона.

Члан 452.

Рјешавање предмета примљених у рад

(1) Поступци у кривичним предметима примљеним у рад код судова до дана ступања на снагу овог закона наставиће се по одредбама овог закона, осим ако одредбама овог члана није другачије одређено.

(2) Предмети истраге из става 1. овог члана доставиће се тужиоцу одмах, а ако је у току извршење

појединих истражних радњи у року од осам дана од дана ступања на снагу овог закона.

(3) Поступци у предметима из става 1. овог члана у којима је оптужница ступила на правну снагу наставиће се по досадашњим прописима, осим ако одредбама ове главе није друкчије одређено.

(4) Предмете из надлежности Суда Босне и Херцеговине примљене у рад код судова у Федерацији до ступања на снагу овог закона у којима је оптужница ступила на правну снагу, довршиће ти судови по досадашњим прописима. Предмете из надлежности Суда Босне и Херцеговине примљене у рад код судова у Федерацији, односно тужилаштва и у којима оптужница није ступила на правну снагу довршиће ти судови по одредбама овог закона, осим ако Суд Босне и Херцеговине по службеној дужности или на образложен приједлог странака или браниоца не одлучи да преузме такав предмет.

(5) Поступке у предметима у којима је поднесен оптужни приједлог довршиће судови по досадашњим прописима, осим ако одредбама ове главе није другачије одређено.

(6) Предмете примљене у рад код виших судова до ступања на снагу овог закона у којима ће доћи до измјене у правној оцјени кривичног дјела или до измјене стварне надлежности суда довршиће ти судови.

Члан 453.

Прихватање прикупљених доказа

Ако је Суд Босне и Херцеговине вођење поступка из своје надлежности пренио суду у Федерацији на чијем је подручју кривично дјело извршено или покушано, тај суд ће прихватити доказе који су у складу са законом прикупљени у току истраге и судског обезбјеђења.

Члан 454.

Право приватног тужиоца и оштећеног као тужиоца

(1) Кривични поступак за кривична дјела за која се до дана ступања на снагу овог закона, кривично гоњење предузело по приватној тужби из члана 291. КЗФБиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр.43/98, 15/99, 29/00), или по оптужници, односно оптужном приједлогу оштећеног као тужиоца, наставиће се по досадашњим прописима, осим ако одредбама чл. 451. до 458. овог закона није другачије регулисано.

(2) Истрагу у предметима из става 1. овог члана суд ће рјешењем прекинути и о томе у року од 8 дана обавијестити оштећеног као тужиоца. Оштећени има право у року од 8 дана од када је примио извјештај да поднесе приједлог канцеларији тужиоца ради преузимања гоњења. Ако тужилац не преузме гоњење у року од 15 дана од дана подношења приједлога, о томе ће обавијестити суд који ће поступак рјешењем обуставити.

Члан 455.

Могућност суђења у одсуству

(1) Ако је прије ступања на снагу овог закона донесено рјешење о суђењу у одсуству поступак ће се рјешењем прекинути. Кад престану сметње које су проузроковале прекид поступка, поступак ће се наставити по овом закону.

(2) Ако је прије ступања на снагу овог закона оптуженом суђено у одсуству и донесена пресуда, поступак ће се довршити по досадашњим прописима, осим ако одредбама ове главе није другачије прописано.

Члан 456.

Рјешавање по жалби на другостепену пресуду и по захтјеву за заштиту законитости

(1) У поступцима у којима је до ступања на снагу овог закона изјављена жалба на пресуду

другостепеног суда или је био у току рок за жалбу на пресуду другостепеног суда и у њему изјављена жалба, поступак ће се наставити и довршити у складу са досадашњим прописима.

(2) У поступцима у којима је до ступања на снагу овог закона поднесен захтјев за заштиту законитости или је био у току рок за подношење захтјева за заштиту законитости и у том року изјављен захтјев за заштиту законитости, поступак ће се наставити и довршити у складу са досадашњим прописима.

(3) Федерални тужилац може да поднесе захтјев за заштиту законитости у истом року који према досадашњим прописима важи за осуђеног и његовог браниоца.

(4) Ако се након ступања на снагу овог закона поводом жалбе или ванредног правног лијека укине пресуда, поступак ће се наставити и довршити у складу са одредбама члана 452. ст. 3. и 5. овог закона.

Члан 457.

Доношење подзаконских прописа

Подзаконски прописи предвиђени овим законом донијеће се најкасније у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 458.

Престанак примјене прописа

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 43/98 и 23/99), осим ако одредбама чл. 451. до 457. овог закона није другачије одређено.

Члан 459.

Ступање на снагу овог закона

Овај закон ступа на снагу 1. августа 2003. године.

Предсједавајући
Дома народа
Парламента Федерације БиХ
Славко Матић, с. р.

Предсједавајући
Представничког дома
Парламента Федерације БиХ
Мухамед Ибрахимовић, с. р.